

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Vývoj české měny a přijetí eura

Autorka práce: Bc. Gabriela Rašková

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Gabriela Rašková

Provoz a ekonomika

Název práce

Vývoj české měny a přijetí eura

Název anglicky

Czech currency development and euro adoption

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě analýzy měnové politiky centrální banky zhodnotit vývoj české měny před vstupem ČR do eurozóny a po event. vstupu. Dílčím cílem je identifikovat výhody a nevýhody vstupu ČR do eurozóny. Dalším dílčím cílem je popsat historii a funkci platidel, charakterizovat teorii monetární politiky a přijímací kritéria pro vstup do eurozóny.

Metodika

Literární rešerše bude napsána na základě odborné literatury a odborných internetových zdrojů. Bude popsána historie platidel, teorie monetární politiky, maastrichtská kritéria. Analytická část bude čerpat data především z ČNB. Bude analyzována monetární politika ČNB, identifikovány výhody/nevýhody vstupu ČR do eurozóny.

Harmonogram:

Literární rešerše – 1. část: 1/2018 – 3/2018

Detailní metodika práce dokončení druhé části literární rešerše: 4/2018 – 5/2018

Vlastní práce – analytická část: 6/2018 – 9/2018

Vlastní práce – syntéza poznatků, návrhy a doporučení: 10/2018 – 11/2018

Odevzdání poslední verze práce vedoucímu práce ke konečnému posouzení: 12/2018

Doporučený rozsah práce

50 – 80 stran

Klíčová slova

Česká měna, euro, měnová politika, ČNB, eurozóna, maastrichtská kritéria.

Doporučené zdroje informací

- BRŮŽEK, Antonín, Gabriela SMRČKOVÁ a Martin ZÁKLASNÍK. Evropská měnová integrace a Česká republika. Praha: Velryba, 2007. Podnikání a management. ISBN 978-80-85860-19-1
- HELÍSEK, Mojmír. Euro v ČR z pohledu ekonomů. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. ISBN 978-80-7380-182-3
- HLINKA, Bohuslav; RADOMĚRSKÝ, Pavel. Peníze, poklady, padělky. 2. pozměň. a dopl. vyd. Praha : Academia, 1996. ISBN 80-200-0572-2
- JÍLEK, J. Peníze a měnová politika, Praha: Grada Publishing, 2004. ISBN 80-247-0769-1
- LACINA, Lubor a Petr ROZMAHEL. Euro: ano-ne?. Praha: Alfa Nakladatelství, 2010. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-26-4
- ONDŘÍČEK, P., Teorie monetární a fiskální politiky, Masarykova univerzita Brno, 1997. ISBN 80-210 -1510-1
- PLCHOVÁ, Božena, Josef ABRHÁM a Mojmír HELÍSEK. Česká republika a EU: ekonomika – měna – hospodářská politika. 1. vyd. Praha: Krigl, 2010. ISBN 978-80- 86912-39-4
- REVENDA, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 4. dopl. vyd. Praha : Management Press, 2005. ISBN 80-7261-132-1
- STAŇEK, J., Peníze v českých zemích, Praha: P. A. S., 1995. ISBN 80-901893-1-8

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Michal Steininger, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 29. 11. 2017

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 29. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 27. 03. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Vývoj české měny a přijetí eura" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28.03.2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Michalu Steiningerovi, Ph.D. za cenné připomínky a odborné rady, které mi poskytoval během konzultací. Byly pro mne velkým přínosem při zpracování této diplomové práce.

Vývoj české měny a přijetí eura

Abstrakt

Cílem diplomové práce je na základě analýzy měnové politiky centrální banky zhodnotit vývoj české měny před vstupem České republiky do eurozóny a po následném eventuálním vstupu. Dílčím cílem je popsat historii a funkci platidel, charakterizovat teorii monetární politiky a přijímací kritéria pro vstup do eurozóny. Dále identifikovat výhody a nevýhody vstupu ČR do eurozóny.

Teoretická část je zaměřena na historii české měny a vysvětlení pojmů spjatých s danou problematikou. Je vysvětlen význam České národní banky, její funkce a monetární politika. Jsou zmíněna čtyři konvergenční kritéria, zvolený scénář pro zavedení eura v ČR a informace o EU a eurozóně.

V praktické části jsou vyhodnocena plnění příslušných maastrichtských konvergenčních kritérií Českou republikou a sladěnost české ekonomiky s ekonomikou eurozóny. Je provedena analýza vybraných měnových kurzů a odhadnut přepočítací koeficient pro ČR. Z komparace se sousedním státem Slovensko vyšlo najevo, že euro Slovensku pomohlo, jelikož inflace a HDP si stále vedou stejně jako při slovenské koruně. Růst reálného HDP byl na Slovensku za poslední 4 roky mezi hodnotami 3,30 % - 3,80 % a průměrná roční inflace v roce 2018 byla 2,5 %. Z analýzy dotazníkového šetření lze říci, že více než polovina respondentů (66 %) má negativní názor na přijetí společné evropské měny. Velký nesouhlas může ale pramenit z nedostatečné či nesprávné informovanosti občanů.

V řadě ukazatelů patří Česká republika mezi nejlepší státy Evropské unie. Míra nezaměstnanosti v zemi byla v roce 2018 3,1 % a patří mezi nejnižší v EU. Růst HDP byl v ČR v roce 2018 3 % a průměrná roční inflace na hodnotě 2,1 %. Případné přijetí společné evropské měny by České republice vůbec tedy nemělo uškodit.

Klíčová slova: Česká měna, euro, měnová politika, ČNB, eurozóna, maastrichtská kritéria, měnový kurz

Czech currency development and euro adoption

Abstract

The aim of this thesis is to analyze the monetary policy of the central bank to evaluate the development of the Czech currency before the Czech Republic's entry into the euro area and subsequent eventual entry. The partial goal is to describe the history and function of money, to characterize the theory of monetary policy and the admission criteria for joining the euro area. Further identify the advantages and disadvantages of the Czech Republic's entry into the euro area.

The theoretical part is focused on the history of the Czech currency and explanation of terms related to the given issue. The importance of the Czech National Bank, its function and monetary policy is explained. Four convergence criteria, the chosen scenario for the introduction of the euro in the Czech Republic and information on the EU and the euro area are mentioned.

The practical part evaluates the fulfillment of the respective Maastricht convergence criteria by the Czech Republic and the alignment of the Czech economy with the euro area economy. The analysis of selected exchange rates is performed and the conversion rate for the Czech Republic is estimated. Comparing with the neighboring state Slovakia, it became clear that the euro helped Slovakia, as inflation and GDP are still doing the same as in the Slovak crown. Real GDP growth in Slovakia over the past four years was between 3.30% and 3.80% and the average annual inflation in 2018 was 2.5%. From the analysis of the questionnaire survey it can be said that more than half of the respondents (66%) have a negative opinion on the adoption of the common European currency. However, great disagreement may stem from a lack of or incorrect information of citizens.

In a number of indicators, the Czech Republic is one of the best countries in the European Union. The unemployment rate in the country was 3.1% in 2018 and is among the lowest in the EU. GDP growth in the Czech Republic in 2018 was 3% and average annual inflation was 2.1%. The possible adoption of a common European currency should therefore not harm the Czech Republic at all.

Keywords: Czech currency, euro, monetary policy, CNB, euro area, Maastricht criteria, exchange rate

Obsah

1.	Úvod.....	10
2.	Cíl a metodika.....	11
3.	Vznik a vývoj české měny.....	12
3.1	Počátky vzniku platebního prostředku.....	12
3.2	První české peníze a denárová měna.....	14
3.3	Grošová měna.....	15
3.4	Česká měna v období husitství a obnovení slávy české mince.....	16
3.5	Měna za vlády habsburské monarchie.....	16
3.6	První papírová platidla.....	17
3.7	Měnové reformy.....	18
3.8	Česká měna v roce 2018.....	22
3.9	Ochranné prvky a padělký.....	23
4.	Česká národní banka (ČNB).....	24
4.1	Monetární politika.....	25
4.2	Nástroje měnové politiky.....	25
4.3	Měnový kurz české koruny.....	27
5.	Evropská unie.....	28
5.1	Měnová unie.....	30
5.2	Eurozóna.....	30
5.3	Scénáře pro zavedení eura.....	32
6.	Maastrichtská konvergenční kritéria.....	36
6.1	Kritérium cenové stability.....	37
6.2	Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb.....	38
6.3	Kritérium kurzové stability.....	39
6.4	Kritérium udržitelnosti veřejných financí.....	40
7.	Vlastní práce.....	43
7.1	Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií Českou republikou.....	43
7.2	Ekonomická sladěnost ČR s eurozónou.....	50
7.3	Analýza vybraných měnových kurzů.....	52
7.4	Simulace přechodu české koruny na euro.....	56
7.5	Přínosy a náklady přijetí společné měny.....	58
7.6	Zavedení eura v okolních státech České republiky.....	66
7.7	Analýza dotazníkového šetření - veřejné mínění o zavedení společné měny euro v ČR.....	73

8.	Výsledky a závěr	81
9.	Seznam použité literatury	85
10.	Seznam internetových zdrojů	87
11.	Seznam obrázků	92
12.	Seznam tabulek	92
13.	Seznam grafů	92
14.	Příloha – dotazník	93

1. Úvod

Diplomová práce se zabývá tématem v dnešní době aktuálním a velmi důležitým pro budoucnost České republiky. Zabývá se otázkou přijetí eura, a jaká proměna by mohla nastat po jejím přechodu na euro. Česká republika se zavázala vstoupit po přijetí do Evropské unie v roce 2004 do eurozóny, jakmile splní požadovaná maastrichtská konvergenční kritéria.

O dnešní oběživo se stará Česká národní banka, jejíž hlavním úkolem je kontrola nad finančním trhem. V práci jsou vytyčeny její funkce, monetární politika včetně nástrojů, které ČNB využívá k udržení stabilní měnové politiky. Stát si může vybrat ze 3 možných scénářů zavedení eura. V práci je popsáno, jaká konkrétní pravidla a zásady bude muset Česká republika pro její zvolený scénář plnit.

Přijetí jednotné měny je zejména podmíněno splněním požadovaných maastrichtských kritérií konvergence a určitou ekonomickou sladěností se zeměmi, které již euro akceptovaly. Práce tedy seznamuje čtenáře se 4 kritérii, které musí právě i Česká republika splňovat.

Zavedení eura a zánik české koruny bude pro Českou republiku velkou událostí a bude přinášet velké změny, jak pro stát, tak pro společnost. Cílem této práce je tedy posoudit, jak Česká republika splňuje maastrichtská konvergenční kritéria, díky kterým bude moci vstoupit do eurozóny. Dále jsou analyzovány vybrané měnové kurzy. Je stanoven ilustrativní přepočítací koeficient pro Českou republiku pro případné přijetí eura a díky němu fiktivně vyobrazeny ceny vybraných potravin po přijetí eura. Dále jsou identifikovány konkrétní výhody a nevýhody, které nastanou po případném vstupu do eurozóny a srovnání základních makroekonomických ukazatelů se sousedním Slovenskem, které přijalo euro v roce 2009. Analýza dotazníkového šetření hodnotí názor občanů ČR na přijetí eura na českém území.

2. Cíl a metodika

Cílem diplomové práce je na základě analýzy měnové politiky centrální banky zhodnotit vývoj české měny před vstupem ČR do eurozóny a po event. vstupu. Dílčím cílem je identifikovat výhody a nevýhody vstupu ČR do eurozóny. Dalším dílčím cílem je popsat historii a funkci platidel a charakterizovat teorii monetární politiky. V neposlední řadě popsat maastrichtská konvergenční kritéria, která zpracovává Evropská komise spolu s Evropskou centrální bankou a která musí Česká republika splňovat, aby vstoupila do eurozóny.

Základní metodikou pro zpracování rešeršní části diplomové práce je především studium odborné literatury na dané téma, které bylo zapůjčeno v knihovně České národní banky. Kromě odborné literatury je využito i internetového vyhledávání a analýza dat z webových stránek ČNB, Ministerstva financí České republiky či z jiných webových stránek. Všechny použité zdroje jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce, které jsou zvlášť rozděleny na literární a internetové zdroje.

Dílčí cíl je popsán v teoretické části, kde je vymezen historický vývoj peněz, který procházel změnami po staletí. Poté jsou zmíněny peněžní reformy, které byly po 1. světové válce, během 2. světové války a v roce 1993, kdy vznikly dva samostatné státy Česko a Slovensko. Od roku 1993 je tedy v oběhu česká koruna.

Pro zpracování hlavního cíle jsou vyhodnocena čtyři maastrichtská konvergenční kritéria, daná Maastrichtskou smlouvou podepsanou v roce 1992. Dále je provedena analýza vybraných měnových kurzů, kde je znázorněn měnový kurz české koruny vůči euru, dolaru a kurz eura vůči dolaru. Je odhadnut případný přepočítací koeficient pro ČR a díky němu ilustrativně znázorněny ceny vybraných potravin po eventuálním zavedení eura na českém území. Současně jsou v praktické části vysvětleny hlavní dopady přijetí eura v podobě přímých a nepřímých přínosů a nákladů pro Českou republiku.

V další části práce jsou srovnány hlavní makroekonomické ukazatele ČR (inlace a HDP) se sousedním Slovenskem, které přijmulo euro 1. ledna 2009. V neposlední řadě je shrnut názor obyvatel z dotazníkového šetření na přijetí eura v České republice z roku 2019, neboť názor občanů na euro je velmi důležitý a nelze jej přecházet. V závěru práce je vyhodnoceno doporučení, zda by pro Českou republiku bylo přínosné přijmout společnou měnu euro.

3. Vznik a vývoj české měny

Peníze hrají důležitou roli v našich životech již od doby, kdy začal rozvoj dělby práce, směny a obchodu. Jsou považovány za oběživo a jsou využívány k vyjádření hodnoty zboží či služby a plní funkci uchovatele hodnot. Než byly použity první peníze, směňovaly se v různých poměrech předměty.

3.1 Počátky vzniku platebního prostředku

Období vzniku se velmi těžko určuje. Na počátku svých dějin lidé peníze neznali a ke směně se používal téměř každý přírodní produkt či výrobek. Prostředkem směny v počátku bývaly kožešiny, zbraně k lovu, sloní chlupy a později také dobytek. Poté se přecházelo na tabák, čaj, obilí, nerostné suroviny jako sůl, olovo a zejména drahé kovy. Drahé kovy začínaly směnovat v nejrůznějších podobách, které byly známé svojí trvanlivostí, dělitelností a přesností (Ferguson N., 2011; Staněk J., 1995).

Naturální směna byla později nahrazená zrodem peněz, který umožnil rozvoj výroby a usnadnil, zlevnil a zpřehlednil směnu jednotlivých výrobků. Peníze jsou výsledkem dělby práce, vývoje výroby, kolektivního zapojení lidí a mají spolehlivější trvalou hodnotu. Český název „platidla“ vznikl z latinského peculia a výraz „platit“ od slova plátno, které bývalo tehdy klasickým prostředkem směny (Spáčil B., 1974).

Barterový obchod

Barterové obchody sloužily k výměně jednoho zboží za druhé, kdy lidé směňovali nepotřebné s žádoucím. Prostředkem směny se stávaly potraviny, čaj, sýr, dobytek, kakaové boby, materiály jako slonovina, kůže, korálky, kameny, mořské mušle. Komodity nesly velké nevýhody v jejich dělitelnosti či skladovatelnosti nebo se s nimi těžce manipulovalo. V životě starých Slovanů hrály značnou roli kapesníčky a šátečky, jelikož se jimi dobře vyjadřovala hodnota zboží. Proto převzaly roli platidla. V praxi nebylo vždy snadné vyhledat takový druh zboží, který by vyhovoval oběma stranám. Obchodník tedy musel najít takového zájemce, který prodával jeho potřebné zboží a zároveň byl ochotný přijmout jeho produkt. Komplikovanost tohoto druhu obchodování se odstranila po příchodu tzv. zbožových peněz, které zjednodušovaly obchodování (Vencovský F., Kopecký L. a kol., 2005).

Zbožové peníze

Zbožové peníze se vyvinuly až v období užší specializace lidské činnosti, kdy se původně putující obyvatelé začali usazovat. Toto období se z pohledu historie peněz nazývá za premonetární. Každá oblast jednotlivých státních celků si specifikovala své platidlo, např. plátno, železo, stříbro, potraviny, víno, sůl, dobytek, za které následně kupovaly potřebné zboží, statky či služby. Nevýhodou zbožových peněz byla nízká trvanlivost, přesnost mezi jednotlivými trhy, těžká dělitelnost, skladovatelnost, což ovšem neplatilo pro kovy. Oblíbeným a žádaným platidlem bylo stříbro, díky výše uvedeným jevům. Zajímavostí je, že zlato se původně téměř neužívalo, jelikož bylo považováno za kov z podsvětí. Zlato se dostalo do popředí až pozdějším vlivem malého výskytu (Staněk J., 1995).

Mince

Aby nebylo nutné neustále posuzovat váhu a ryzost kovu používaného k obchodování, začaly se vyrábět první kovové peníze - mince, které byly svou velikostí a kvalitou naprosto totožné. Toto období se nazývá monetární. Kovy dokázaly reprezentovat i v malém objemu velkou hodnotu a mezi nejpoužívanějšími byla měď, železo, olovo, později slitina mědi a cínu, posléze stříbro a zlato. Později se do kovu razila značka, obraz nebo rozlišovací znaménko vlastníka. V důsledku velkého objemu vytěženého stříbra začaly mince ztrácet na hodnotě, a proto byly nahrazovány papírovými penězi (Vencovský F., Kopecký L. a kol., 2005).

Papírové peníze

Bankovky jsou kousky papíru, které nemají téměř žádnou hodnotu. Svůj původ mají v Číně v 7. století. První bankovky pocházely z původních dlužných úpisů, což byl písemný úvazek vydat uložené prostředky, obvykle se jednalo o zlato nebo samotné mince. Tyto dlužné úpisy vydávali příslušníci profesí, nejprve zlatníci, později bankéři, kteří měli od lidí důvěru, že jim budou schopni uchované prostředky opět vydat. V Evropě byly vydány první bankovky v roce 1662 ve Švédsku, poté i například ve Velké Británii, Francii, Rakousku, Španělsku. Jelikož ale tyto bankovky neměly vnitřní hodnotu, musely být stále kryty zlatem nebo popřípadě jiným kovem (Ferguson N., 2011).

Významným krokem bylo v roce 1762 zavedení papírových platidel tzv. bankocedulí za vlády Marie Terezie. V roce 1811 však nastal státní bankrot. Řešením byla Wallisova peněžní reforma, devalvace bankocetlí a zavedení směnných listů vídeňské měny – tzv. šajny. Měnová reforma v roce 1892 zapříčinila, že se peněžní jednotkou stala koruna, dělicí se na 100 haléřů. Období papírových peněz je tedy datován na 19. století. Peníze však neměly samy o sobě žádnou vnitřní hodnotu, ta závisela na krytí zlatem, popřípadě stříbrem nebo jinými aktivy banky (Juřík P., 2003; Staněk J., 1995).

Bezhotovostní peníze

V dnešní moderní době je stále více upřednostňován bezhotovostní platební styk. Jedná se o poslední vývojovou etapu peněz. Bezhotovostní peníze jsou „uloženy“ ve formě složitých informací ve výpočetní technice a s ní jsou propojené debetní nebo kreditní karty. Pohyb peněz probíhá mezi účty klientů, kteří využívají internetové bankovníctví, např. i z pohodlí svého domova či práce (Juřík P., 2003; Máče M., 2006).

3.2 První české peníze a denárová měna

Dle nejstarších odborných literatur se vznik nejstarší české mince připisuje knížeti Václavovi, který nechal razit tzv. „svatováclavské denáry“. Mnozí odborníci to ale zpochybňují (Hlinka B., 1996).

V důsledku toho se první české peníze razily za vlády Boleslava I. v období 70. let v 10. století a jednalo se o stříbrné denáry. Název vyplývá z latinského označení běžných mincí v Evropě. Mince byly především raženy v Praze na Vyšehradě, jelikož za centrum středoevropské směny zboží byla právě Praha. Dále byly raženy například i v mincovnách v Mělníku a Plzni (Spáčil B., 1974).

V 10. století za vlády prvních Přemyslovců došlo k mocenskému úpadku České Moravy. Na území dnešních Čech se ale knížatům podařilo udržet dálkový obchod, který zprostředkoval obchod s otroky (Staněk J., 1995).

Později se však obchod s otroky začal z Čech vytrácet, a proto museli panovníci najít jiné alternativy platidel. Tím se stalo české stříbro a rozpoutalo tak „stříbrnou horečku“ v Čechách (Hlinka B., 1996).

Za nejstarší české mince jsou považovány denáry, které byly vyráběny z tehdy velice kvalitního stříbra. Na konci 10. století se staly Čechy jednou z nejvýznamnějších

velmocí v exportu a těžbě stříbra do evropských zemí. Mince byly kvalitní a byly raženy nejjednoduššími razidly s obyčejnými geometrickými vzory. Dodnes není zcela známo, kdo první stříbrné mince razil. Diskutuje se o tom, zda to byl kníže Václav nebo Boleslav I., nebo dokonce Boleslav II. (Juřík P., 2003).

K úplnému sjednocení českých zemí pod vládou Přemyslovců došlo v roce 995, kdy byl vyvražděn rod Slavníkovců, kteří razili také své vlastní mince. Vlastní panovnické mince za rod Slavníkovců razil biskup Vojtěch, později prohlášený za svatého. Téměř až do 11. století byly po vyvraždění konkurence veškeré mince vydávány jménem Přemyslovců (Spáčil B., 1974).

V roce 1050 zažily mince první měnovou reformu za vlády knížete Břetislava. Denáry byly vyráběny z menšího množství stříbra a tím pádem ztrácely na hodnotě. Důsledkem toho se denáry jako platidlo téměř vytratily z Evropy (Staněk J., 1995)

Kolem let 1210 – 1230 došlo k další měnové reformě za vlády Přemysla Otakara I. a český stát se navrátil k evropské velmoci. Nové mince byly vyráběny z tenkého stříbrného plechu – tzv. brakteáty či lidově plecháče a měly sloužit díky novým technologickým postupům při zhotovení jako ochrana před paděláním. Došlo ke změně váhové základu pražské hřivny na 253 g. Jejich nevýhodou však byla snadná deformace. Mince byly příliš tenké a daly se dobře ohýbat (Vencovský F., Kopecký L. a kol., 2005).

3.3 Grošová měna

Za vlády Václava II. započala v roce 1300 jedna z nejvýznamnějších peněžních reforem a začala ražba pražských grošů. Pražské groše se staly po následující dvě staletí nejrozšířenější měnou ve střední Evropě. Byly raženy v mincovně v Kutné Hoře, kde se v okolí vyskytovaly doly na stříbro. Hmotnost groše se pohybovala zhruba okolo 4 gramů a ryzost 0,930. Společně s nimi se začaly razit i drobné mince, tzv. parvi, které byly využívány pro drobnější platby (Vorel P., 2000).

Tak jako u denárů došlo postupně ke snižování obsahu stříbra a váhy mincí u pražských grošů. Jejich hodnota začala postupně klesat a to přineslo první inflaci v zemi. O zastavení nepříznivého vývoje se zasloužil král Jan Lucemburský, který v roce 1325 začal razit zlaté mince. První zlaté mince ražené na území Čech se nazývaly florény, dle italského florentského vzoru a začal je vyvážet do zahraničních zemí. Později za vlády Karla IV. se začaly mince nazývat dukáty (Staněk J., 1995).

3.4 Česká měna v období husitství a obnovení slávy české mince

V českých dějinách v době husitství, kolem roku 1419 – 1434, docházelo ke znehodnocování měny. Během husitských válek došlo k rozpadu centrální politické i hospodářské moci a tím pádem i k rozkladu peněžního oběhu. Upadla těžba stříbra a i ražba pražských grošů a začaly se objevovat padělků. Českou mincí se stal drobný peníz s vyobrazeným českým lvem v kruhové podobě, říkalo se jim kruhové peníze. Tyto a ještě menší halěře se razily v mincovně v Kutné Hoře (Vencovský F., Kopecký L. a kol., 2005).

Za panování krále Jiřího z Poděbrad došlo k opatření proti padělatelství peněz a uděloval sankce. V roce 1469 byl na zemském sněmu v Praze vydán nový mincovní řád a byla obnovena ražba pražských stříbrných grošů v mincovně v Kutné Hoře (Vorel P., 2000).

Po smrti krále Jiřího z Poděbrad nastoupil na trůn český princ Vladislav Jagellonský, který vládl v zemích Koruny české. V Kutné hoře byla objevena díky novým technologiím nová ložiska stříbrné rudy. Proto se mohly v mincovně v Kutné Hoře pražské groše razit nepřetržitě celých 45 let. V roce 1526 se ražba pražských stříbrných grošů začínala omezovat, až postupně začala zcela kolem roku 1547 končit, jelikož začala vláda Habsburků (Staněk J., 1995).

3.5 Měna za vlády habsburské monarchie

Tolarové období je datováno od roku 1520 do roku 1892. Tolarová měna byla ražena po více než 350 let a její základní jednotkou byl tolar (Staněk J., 1995).

Mince byly ražené v Jáchymovské mincovně již od ledna 1520 za vlády šlechtické rodiny Šliků, kteří měli právo razit vlastní mince z těžby stříbra. Původním názvem byl tzv. tálský groš, označován jako Joachimsthaler – zkráceně thaler, tedy česky tolar. Měna si získala oblibu díky obsahu 29,23 g stříbra u směnárníků a obchodníků i v celé západní a střední Evropě (Vorel P., 2000).

K významné měnové reformě došlo za vlády nástupu Habsburků, jelikož král Ferdinand I. habsburský zabavil v roce 1528 šlechtické rodině Šliků jáchymovskou mincovnu a zahájil ražbu tolarů na své jméno. Od roku 1561 – 1573 byla v českých zemích tolarová měna pozastavena a byl zaveden zlatníkový mincovní systém. Objevila se myšlenka o sjednocení měnových systémů pro všechny země habsburské monarchie. Do oběhu byl zaveden nový krejcar (Vencovský F., Kopecký L. a kol., 2005).

Krejcar, původně stříbrné mince, byl na tuzemském území poprvé zaveden za vlády krále Ferdinanda I. V ražbě pokračoval i jeho syn Maxmilián II. Ražba krejcaru i jeho násobků byla v roce 1573 přerušena a do oběhu byla vrácena až v roce 1619. Potlačené stavovské povstání a začátek třicetileté války vedlo k zvratu a v roce 1623 dochází ke státnímu bankrotu (Staněk J., 1995).

Za vlády Leopolda I. (1657 – 1705) byl nakonec měnový systém sjednocen, a proto se v roce 1659 stala měnová reforma důležitým mezníkem. Měla zemi očistit od záplav cizích drobných mincí a zavedla vlastní drobné mince. Poprvé došlo ke strojní ražbě mincí, což urychlilo proces výroby. Během pár let se kvalita mincí ovšem zhoršila, což vedlo k devalvaci měny. Došlo k rapidnímu zvýšení ceny, a to z 90 krejcarů na 120 krejcarů za tolar (Vorel P., 2000).

V 18. století za vlády Marie Terezie se usilovalo o omezení cizích mincí, které obíhaly na území habsburské monarchie. Byl stanoven zákaz exportu domácí hrubé mince, stříbrného a zlatého pagamentu, jelikož cena stříbra vzrostla na úkor veliké nadprodukce zlata ve světě (Vencovský F., Kopecký L. a kol., 2005).

V roce 1753 začala platit konvenční měna, tedy měnu, kterou by bylo možné platit ve všech částech habsburské monarchie. Tato dohoda byla uzavřena nakonec mezi Rakouskem a Bavorskem. Tolar ztratil své postavení a základní mincí se stal jeden rakouský zlatý. Jeden rakouský zlatý nebyl ražen ze zlata, ale stříbra a měl hmotnost 12,345 g a ryzost 0,900. Mince doplňovaly i papírové peníze v různých hodnotách a bankocedule (Vandas J., 1994).

Poslední velká změna nastala v roce 1892, kdy byla zavedena korunová měna založená na zlatém standardu. Novou měnovou jednotkou se stala koruna, která měla 100 haléřů. Byla to měna velmi stabilní, ale ani ona bohužel nedokázala překonat obtíže z válečného nedostatku. V roce 1916 nahrazovaly papírové koruny a dvoukoruny zlaté a stříbrné mince. Později byly nahrazeny mince z bronzu a niklu mincemi železnými a měděnými. Zjevným dokladem rostoucí inflace se stalo vydávání bankovek v hodnotě 200 korun (Juřík P., 2003).

3.6 První papírová platidla

V letech 1756 – 1763, v důsledku sedmileté války, zaznamenala státní pokladna nedostatek peněz, a proto byl potřeba větší peněžní přísun do této pokladny. Stříbrná měna

byla nahrazena drahým kovem z mědi a pro vysoké částky byla tisknuta papírová platidla. První české papírové peníze jsou zaznamenány v roce 1962. Papírové peníze se odlišovaly ve dvou základních formách a to na státovky a bankovky (Vencovský F., Kopecký L. a kol., 2005).

Státoverka je papírový, neplnohodnotný peníz, vydaný státem jako oběživo. Je vydána na určitou peněžní částku, která je emitována panovníkem. Množství státovek v oběhu určoval panovník na základě výšky schodku v státní pokladně. Bankovka je cenný papír vydaný bankou na určitou peněžní částku. Předchůdci bankovek byly směnky splatné na požádání (Vorel P., 2000).

3.7 Měnové reformy

Vznik Československa a měnová reforma 1919

Po první světové válce (1914 – 1918) došlo k rozpadu Rakousko–Uherska a 28. října 1918 byla představiteli Národního výboru vyhlášena Československá republika. Zásadní význam pro měnový vývoj z doby Rakousko–Uherska měla zlatá korunová měna dělicí se na 100 haléřů. Například jeden zlatník měl hodnotu 2 koruny. Později se razily i stříbrné pětikoruny a dvoukoruny a v roce 1907 i zlaté stokoruny. Od roku 1916 zmizely z oběhu mince z drahého kovu a byly raženy mince ze železa. Dne 27. října 1918 byla Vídeňskou banka vydána nová platidla ve výši 25 a 200 korun. Po následném vzniku Československé republiky, jejímž prezidentem byl Tomáš Garrigue Masaryk, platila zpočátku stále rakousko–uherská měna. To však netrvalo dlouho, jelikož nebylo možné, aby se peníze vydávaly v zahraniční bance a zboží bylo nakupováno v Československé republice (Juřík P., 2003).

Ministrem financí byl Alois Rašín, který se ujal úkolu o vytvoření nové československé měny a zařadit ji mezi měny zlatého standartu, zvýšit její kupní sílu a paralyzovat inflační znehodnocení během války. Rašínův návrh byl schválen 25. února 1919 a byl přijat zákon o provedení měnové reformy. Tato reforma byla uskutečněna od 3. - 9. března 1919 a na základě toho se přistoupilo k okolkování peněz. Polovina předložených rakousko–uherských bankovek byla okolkována a vrácena zpět do oběhu a druhá polovina hotovosti byla zadržena z důvodu krytí nezczitelnými státními dluhopisy (Staněk J., 1995).

V dubnu roku 1919 vznikla nová československá koruna, která se rovnala raskousko-uherské koruně. První československé papírové peníze vydané státem se však do oběhu dostaly až na podzim roku 1919 a kovové mince až v červnu 1921 z důvodu předchozí nevybavenosti nově převzaté mincovny v Kremnici (Vencovský F., Půlpán K. a kol., 2005).

Měnová reforma z roku 1919 bohužel nepřinesla požadovaný výsledek a očekávaný efekt. Po tragické smrti Aloise Rašína nastalo období deflační politiky, která způsobila snižování domácí cenové hladiny. V roce 1925 se vláda rozhodla od ní ale odstoupit a došlo k přechodu na politiku měnové stabilizace (Vandal J., 1994).

Národní banka Československá a měna v období mnichovské dohody

V roce 1925 se podařilo naplnit cíl nástupců udržet korunu jako dokonale stabilní, tudíž bylo nutno vybudovat centrální emisní banku. Dne 1. dubna 1926 vznikla Národní banka Československá, která dávala do oběhu nová papírová platidla, která nesla název bankovky (Vandal J., 1994).

Později byl naplněn i cíl o zařazení koruny mezi země zlatého standardu. Na podzim roku 1929 měla československá koruna hodnotu 44,58 miligramu zlata. Československá republika se zařadila mezi hospodářsky vyspělé státy díky tomu, že ekonomika byla ve vysoké fázi konjunktury, devizové rovnováhy a měnové stability (Juřík P., 2003).

Hospodářský vývoj v letech 1929 – 1934 zasáhla hospodářská krize, která se dotkla průmyslové výroby, mezd a velkým počtem nezaměstnaných obyvatel. Vláda tuto krizi řešila snížením obsahu zlata v mincích o jednu šestinu. Po devalvací koruny v roce 1934 a podruhé v roce 1936 se cenový i měnový vývoj dostává do stabilizace a státní rozpočet se dostal z krizového deficitu. Překonání hospodářské krize zmařila agrese od sousedního nacistického Německa (Vorel P., 2000).

Dne 29. září 1938 byla podepsána Mnichovská dohoda a byla ukončena po 20 letech suverenita Československé republiky. Československu bylo odebráno 30% území, a tudíž i 33 % obyvatel. Na zabraném sudetském území byly československé koruny nahrazeny říšskou markou, v poměru 100 Kč = 12 RM (Vencovský F., Půlpán K. a kol., 2005; Vorel P., 2000).

14. března 1939 byl vyhlášen Slovenský stát a 15. března 1939 německá armáda obsazuje zbytek české země, kde bylo rozhodnuto o zřízení Protektorátu Čechy a Morava. Zákonným platidlem se stala říšská marka a na dalším místě až česká koruna, která byla záměrně podhodnocená. Reálný kurz byl 6 – 7 korun = 1 říšská marka. Národní banka česko-slovenská byla přejmenována na Národní banka pro Čechy a Moravu, která byla podřízena Říšské bance v Berlíně (Vandal J., 1994).

Po válce na území Čech vládl peněžní chaos. Z Československa bylo ukradeno přes 45 tun zlata, o které zažádala zpět. Celková pohledávka byla okolo 73 mld. korun. Na území bylo možné se setkat až s šesti různými měnami, mezi které se řadily české a slovenské koruny, německé marky, maďarské pengö, polské zloté a peněžní poukázky československé armády (Vencovský F., Půlpán K. a kol., 2005).

Měnová reforma 1945

Po skončení války se usilovalo o obnovu zničeného hospodářství a o odstranění chaotického peněžního oběhu. 4. dubna 1945 se na společném jednání londýnské exilové vlády prezidenta Edvarda Beneše a vedení Komunistické strany s Klementem Gottwaldem zvolila nová vláda v Košicích. Byl přijat Košický vládní program, který sliboval hospodářskou obnovu země a směr k centrálně řízené ekonomice. Úkolem reformy byla i likvidace cizí měny. Dne 20.10.1945 došlo k znárodnění velkých bank. Banky byly přeměněny na národní podniky. Od 1. listopadu 1945 byla opět zavedena československá koruna (Kčs). Do oběhu šly nové peníze v celkové částce 19 mld. korun a naopak byly staženy staré peníze v celkové hodnotě 124 mld. korun (Vandal J., 1994; Vorel P., 2000).

Úkolem reformy bylo i nařízení, které říkalo, aby všechny peněžní vklady a jiné peněžní pohledávky byly přihlášeny u peněžních ústavů, patřily zde i životní pojistky a cenné papíry. Dalším úkolem bylo i stanovení kursu nové měny. Ten byl stanoven na základě porovnání vnitřních cen s cenami ve státech, jako je USA, Švýcarsko, Velký Británie a Švédsko. Například 1 USD se rovnal 50 Kčs. V prosinci 1945 byl tento kurs po předložení Mezinárodnímu měnovému fondu a Světové bance schválen (Vorel P., 2000).

Měnová reforma 1953

V únoru 1948 se moci chopila Komunistická strana a přešlo se k sovětizovanému typu ekonomiky, což znamenalo urychlení procesu bankovní centralizace. Na území Československa byly zřízeny dvě provozní banky. Pro české země to byla Živnostenská banka a na Slovensku Slovenská Tatrabanka. Centrální emisní bankou zůstala Národní banka Československá. Bankovníctví v ČSR fungovalo dle sovětského vzoru tzv. monobanky (Staněk J., 1995).

Ústřední výbor Komunistické strany rozhodlo 1. června 1953 o provedení peněžní reformy, která přinesla značné změny. Stará platidla byla vyměněna za nová a to v silně redukováném poměru. Obyvatelé, kteří nezaměstnávali žádnou pracovní sílu, si museli vyměnit hotovostní peníze v poměru 5:1 do maximální výše 300 Kč, zbytek peněz v poměru 50:1. Mzdy, příjmy, sociální dávky, starobní důchody byly propláceny v poměru 5:1. Díky snížení obsahu zlata v koruně přestaly kurzy ke světovým měnám zcela odpovídat reálnému stavu, což mělo za následek ukončení členství se Světovou bankou a MMF (Juřík P., 2003).

V období měnové reformy se měnila vnější podoba kovových mincí. V roce 1960 se změnil státní znak, vyšší nároky na technické provedení, zejména ochrana před paděláním. Po pádu komunistické vlády zmizela z oběhu neoblíbená „gottwaldovská“ stokoruna. Státní znak se změnil na čtvrcený štít s historickými symboly Čech a Slovenska. V roce 1990 se název republiky změnil na Českou a Slovenskou federativní republiku. To přineslo opět nový státní znak na stříbrných pamětních mincích a na nové kovové desetikoruně. Tato nová desetikoruna oznamovala návrat k demokratickým tradicím. Na mince se razili zakladatelé novodobého státu Čechů a Slováků. Na československé desetikoruně byl vyobrazen první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk. Následně v roce 1991 se motiv změnil na vyobrazení M. R. Štěfánika a v roce 1992 motiv A. Rašína (Vandal J., 1994).

Měnová reforma 1993

Zásadní zlom v dějinách se stal v lednu 1993, kdy došlo k rozdělení Československé Federativní republiky na dva samostatné státy nesoucí název Česká republika a Slovenská republika. Na činnost SBČS navazuje dodnes Česká národní banka,

dále byly zřízeny komerční banky a pobočky zahraničních bank. V únoru téhož roku vznikla nová samostatná měna pro každý stát. Pro české země dostala název koruna česká. Pro přechodné období byly použity staré československé bankovky ve výši 100, 500, 1000 Kč s nalepenými kolky České republiky. Směnný kurz české a slovenské koruny byl téměř totožný (Vencovský F., Půlpán K. a kol., 2005; Vorel P., 2000).

První českou bankovkou se stala 8. února 1993 bankovka v hodnotě 200 Kč, kterou lze vidět na obrázku č. 1. Autor vítězných návrhů se stal akademický malíř Oldřich Kulháněk. V průběhu roku se pak vyskytovaly nové mince v hodnotách 10, 20, 50 haléřů a 1 Kč, 2 Kč, 5 Kč, 10 Kč, 20 Kč, 50 Kč a bankovky v hodnotě 20 Kč, 50 Kč, 100 Kč, 500 Kč, 1000 Kč, 2000 Kč a 5000 Kč. Mince byly raženy dle předlohy od sochařky Jamily Truhlíkové – Spěvákové. Významným znakem bylo vyobrazení českého lva bez štítu a název „koruna česká“. Postupem času desetníky a dvacetníky vymizely z oběhu v roce 2003 a padesátihaléře v roce 2008. Později skončila i platnost papírových bankovek v hodnotě 20 Kč a 50 Kč (Vandal J., 1994).

Obrázek 1: Dvoustakoruna

Zdroj: Infoglobe.cz, cit. 2018-06-15

3.8 Česká měna v roce 2018

Peněžní jednotkou je v České republice koruna česká, oficiální zkratkou je Kč a ISO číslo je CZK. Dnešní měna se rozlišuje na hotovostní a bezhotovostní peníze. V současnosti na území České republiky platí bankovky ve výši 100 Kč, 200 Kč, 500 Kč, 1000 Kč, 2000 Kč a 5000 Kč a mince ve výši 1 Kč, 2 Kč, 5 Kč, 10 Kč, 20 Kč a 50 Kč. Všechny mince se razí v České mincovně a bankovky se tisknou ve Státní tiskárně cenin Praha. Bezhotovostní peníze neboli depozitní peníze mají obyvatelé uloženy v podobě

vkladů na účtech svých bank. Bezhotovostní peníze mohou vybírat formou výběru z bankomatu a obdrží své hotovostní peníze (Juřík P., 2003).

Emitentem české měny je ČNB, která má jako jediná výhradní právo vydávat mince a bankovky a to v souladu s ústavou a zákonem o České národní bance. V současné době není na českých bankovkách krytí zlatem či jinými aktivy. Hodnota peněz je z ekonomického hlediska zaručena tím, že centrální banka svou měnovou politikou pečuje o cenovou stabilitu a dohlíží na řádné fungování jednotlivých bank. Reálná hodnota české měny je uchována díky tomu, že ČNB plní své zákonné úkoly (Cnb.cz, cit. 2018-06-17).

3.9 Ochranné prvky a padělky

Již od doby prvních peněz se čelilo boji proti padělání měny. Padělané peníze jsou kopie zákonných peněz a jedná se o trestný čin. Padělané mince jsou většinou vyrobeny z jiných kovů, tudíž pokud povrch mince není následně pokoven, má mince v oběhu jinou barvu. Většinou se barva stírá na hranách mince a navíc dalším znakem bývá jejich nezvonivost. U bankovek je hlavním charakteristickým znakem tenkost, která je zpravidla užší o 5 – 7 mm. Peníze jsou opatřeny ochrannými prvky. K základním ochranným prvkům patří vodoznak, ochranný okénkový proužek s mikrotextem, barevná vlákna, skrytý vzorec, papír konfety, sůtková značka, proměnlivá barva, iridiscentní pruh a mikrotext (Juřík P., 2003; Vandal J., 1994).

Ochranné prvky se dělí podle cílových skupin uživatelů. První skupina je nejširší veřejnost, která může pouhým okem rozlišit nějaké ochranné prvky. V druhé skupině poznají ochranné prvky odborníci jako pokladní, pracovníci bank apod., kteří mají jednoduché pomůcky, jako jsou UV lampy, tužkové detektory, lupy a jiné. Třetí skupina jsou již profesionálové, kteří na ochranné prvky používají složitější přístroje. Některé ochranné prvky lze rozeznat pouze senzory v centrální bance. Existují speciální ochranné prvky, které ztěžují či znemožňují kopírování, skenování, grafickou úpravu či tisk (Vencovský F., Kopecký L. a kol., 2005).

Na obrázku č. 2 jsou zobrazeny ochranné prvky na tisícikorunové bankovce, které jsou viditelné pouhým okem. Když se bankovka vezme do prstů, je hmatem cítit hlubotisk (1 na obrázku) a charakteristický papír. Na bílé části bankovky je vidět vodoznak (2 na obrázku), u bankovky v hodnotě 1000 Kč je proti světlu vidět portrét Františka Palackého. Po inovaci v roce 2008 doplněn o negativní číslo 1 000 s lipovým listem. V této

bílé části se nachází i ochranná oranžová vlákna (3 na obrázku) v délce 6 mm. Na lící straně lze najít proužek z umělé metalizované hmoty, který je dlouhý 5 mm. Na lící straně, blíže k pravému okraji, je vidět iridiscentní (duhově proměnlivý) pruh o šířce 20 mm. Dále jsou na lícové i rubové straně vyobrazeny soutiskové značky (4 na obrázku). Celá je vidět v průhledu proti světlu. Dříve měla kruhový tvar a až od roku 1996 tvoří soutiskovou značku písmena ČR. Při sklopení bankovky proti světlu ve výši očí lze vidět v pravé části na rameni portrétu skrytý obrazec, tvořený číslem nominální hodnoty bankovky. Na lící straně je tištěn hlubotiskem a ofsetem mikrotext (5 na obrázku) s číselnou či slovní hodnotou bankovky. Mezi další ochranný prvek patří opticky proměnlivá barva (OVI), která mění barvu dle úhlu sklopení proti dopadajícímu světlu, například zlatá se změní na zelenou (Cnb.cz, cit. 2018-06-16).

Obrázek 2: Ochranné prvky na vzoru 1 000 Kč

Zdroj: Čnb.cz, cit. 2018-06-16

4. Česká národní banka (ČNB)

Česká národní banka je od 1. ledna 1993 centrální bankou České republiky a jejím hlavním úkolem je kontrola nad finančním trhem. ČNB je právnickou osobou veřejného práva a hlavním sídlem je ulice Na Příkopě 28 v Praze. Mimo jiné vlastní své regionální zastoupení taktéž v Praze, a dále v Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, v Ostravě a Brně. Nejvyšším řídicím orgánem je sedmičlenná bankovní rada v čele s guvernérem Jiřím Rusnokem, který byl jmenován prezidentem Milošem Zemanem 1. července 2016. Dalšími členy rady jsou jmenováni 2 viceguvernéři a 4 členové bankovní rady na dobu 6 let. (Cnb.cz, cit. 2018-06-18).

Podle Ústavy ČR je hlavním cílem ČNB péče o cenovou stabilitu. K dosažení cenové hladiny a její udržení, neboli nízkého inflačního prostředí v ekonomice, je zapotřebí trvalá podpora centrální banky k vytvoření podmínek pro udržitelný hospodářský růst. Dalším vedlejším cílem je, že podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády v případě,

že není v rozporu s cílem hlavním - s cenovou stabilitou (Helísek M., 2009; Pospíšil R., 2007).

ČNB je pověřena tím, že určuje měnovou politiku. Mezi další funkce patří výhradní právo vydávat bankovky a mince, ochrana peněz, řídí peněžní oběh, zúčtování s bankami, platební styk a obchoduje s cennými papíry. Provádí dohled nad bankovním sektorem, kapitálovým trhem, pojišťovnictvím, penzijním připojištěním, nad institucemi s elektronickými penězi a devizy. Spravuje účty organizacím napojených na státní rozpočet, jako jsou například úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, státní fondy, finanční a celní úřady a jiné. A také reprezentuje ČR při jednáních finančních institucí, mezinárodního měnového fondu a evropské centrální banky (Pavlát V., 2004; Revenda Z., 2011).

4.1 Monetární politika

Měnová politika lze chápat jako proces, ve kterém se centrální banka prostřednictvím svých nástrojů snaží o dosažení předem stanovených cílů. Zaměřuje se na regulaci nabídky peněz, úrokových sazeb a podmínek úvěrů. Mezi nejdůležitější cíle patří stabilita národní měny, neboli udržení inflace na přijatelné úrovni, dále stabilní růst HDP, stabilní měnový kurz, vyrovnaná platební bilance a nízká nezaměstnanost. Nástroje, které Centrální banka používá, se dělí na přímé a nepřímé nástroje (Ondříček P., 1997; Pavlát V., 2004).

4.2 Nástroje měnové politiky

Česká národní banka používá k měnové politice nástroje, kterými ovlivňuje chod komerčních bank a celou ekonomiku státu (Revenda Z., 2011).

Přímé nástroje

Přímé neboli administrativní nástroje se v tržní ekonomice používají méně než nepřímé nástroje a to pouze tehdy, pokud jsou nepřímé nástroje neefektivní. Dopadem těchto přímých nástrojů dochází k omezení podnikatelské samostatnosti bank, jelikož přímo zasahují do jejich mechanismu rozhodování. Zajímavé však je, že jsou účinnější než nepřímé nástroje. Lze je využít plošně (vůči všem bankám) či adresně

(na jednu banku či na skupinu bank). Používání těchto nástrojů je označeno jako selektivní měnová politika (Pospíšil R., 2007):

- **Regulace investičního úvěru**

Pokud žadatel požaduje investiční úvěr větší, než stanovil stát limit, musí předložit souhlas státních orgánů. Pokud ale banka povolení od státních orgánů nemá, nesmí žadateli tento úvěr poskytnout.

- **Regulace spotřebního úvěru**

Státní orgány nařizují maximální dobu splatnosti spotřebního úvěru a pro poskytnutí musí žadatel splnit podmínky dané státem výhradní banky.

- **Úrokové limity**

Centrální banka může komerční bankám stanovit maximální či minimální úrokové sazby, za které může poskytovat žadatelům úvěry.

- **Povinné vklady**

Týkají se centrálních institucí nebo orgánů samosprávy např. ministerstva, státní fondy a jiné.

Nepřímé nástroje

Nepřímé (tržně orientované) nástroje se využívají častěji. Působí neadresně a tržně a celoplošně. Dopad pocítí všechny banky, neboť pro všechny platí stejné podmínky. Nejsou zde oproti přímým nástrojům stanoveny žádné limity (Pavlát V., 2004; Revenda Z., 2012):

- **Operace na volném trhu**

Tato operace patří k nejpoužívanějším a k hlavním nástrojům měnové politiky, jelikož jsou vysoce operativní. Jde o nákup a prodej vládních nebo státních cenných papírů ze strany centrální banky. Nejčastějšími cennými papíry jsou krátkodobé pokladniční poukázky a vlastní cenné papíry. Jestliže chce centrální banka snížit peněžní zásobu, prodá konkurenčním bankám cenné papíry. Operace na volném trhu se mohou dělit do tří skupin na přímé operace, repo operace a switch operace.

U přímých operací dochází k nákupu a prodeji cenných papírů a vliv na rezervy je trvalý. Při repo operacích centrální banka přijímá od ostatních bank přebytečnou likviditu a následně bankám předává dohodnuté cenné papíry. Obě strany jsou zavázané, že po době splatnosti proběhne rezervní transakce, kdy centrální banka vrátí věřitelské bance

zapůjčenou jistinu s dohodnutým úrokem a věřitelská banka vrátí poskytnutý kolaterál. U switch operací se prodávají a nakupují cenné papíry s různou lhůtou splatnosti a centrální banka jen ovlivňuje úrokovou míru.

- **Povinné minimální rezervy bank**

Centrální banka může ovlivňovat tímto nástrojem objem likvidity. Povinné minimální rezervy slouží především jako rezerva prostředků pro snadný průběh mezibankovního platebního styku. Státní orgány nařídí bankám, aby část svých aktiv uložily na běžném účtu u centrální banky. Rezervy jsou stanoveny procentem z celkové sumy primárních vkladů obchodních bank.

- **Diskontní sazby**

Do diskontních nástrojů se řadí úvěry, úrokové sazby z těchto úvěrů a z rezerv bank na účtech u centrální banky. Říká se jí též automatická depozitní facilitata. Ta umožňuje komerčním bankám uložit si u ČNB přes noc i krátkodobě své přebytečné likvidní prostředky. Depozita jsou úročena diskontní sazbou, která je nižší než dvoutýdenní repo sazba. Dále existuje zápůjční facilitata, která poskytuje komerčním bankám možnost půjčit si opět přes noc či krátkodobě, pokud banka pociťuje nedostatek likvidních prostředků. Depozita jsou úročena lombardní sazbou, která je naopak vyšší než dvoutýdenní repo sazba. V tomto případě zapůjčení musí komerční banky dávat centrální bance do zástavy cenné papíry.

- **Devizové rezervy**

Jedná se o nákup a prodej cizí měny centrální bankou, což ovlivňuje zásobu peněz v ekonomice. Nákupem banka pouští peníze do oběhu a tím se zvyšuje peněžní zásoba.

4.3 Měnový kurz české koruny

Jednou z činností ČNB je stanovení kurzu koruny vůči cizí měně. Měnový kurz vyjadřuje cenu jedné měny v cenách měny druhé. Hodnota kurzu je tvořena podle kurzového systému, který je ovlivněn na vývoji nabídky a poptávky po dané měně a podle aktuálního a budoucího stavu ekonomiky. Měnový kurz se dělí na valutový a devizový. Valutový kurz vyjadřuje cenu, za kterou se prodávají valuty – zahraniční měna v hotovostní formě. Devizový kurz představuje bezhotovostní zahraniční peníze ve formě zůstatků na bankovních účtech, šeků atd. Mezi další dělení patří dva systémy měnových kurzů. První je pevný (fixní) měnový kurz, který má konkrétní hodnotu stanovenou

centrální bankou, která následně přijímá opatření k udržení dané hodnoty. Druhým typem je plovoucí měnový kurz, který se vyskytuje na devizovém trhu a je určován nabídkou a poptávkou bez jakékoliv intervence centrální banky. Česká republika využívá systém řízeně plovoucích měnových kurzů a v případě výkyvů kurzu může centrální banka přistoupit k intervenci, aby mohla ovlivnit kurs své měny. U měnových kurzů dochází k neustálým změnám. Může dojít k devalvaci měny, kdy se kurz zhoršuje a domácí měna ztrácí svou hodnotu vůči kurzům cizích měn. Opakem devalvace je revalvace měny, která zlepšuje kurz dané měny. Na měnový kurz působí mnoho faktorů, patří mezi ně například nabídka a poptávka po měně, rozsáhlé nákupy a prodeje, saldo obchodní a platební bilance, výše úrokových sazeb, ekonomická a politická situace a aktuální události (Revenda Z., 2011).

5. Evropská unie

Evropská unie je ekonomické a politické uskupení 28 států Evropy. Vznik EU je datován k 1. listopadu 1993. Vzniku předcházeli tři Evropská společenství – Evropské společenství uhlí a ocel (ESUO), Evropského hospodářské společenství (EHS) a Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom). Mezi zakládající státy EHS patří 6 států: Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Německo, Francie a Itálie. Dále se rozšířila celkem sedmkrát, kdy poprvé v roce 1973 o Irsko, Dánsko a Spojené království. Dále v roce 1981 o Řecko a v roce 1986 o Portugalsko a Španělsko. Naopak v roce 1985 vystoupilo Grónsko. Následně v roce 1995 se členy staly Finsko, Švédsko a Rakousko. V roce 2004 se EU rozšířila o 10 zemí, a to o Česko, Kypr, Litvu, Estonsko, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Slovenskou, Maltu a Slovinsko. Rumunsko a Bulharsko se připojilo až v roce 2007 a jako poslední v roce 2013 Chorvatsko (Clenskestaty.eu, cit. 2018-06-22).

Základním dokumentem je Maastrichtská smlouva, která byla podepsána 7. února 1992 v Maastrichu. Zavedla tři pilíře EU, první pilíř zahrnoval otázky komunitární mající v zásadě vztah ke třem Společenstvím, druhý pilíř představoval společnou zahraniční a bezpečnostní politiku a třetí policejní a justiční spolupráci (Pečinková I., 2008).

V červnu roku 1993 na summitu v Kodani došlo ke změně podmínek ohledně přistoupení dalších zemí do EU, které museli budoucí i nynější členské státy splňovat. Požadavky byly pojmenovány jako tzv. Kodaňská kritéria a zahrnují následující tři podmínky: politické kritérium, ekonomické kritérium a právní kritérium. Politickým

kritériem je rozuměno, že právní stát je demokratický, dodržuje lidská práva a práva menšin. Z ekonomického hlediska musí stát vykazovat fungující tržní ekonomiku a schopnost vypořádat se s konkurenčním prostředím EU. Právní kritérium vyžaduje připravenost a zejména schopnost přijmout veškeré závazky vyplývající z členství (Overturf S. F., 1997; Pajas P., Rossiter T., 2000).

V roce 1997 byla v Amsterdamu podepsána Amsterodamská smlouva, která byla ratifikována 1. května 1999. Díky tomuto dalšímu důležitému dokumentu se umožnil volný pohyb osob přes vnitřní a vnější hranice a poskytování azylu. Kromě posílení role Evropského parlamentu nařizovala také sankce vůči členskému státu, který nedodržel principy (Greger P. a kol., 1997).

Tentýž rok byl přijat Evropskou komisí dokument Agenda 2000, z důvodu rozšiřování a posilování Unie. Obsahovala budoucí finanční rámec do roku 1999, posudky EK na státy ucházející se o členství a zprávy o reformě společných politik (Pečinková I., 2008).

Smlouva z Nice byla podepsána kvůli očekávanému velkému rozšíření EU o nové státy a zahrnovala přerozdělení poslanců v Evropském parlamentu podle jednotlivých zemí, významu a váhy hlasů představitelů po zmíněném rozšíření. K ratifikaci došlo o dva roky později (Pajas P., Rossiter T., 2000; Pečinková I., 2008).

Dne 13. prosince 2007 byla 27 členskými státy podepsána Lisabonská smlouva, která zrušila třetí pilíř v struktuře Unie, a byl začleněn do pilíře prvního. Změnila obsah Smlouvy o Evropské unii a přejmenovala Smlouvu o založení Evropského společenství na Smlouvu o fungování Evropské unie (Revenda Z., 2012).

Velká Británie uskutečnila 23. června 2016 referendum o setrvání státu v EU a 51,9 % voličů (z celkových 72 % voličů) rozhodlo svými hlasy pro tzv. brexit – odchod. Velká Británie tedy požaduje po 43 letech opustit Evropskou unii. O vystoupení musí rozhodnout parlament Spojeného království a poté musí ještě o výstup požádat Velká Británie na základě článku 50 Maastrichtské smlouvy Evropskou unii (Vlada.cz, cit. 2018-06-22).

Měnovou politiku tvoří Evropský systém centrálních bank, který se skládá z Evropské centrální banky a národními bankami všech členských států EU, včetně států, které nezavedly společnou měnu euro. Evropská centrální banka má jako jediná pravomoc rozhodovat o monetární politice a musí dbát na prospěch celé Evropské unie. V případě recese nesmí pomoci členskému státu jinak, než jako by zasáhla domácí centrální banka.

Mezi další hlavní úkoly patří podpora hospodářského růstu, udržení stabilní ceny a vytváření nových pracovních míst (Hamori S., Hamori N., 2010; Jílek J. 2004; Ondříček P., 1997).

5.1 Měnová unie

Evropská měnová unie je vrcholným stádiem v procesu integrace evropských států. Lze rozlišovat 4 hlavní důvody, proč tato měnová unie vznikla. Mezi první patří dosažení vysokého stupně ekonomické a obchodní integrace a snaha o její další prohloubení, dále ekonomická nestabilita nositelů hospodářských politik. Třetím důvodem byla politická integrace a následně ještě existence bývalých kolonií a jiných závislých území (Brůžek A., Smrčková G., Záklasník M., 2007).

Patří sem tři fáze budování, které jsou upřesněny ve Smlouvě o založení EHS ve znění Maastrichtské smlouvy. Přípravná fáze byla v období 1. července 1990 – 31. prosince 1993, kdy šlo o budování jednotného vnitřního trhu s volným pohybem zboží, služeb, osob a kapitálu. Členské státy se snažily o prosazení konvergence ve vývoji inflačních měr a výše úrokových sazeb. Druhá nejnáročnější fáze navazuje na fázi předešlou a začíná 1. ledna 1994 a končí 31. prosince 1998. Byly vytvořené důležité ekonomické a právní předpoklady pro přechod k plánované společné měně. Došlo k založení Evropského měnového institutu, který předcházel současné Evropské centrální bance. V poslední třetí fázi, která byla od 1. ledna 1999 – 1. ledna 2002, vznikla Evropská centrální banka a poté zavedena společná měna – euro v 11 zemích (Belgie, Finsko, Irsko, Nizozemsko, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo, Rakousko, Portugalsko a Španělsko). Do oběhu byly uvedeny mince a bankovky euro jako jediné zákonné platidlo v zemích eurozóny (Pečinková I., 2008).

5.2 Eurozóna

Vznik Eurozóny neboli euro oblasti je datován k 1. lednu 1999, kdy v třetí etapě hospodářské a měnové unie přijalo 11 zemí jednotnou evropskou měnu euro. K dnešnímu dni je v eurozóně již 19 zemí Evropské unie. V tabulce č. 1 lze najít rok přistoupení jednotlivých zemí a jejich původní měna. Členské státy mají zavedenou oficiální společnou měnu Euro (EUR), která má označení € a po americkém dolaru (USD) je druhým

nej důležitějším reprezentantem ve světovém měnovém systému. Dělí se na 100 centů. V devizové podobě se euro objevilo v roce 1999 a do oběhu se dostalo od 1. ledna 2002. Jednotlivé mince jsou emitovány v nominálních hodnotách 1 cent, 2 centy, 5 centů, 10 centů, 20 centů, 50 centů, 1 euro, 2 eura a bankovky v hodnotách 5 eur, 10 eur, 20 eur, 50 eur, 100 eur, 200 eur a 500 eur (Zavedenieura.cz, cit. 2018-06-22).

ČLENSKÝ STÁT	ROK PŘISTOUPENÍ	PŮVODNÍ MĚNA
Belgie	1999	frank
Estonsko	2011	koruna
Finsko	1999	marka
Francie	1999	frank
Irsko	1999	libra
Itálie	1999	lira
Kypr	2008	libra
Litva	2015	litas
Lotyšsko	2014	lat
Lucembursko	1999	frank
Malta	2008	lira
Německo	1999	marka
Nizozemsko	1999	gulden
Portugalsko	1999	escudo
Rakousko	1999	šilink
Řecko	2001	drachma
Slovensko	2009	koruna
Slovinsko	2007	tolar
Španělsko	1999	peseta

Tabulka 1: Členské státy eurozóny

Zdroj: Zavedenieura.cz, cit. 2018-06-22; vlastní zpracování, 2018

Zbýlé členské státy EU (Česká republika, Chorvatsko, Polsko, Maďarsko, Rumunsko a Švédsko) jsou zavázány vstoupit do eurozóny, jakmile splní požadovaná konvergenční kritéria. Výjimku má Dánsko a Velká Británie, tzv. opt-out, která je zaručena ve Smlouvě o EU (Clenskestaty.eu, cit. 2018-06-22).

Mezi další státy a území používající euro patří Monako, San Marino, Vatikán, Andorra, zámořská společenství Saint-Pierre a Miquelon a Saint-Barthélemy, Černá Hora a Kosovo a na dvou neobydlených francouzských zámořských území – Francouzská jižní a antarktická území a Clippertonův ostrov (Zavedenieura.cz, cit. 2018-06-22).

5.3 Scénáře pro zavedení eura

Důležitým rozhodnutím při zavedení eura je volba přechodu na jednotnou měnu. Existují tři scénáře, kdy první je scénář s využitím přechodného období (tzv. madridský scénář), druhá varianta je jednorázový přechod na euro (tzv. velký třesk či Big Bang) a poslední možností je jednorázový přechod na euro s využitím tzv. doběhu - Phasing Out (Ministerstvo financí ČR, 2007).

V prvním scénáři se nejdříve euro zavede pouze v bezhotovostní podobě a následně po uplynutí přechodné doby, které může trvat maximálně tři roky, jsou do oběhu dány mince a bankovky. Tento scénář zvolily zakládající země, jelikož měly dostatek času na technické přípravy jednotné měny. Záporům jsou vysoké náklady z důvodu udržování paralelního užívání dvou měn v měnovém okruhu při vedení a správě účtů v platebním styku (Cnb.cz, cit. 2018-06-23).

V druhé variantě u jednorázového přechodu na euro se dává měna do oběhu v hotovostní i bezhotovostní formě ve stejný den. Týká se to i nově vydaných faktur, účtenek, smluv apod., které musí od tohoto data být vydána v nové měně, popřípadě se dosavadní přepočtou pomocí přepočítávacího koeficientu. Jedná se o levnější a jednodušší variantu, než je první možnost (Cnb.cz, cit. 2018-06-23; Ministerstvo financí ČR, 2007).

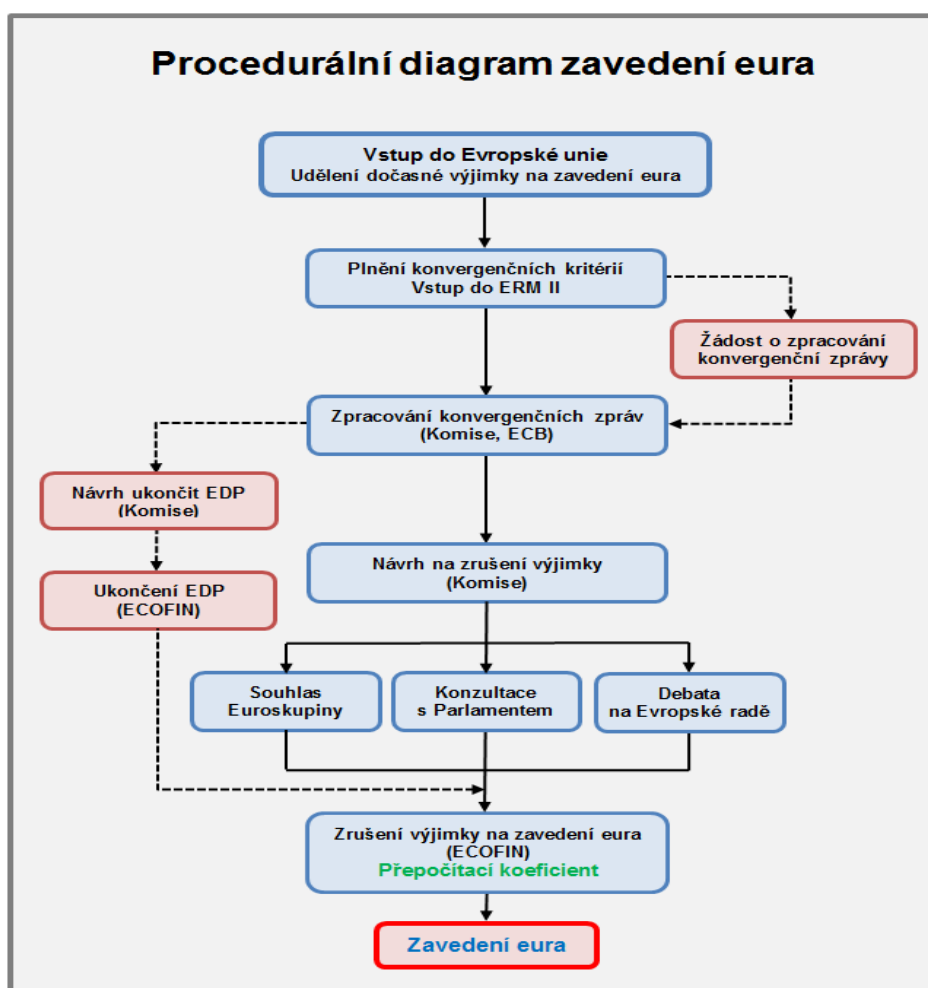
Ve třetím scénáři se taktéž zavádí euro v hotovostní i bezhotovostní formě ve stejném okamžiku. Tato varianta je možná pouze v kombinaci s „velkým třeskem“, který udává pravidlo, že po určitou dobu po zavedení eura je možné používat národní měnu, například u placení daní a faktury u malých firem (Cnb.cz, cit. 2018-06-23).

Zavádění eura v České republice

V roce 2007 byl vládou jmenován prof. Ing. Oldřich Dědek Csc. do funkce koordinátora pro zavedení eura v České republice a v tomtéž roce vznikají i zprávy o činnosti Národní koordinační skupiny pro zavedení eura. Česká vláda vybrala národní scénář „velkého třesku“, který je rozdělen do pěti časových úseků: předpřípravná fáze, přípravná fáze, fáze duální cirkulace, fáze mezi koncem duální cirkulace a koncem duálního označování cen a závěrečná fáze (Zavedenieura.cz, cit. 2018-06-24).

V předpřípravné fázi čeká Česká republika na přesné datum vstupu do eurozóny a splnila všechna maastrichtská kritéria. Veškeré platby se platí českou korunou, dochází již ale k technickým přípravám na společnou měnu. V přípravné fázi se země nachází

zhruba půl roku a setkává se s tzv. duálním označováním cen. Platí se českou korunou, ale konečné zůstatky na výpisech z bankovních účtů, údaje na výplatních páskách, ceny v obchodech jsou vyčísleny jak v českých korunách, tak i v eurech. Ve fázi duální cirkulace musí být veškeré bezhotovostní platby v den přijetí již v eurech. Koruna je stahovaná z oběhu, u obchodníků vracejí již jen eura. Tato fáze trvá dva týdny. Navazuje na ní fáze mezi koncem duální cirkulace a koncem duálního označování cen, kdy je koruna úplně stažena z oběhu. Ve všech typech transakcí je uvedeno euro, pouze na výpisech a v obchodech jsou stále uváděny obě měny. Přijetí eura je k 1. lednu, tudíž tato fáze trvá do konce kalendářního roku. V poslední závěrečné fázi euro nahrazuje euro českou korunu a končí povinnost uvádět obě měny. Procedurální postup přijetí eura je detailně popsán v obrázku č. 3 (Zavedenieura.cz, cit. 2018-06-24).

Obrázek 3: Procedurální diagram zavedení eura

Zdroj: Zavedenieura.cz, cit. 2018-06-24

Základní zásady při zavádění eura v ČR

Národní plán má naplánované zásady, které je nutné respektovat a plnit při procesu samotného zavádění eura v České republice. Níže zmíněné zásady by měly celý proces ulehčit a zajistit, že nikdo nebude tímto procesem poškozen (Zavedenieura.cz, cit. 2018-06-25):

- **Jednorázové zavedení**

Euro vstoupí v platnost v bezhotovostní i hotovostní podobě k jednomu časovému okamžiku na základě zvoleného scénáře tzv. velkého třesku.

- **Duální cirkulace**

Stav, kdy se již souběžně používá euro i česká koruna. Bezhotovostní platby jsou v euru. Obchodníci budou vracet zákazníkům pouze eura. Tento proces trvá pouze 14 dní od zavedení eura.

- **Kontinuita právních nástrojů**

Jedná se o garanci právní jistoty. Přijetí společné měny neohrozí platnost smluv či dalších právních nástrojů. Smlouvy uzavřené v českých korunách se přepočítávají dle platného přepočítacího koeficientu.

- **Zásady používání přepočítacího koeficientu**

Jakmile Česká republika splní podmínky přijetí eura, stanoví Rada EU hodnotu tzv. přepočítacího koeficientu, podle kterého budou přepočítány veškeré peněžní transakce v zemi. Tento koeficient bude stanoven na šest platných cifer, které budou vyjadřovat ekvivalent jednoho eura v korunách, tedy $1 \text{ EUR} = xx,xxxx$. Je zakázáno zaokrouhlovat a upravovat tento koeficient na menší počet cifer, nežli šest.

- **Pravidla zaokrouhlování**

Po vstupu do eurozóny musí být veškeré částky v korunách převedeny na společnou měnu euro. Zaokrouhluje se na nejbližší eurocent. U souhrnně účtovaných služeb se zaokrouhlí až jejich konečná hodnota.

- **Zásady nepoškození občana**

Veškeré platby státu a vratky daní se občanům dané země zaokrouhlí směrem nahoru. Nesmí docházet k poškození občanů ani spotřebitelů. Daně a poplatky se buď zaokrouhlí směrem dolů, nebo dle zaokrouhlovacích pravidel.

- **Předcházení zvýšení cen**

Pokud se přechází na společnou měnu, nesmí obchodníci využít neopodstatněné zvyšování cen svých statků či služeb. Na vývoj cen a dodržování zaokrouhlovacích pravidel probíhají důsledné a pravidelné kontroly. Přijmutí společné měny by nemělo změnit cenovou stabilitu v dodavatelsko-odběratelských vztazích. U většiny případů se obyvatelé obávají růstu životních nákladů a všeobecní zdražování. Skutečnost je ale jiná a fenomén vnímané inflace je nižší než inflace skutečná. Je tedy důležitá větší informovanost občanů dané země o vzniklé změně.

- **Minimalizace nákladů**

Stát poskytne včasné a dostatečné informace o změně měny v dané zemi, ovšem náklady spojené s přechodem na společnou měnu euro si hradí každý subjekt sám (veřejný i soukromý sektor).

Harmonogram zavedení eura s využitím scénáře „velkého třesku“

Harmonogram zavedení eura v České republice je rozdělen do 4 etap, přičemž vše se odvíjí od termínu, kdy se vláda spolu s ČNB rozhodnou vstoupit do systému ERM II. Dále musí ČR splňovat maastrichtská konvergenční kritéria. Zmíněné 4 etapy jsou rozděleny takto (Mfcr.cz, cit. 2018-06-25):

1. Etapa do vstupu ERM II

Česká republika se připravuje na změny, které jsou spojeny s přechodem na euro a musí být podrobena přístupové proceduře do systému ERM II. Spouští se první vlna komunikační kampaně. Začíná předběžná výroba euromincí.

2. Etapa od vstupu do ERM II do rozhodnutí zapojení ČR do eurozóny

Uchazečská země musí být alespoň po dobu dvou let zapojena do kurzového mechanismu ERM II. Během těchto 2 let probíhá druhá vlna komunikační kampaně. Po důkladných přípravách se i následně přijímají legislativní změny. Probíhají technické a smluvní zabezpečení výroby dostatečného množství eurobankovek a euromincí. Již se stanovuje výše přepočítacího koeficientu.

3. Etapa

Tato etapa je datována obdobím od rozhodnutí stát se členským státem eurozóny do dne skutečné účasti v ní. Probíhá třetí vlna komunikační kampaně. Spouští se výroba a distribuce nové národní měny euro. ČNB, komerční banky a maloobchod musí disponovat velkou předběžnou zásobou. Je nutné vyměnit bankomaty a jiné zařízení na danou konverzi.

4. Etapa €

V poslední závěrečné etapě jsou uplatněna pravidla o duálním oběhu eurové a korunové hotovosti. Česká koruna je stáhnuta z oběhu.

6. Maastrichtská konvergenční kritéria

Vstup členského státu EU do měnové unie je podmíněn splněním tzv. maastrichtských kritérií konvergence. Zmíněná kritéria jsou součástí Smlouvy o fungování Evropské unie, v článku 140/1 a v protokolech: Protokol č. 13 o konvergenčních kritériích a Protokol č. 12 o postupu při nadměrném schodku. Tato kritéria jsou obsažena v Maastrichtské smlouvě (1992) a jejich úkolem je sladit makroekonomické ukazatele kandidátských zemí s eurozónou. Snaží se o vytvoření předpokladu pro dlouhodobý hospodářský růst a připravit tyto státy na přijetí společné měny eura. Dalším cílem je zamezení rozdílného vývoje v jednotlivých zemích EU (Zavedenieura.cz, 2019-01-14).

Vyhodnocení maastrichtských kritérií zpracovává Evropská komise spolu s Evropskou centrální bankou v Konvergenční zprávě, která je pravidelně vyhotovena každé 2 roky nebo na vyžádání. Kromě vyhodnocení kritérií, které musí stát

bezpodmínečně splňovat pro vstup do eurozóny, hodnotí i kompatibilitu národní legislativy a legislativy EU (Plchová B. a kol., 2010).

Maastrichtská konvergenční kritéria sledují čtyři následující kritéria (Plchová B. a kol., 2010):

- kritérium cenové stability
- kritérium dlouhodobých úrokových sazeb
- kritérium kurzové stability
- kritérium udržitelnosti veřejných financí

6.1 Kritérium cenové stability

Členský stát EU má za úkol udržovat průměrnou míru inflace na takové úrovni, aby nepřekročila o více než 1,5 p. b. průměrnou roční inflaci tří členských států Evropské unie, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability. Tyto tři země se určí v praxi jako nevážený aritmetický průměr míry inflace ve třech zemích, jejichž míra inflace dosahovala nejnižších hodnot, ale také byla zároveň splněna podmínka, že dodržují požadavky cenové stability. Nyní se uplatňuje pravidlo, že se musí jednat o tři země s nejnižší kladnou inflací, blízkou 2 %. Míry jsou určeny a měřeny dle tzv. harmonizovaného indexu spotřebitelských cen – HICP (Pečinková I., 2008; Plchová B. a kol., 2010).

V tabulce č. 2 je vidět, že v dubnu 2018 nesplňuje toto kritérium celkem 8 zemí EU, z čehož polovina z těchto zemí používá společnou měnu euro. Nejvyšší hodnoty vykazují státy Pobaltí: Litva a Estonsko. Tyto státy ovšem patří mezi rostoucí ekonomiky, a tak tyto hodnoty inflace nejsou nebezpečné. ČR se pohybuje kolem stanoveného inflačního cílování daného ČNB.

NÁZEV STÁTU	INFLACE V DUBNU 2018	EURO
Belgie	1,80 %	Ano
Bulharsko	1,40 %	Ne
Česká republika	2,20 %	Ne
Dánsko	0,90 %	Ne
Německo	1,50 %	Ano
Estonsko	3,60 %	Ano
Irsko	0,20 %	Ano
Řecko	0,70 %	Ano
Španělsko	1,50 %	Ano
Francie	1,20 %	Ano
Chorvatsko	1,30 %	Ne
Itálie	1,10 %	Ano
Kypr	0,00 %	Ano
Lotyšsko	2,50 %	Ano
Litva	3,60 %	Ano
Lucembursko	1,70 %	Ano
Maďarsko	2,20 %	Ne
Malta	1,30 %	Ano
Nizozemsko	1,20 %	Ano
Rakousko	2,10 %	Ano
Polsko	1,40 %	Ne
Portugalsko	1,20 %	Ano
Rumunsko	2,20 %	Ne
Slovinsko	1,50 %	Ano
Slovensko	1,90 %	Ano
Finsko	0,70 %	Ano
Švédsko	1,90 %	Ne
Velká Británie	2,8* %	Ne

Tabulka 2: Přehled inflační situace v EU v dubnu 2018

Zdroj: Finance.cz, cit. 2018-06-25; vlastní zpracování, 2018; *údaje za březen 2018

6.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Toto kritérium požaduje, aby ukazatel dlouhodobé úrokové míry nepřesahoval o více než 2 p. b. z průměru max. tří zemí, které měly na poli cenové stability nejlepší výsledky. Stabilita se určuje dle sazeb dlouhodobých (tj. desetiletých) státních dluhopisů či srovnatelných cenných papírů. Dlouhodobá úroková míra je aritmetický průměr za posledních 12 měsíců, u kterých jsou dostupné hodnoty o HICP (Plchová B. a kol., 2010).

NÁZEV STÁTU	ÚROKOVÁ MÍRA V DUBNU 2018	EURO
Belgie	0,81 %	Ano
Bulharsko	1,02 %	Ne
Česká republika	1,74 %	Ne
Dánsko	0,55 %	Ne
Německo	0,48 %	Ano
Estonsko	-	Ano
Irsko	0,94 %	Ano
Řecko	4,04 %	Ano
Španělsko	1,21 %	Ano
Francie	0,78 %	Ano
Chorvatsko	2,12 %	Ne
Itálie	1,77 %	Ano
Kypr	2,12 %	Ano
Lotyšsko	0,80 %	Ano
Litva	0,31 %	Ano
Lucembursko	0,62 %	Ano
Maďarsko	2,47 %	Ne
Malta	1,24 %	Ano
Nizozemsko	0,69 %	Ano
Rakousko	0,76 %	Ano
Polsko	3,06 %	Ne
Portugalsko	1,66 %	Ano
Rumunsko	4,46 %	Ne
Slovinsko	0,89 %	Ano
Slovensko	0,75 %	Ano
Finsko	0,69 %	Ano
Švédsko	0,71 %	Ne
Velká Británie	1,44 %	Ne

Tabulka 3: Přehled úrokových měr v EU v dubnu 2018

Zdroj: Finance.cz, cit. 2018-06-25; vlastní zpracování, 2018

V tabulce č. 3 je zřejmé, že toto kritérium nesplnilo pouze Řecko a Rumunsko. Řecko má stále ekonomické problémy, ačkoliv se právě blížilo ke konci mezinárodní finanční pomoci.

6.3 Kritérium kurzové stability

Kritérium sleduje, aby měna byla alespoň po dobu posledních dvou let zapojena do kurzového mechanismu ERM II a po tyto 2 roky by nemělo dojít k devalvací.

Vyhodnocení daného kritéria provádí Evropská komise a Evropská centrální banka (Pečinková I., 2008)

ZEMĚ	ZMĚNA KURZU K EURU V %	NÁZEV MÍSTNÍ MĚNY
Bulharsko	0,00 %	Bulharský lev
Chorvatsko	0,90 %	Chorvatská kuna
Česká republika	2,60 %	Česká koruna
Dánsko	0,10 %	Dánská koruna
Maďarsko	0,70 %	Maďarský forint
Polsko	2,40 %	Polský zloty
Rumunsko	- 1,70 %	Rumunské leu
Švédsko	- 1,80 %	Švédská koruna
Velká Británie	- 7,00 %	Britská libra

Tabulka 4: Fluktuační měn kolem eura v roce 2017

Zdroj: Finance.cz, cit. 2018-06-25; vlastní zpracování, 2018

Dle tabulky č. 4 toto kritérium plní v minulém roce 2017 všechny země EU, které nepoužívají společnou měnu euro. Tyto země ví, že nezbytnou podmínkou pro přijetí eura je zapojení se do oficiálního systému evropských kurzů tzv. ERM II (European Exchange Rate Mechanism II). Ze zmíněných států je členem zatím pouze Dánsko.

6.4 Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Předchozí tři kritéria reprezentují kritéria měnová, a naopak poslední čtvrté představuje kritérium fiskální oblasti. Dané čtvrté kritérium se dělí na dvě části, kdy první část tohoto kritéria hodnotí stav veřejných financí z pohledu vládního deficitu. Dále toto kritérium sleduje, aby poměr plánovaného či skutečného schodku veřejných financí k HDP nepřekročil referenční hodnotu 3 %. Kritérium schodku veřejných financí je orientováno na krátkodobý až střednědobý stav veřejných financí. Druhá část, kritérium veřejného dluhu, naopak od první části sleduje udržitelnost veřejných financí v dlouhodobém horizontu. Kontroluje vývoj dluhu vládních institucí, který by neměl překročit hranici 60 % k HDP. Jestliže se daný poměr snižuje a přibližuje se uspokojivým tempem k referenční hodnotě, jedná se o výjimku z překročení stanovené meze (Lacina L., Rozmahel P., 2010).

NÁZEV STÁTU	VEŘEJNÝ DLUH K HDP V R. 2017	EURO
Belgie	103,10 %	Ano
Bulharsko	25,40 %	Ne
Česká republika	34,60 %	Ne
Dánsko	36,40 %	Ne
Německo	64,10 %	Ano
Estonsko	9,00 %	Ano
Irsko	68,00 %	Ano
Řecko	178,60 %	Ano
Španělsko	98,30 %	Ano
Francie	97,00 %	Ano
Chorvatsko	78,00 %	Ne
Itálie	131,80 %	Ano
Kypr	97,50 %	Ano
Lotyšsko	40,10 %	Ano
Litva	39,70 %	Ano
Lucembursko	23,00 %	Ano
Maďarsko	73,60 %	Ne
Malta	50,80 %	Ano
Nizozemsko	56,70 %	Ano
Rakousko	78,40 %	Ano
Polsko	50,60 %	Ne
Portugalsko	125,70 %	Ano
Rumunsko	35,00 %	Ne
Slovinsko	73,60 %	Ano
Slovensko	50,90 %	Ano
Finsko	61,40 %	Ano
Švédsko	40,60 %	Ne
Velká Británie	87,70 %	Ne

Tabulka 5: Výše veřejných dluhů k HDP v EU v roce 2017

Zdroj: Finance.cz, cit. 2018-06-25; vlastní zpracování, 2018

Tabulka č. 5 uvádí, že v roce 2017 nedodrželo celkem 15 států z EU toto nejvíce problémové kritérium, které říká, že veřejný dluh vztážený k HDP nesmí překročit hranici 60 %. Více než polovina států se potýká se zadlužením, z toho již 12 států používá společnou měnu euro. Největší dluh má Řecko, které i přes velkou mezinárodní pomoc má dluh 178,60 % vůči HDP. Mezi další nejvíce ohrožené státy, které patří do tzv. PIIGS jsou Portugalsko a Itálie. Naopak nejlépe si vede Malta, Slovensko, Nizozemsko, Estonsko, Lotyšsko, Litva a Lucembursko, jelikož tyto státy EU splňují dané kritérium. Malta je

názorným příkladem pro státy evropské unie, neboť za posledních 5 let snížila dluh o 14 %.

NÁZEV STÁTU	DEFICIT VEŘEJNÉHO ROZPOČTU V R. 2017	EURO
Belgie	- 1,00 %	Ano
Bulharsko	0,90 %	Ne
Česká republika	1,60 %	Ne
Dánsko	1,00 %	Ne
Německo	1,30 %	Ano
Estonsko	- 0,30 %	Ano
Irsko	- 0,30 %	Ano
Řecko	0,80 %	Ano
Španělsko	- 3,10 %	Ano
Francie	- 2,60 %	Ano
Chorvatsko	0,80 %	Ne
Itálie	- 2,30 %	Ano
Kypr	1,80 %	Ano
Lotyšsko	- 0,50 %	Ano
Litva	0,50 %	Ano
Lucembursko	1,50 %	Ano
Maďarsko	- 2,00 %	Ne
Malta	3,90 %	Ano
Nizozemsko	1,10 %	Ano
Rakousko	- 0,70 %	Ano
Polsko	- 1,70 %	Ne
Portugalsko	- 3,00 %	Ano
Rumunsko	- 2,90 %	Ne
Slovinsko	0,00 %	Ano
Slovensko	- 1,00 %	Ano
Finsko	- 0,60 %	Ano
Švédsko	1,30 %	Ne

Tabulka 6: Deficity veřejných rozpočtů v EU v roce 2017

Zdroj: Finance.cz, cit. 2018-06-25; vlastní zpracování, 2018

Evropské ekonomiky se nyní nachází ve stavu konjunktury. Kromě Španělska splnil každý stát dle tabulky č. 6 toto kritérium. Vzorem může opět být Malta, která je dobrým hospodářem při snižování veřejného dluhu (v roce 2017 přebytek téměř 4 % k HDP).

7. Vlastní práce

Ve vlastní práci jsou vyhodnocena čtyři maastrichtská konvergenční kritéria, daná Maastrichtskou smlouvou podepsanou v roce 1992. Česká republika se zavázala v roce 2004 vstupem do Evropské unie přijmout společnou měnu euro za svoji oficiální měnu. Výjimku tvoří pouze Velká Británie a Dánsko, jelikož tyto 2 státy uplatnily doložku o neúčasti v měnové unii. Aby se mohl členský stát členem eurozóny, musí vyvíjet snahu o plnění tzv. maastrichtských konvergenčních kritérií. Po absolvování povinného dvouletého období, během kterého se testuje ekonomická stabilita a připravenost, podává země žádost o vstup do eurozóny. Země musí splňovat podmínku, že přínosy z přechodu na jednotnou evropskou měnu jsou shodné anebo vyšší než náklady spojené s tímto přechodem. To popisuje další část vlastní práce. Dále je znázorněna analýza měnového kurzu, konkrétně kurz české koruny vůči euru, dolaru a v neposlední řadě kurz eura vůči dolaru. Je ilustrativně navrhnut případný přepočítací koeficient pro přijetí eura v ČR a díky němu fiktivně vyobrazeny možné ceny vybraných potravin po přechodu na euro.

Pro komparaci s ČR bylo zvoleno z okolních států sousední Slovensko, kde se porovnávají data hlavních makroekonomických ukazatelů před a po přijetí eura na Slovensku. V závěru práce je provedena analýza dotazníkového šetření z roku 2019 na téma: veřejné mínění o zavedení společné měny euro v ČR. Občané České republiky odpovídali na otázky ohledně přijetí eura, jelikož názor obyvatel je pro daný stát velmi důležitý.

7.1 Plnění maastrichtských konvergenčních kritérií Českou republikou

Podmínkou pro vstup členské země EU do eurozóny je dosažení vysokého stupně udržitelné konvergence, který je posuzován dle maastrichtských konvergenčních kritérií: cenová stabilita, konvergence úrokových sazeb, stav veřejných financí a kritérium kurzové stability. První tři zmíněná kritéria ČR plní, poslednímu kritériu mechanismu směnných kurzů se zatím neúčastní. Česká republika se zavázala Aktem o přistoupení České republiky k Evropské unii podnikat správné kroky k tomu, aby co nejdříve byla schopna na vstup do eurozóny. Stanovení termínu vstupu závisí na míře připravenosti státu. Česká národní banka

a Ministerstvo financí každoročně zpracovává tzv. Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění České republiky s eurozónou. Jedná se o dokument, který se zabývá touto problematikou a poslední vyhodnocení bylo zveřejněno dne 12. prosince 2018. Dokument je rozdělen na dvě části: první část popisuje současné plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a druhá část analyzuje připravenost české ekonomiky na vstup do měnové unie nad rámec těchto kritérií. Na základě zmíněných analýz česká vláda doporučí či nedoporučí vstoupit do ERM II.

Kritérium cenové stability

Prvním ze sledovaných kritérií je kritérium cenové stability, kdy Česká republika nesmí v průběhu roku před plánovaným šetřením překročit o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v této oblasti dosáhly nejlepších výsledků. V ČR a ostatních členských státech Evropské unie je měřen index HICP (Harmonised Indices of Consumer Price). Harmonizovaný index spotřebitelských cen umožňuje porovnání cenového vývoje ČR s cenovým vývojem všech ostatních členských zemí EU. Inflace se měří pomocí zmiňovaného harmonizovaného indexu spotřebitelských cen a konkrétně se spočítá jako přírůstek posledního dostupného 12-ti měsíčního průměru jmenovaného indexu oproti předchozímu 12-ti měsíčnímu průměru. Referenční hodnota, ke které se porovnává kritérium cenové stability, vychází z prostého aritmetického průměru inflací ve vybraných zemích s nejlepšími výsledky. ČR se nachází v prostředí s nízkou inflací.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Referenční hodnota	2,2	2,5	2,9	2,8	4,1	1,5	2,4	3,1	3,1	1,8	1,3	0,6	0,7	2,1	2,3
Česká republika	2,6	1,6	2,1	3,0	6,3	0,6	1,2	2,1	3,5	1,4	0,4	0,3	0,6	2,4	2,1

Tabulka 7: Vývoj plnění inflačního kritéria v ČR v letech 2004 – 2018 (hodnoty v %)

Zdroj: Zavedenieura.cz, cit. 2019-01-15; vlastní zpracování, 2019

Dle tabulky č. 7 je zřejmé, že Česká republika v posledních letech kritérium cenové stability plní. V roce 2012 bylo kritérium cenové stability v nepřijatelné hodnotě, inflace

byla 3,5 %. Lze to přisuzovat zvýšením nepřímých daní a nepříznivým nabídkovým šokům. V dalším roce 2013 docílila průměrná míra inflace 1,4 %. V roce 2014 byla hodnota sledovaného kritéria pouze na hodnotě 0,4 % z důvodu poklesu regulovaných cen, především pokles cen elektřiny. O rok později, v roce 2015, byla míra inflace na velmi nízké úrovni, jelikož došlo k výraznému poklesu ceny ropy. Průměrná inflace dosáhla hodnoty 0,3 % a jednalo se o druhou nejlepší dosaženou hodnotu v historii ČR. Tuto nízkou hodnotu sledovaného kritéria lze přisuzovat také přetrvávající deflaci v určitých členských státech Evropské unie. Díky stálému poklesu ceny ropy a cen průmyslových výrobců v eurozóně se hodnota v roce 2016 držela hodnoty 0,6 %. Hodnota v roce 2017 vzrostla na 2,4 %, a tudíž v tomce roce kritérium Česká republika nesplňovala. Hodnota se rapidně změnila z důvodu dlouhotrvajícího nadprůměrného růstu české ekonomiky a převisu poptávky nad nabídkou na trhu práce. Mzdy rychle rostly kvůli nízké nezaměstnanosti a vysokému počtu volných pracovních míst. Zvýšila se i cena potravin. V roce 2018 se inflace (2,1 %) nachází v horní polovině tolerančního pásma cíle ČNB. Měnová politika České národní banky má od 1. ledna 2010 stanovený cíl na úrovni 2 % pro meziroční růst spotřebitelské inflace. Ojedinelé odchýlení (maximálně o více než jeden procentní bod) může být vysvětleno jednorázovými neměnovými vlivy - úpravy nepřímých daní či celosvětový růst cen energií a potravin.

Ačkoliv Česká republika překročila v některých letech kritérium cenové stability, hodnotí se monetární politika České republiky za poměrně úspěšnou a stát vytváří příznivé předpoklady pro plnění tohoto kritéria. Pokud by ovšem vláda České republiky oznámila termín vstupu do eurozóny, muselo by se toto kritérium přísněji posoudit. V letech 2019 - 2021 by Česká republika měla kritérium plnit, a to s narůstající rezervou.

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb pro Českou republiku znamená, že výnosy z dluhopisů se splatností 10 let, nesmějí být o více než 2 procentní body vyšší než je průměr ve třech státech Evropské unie, které mají nejlepší výsledky v oblasti cenové stability. Úrokové sazby jsou měřeny na základě dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů s přihlédnutím k rozdílům v národních definicích.

Makroekonomická a finanční stabilita a zároveň důvěryhodná fiskální politika zabezpečují trvale kvalitní ratingové hodnocení České republiky a bezproblémové

upisování státních dluhopisů. ČR splňuje též faktory jako bezpečná míra zadluženosti, nízká míra inflace, stabilní kurz, příznivá obchodní bilance a dlouhodobě si zachovává důvěru finančních trhů. Ve sledovaném období (2004 – 2018) plní Česká republika kritérium se značnou rezervou.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Referenční hodnota	6,3	5,4	6,2	6,4	6,2	5,9	6,0	5,3	5,1	6,4	3,8	3,8	4,1	3,3	4,0
Česká republika	4,8	3,5	3,8	4,3	4,6	4,8	4,2	3,7	2,8	2,1	1,6	0,6	0,4	1,0	2,1

Tabulka 8: Vývoj plnění úrokového kritéria v ČR v letech 2004 – 2018 (hodnoty v %)

Zdroj: Zavedenieura.cz, cit. 2019-01-17; vlastní zpracování, 2019

Dle výše uvedené tabulky č. 8 je zřejmé, že Česká republika kritérium dlouhodobých úrokových sazeb naplňuje dlouhodobě a s poměrně velkou rezervou, tudíž lze přepokládat, že by neměl v budoucnu nastat problém s neplněním daného kritéria. Od roku 2004 do roku 2011 se hodnoty úrokových sazeb držely ve vyšším rozmezí 4,8 % - 3,7 %. Od roku 2012 se kritéria držela pod hodnotou 2,8 %. Jestliže byla kritéria nižší než 1 %, lze tento vývoj přisuzovat nízké inflaci a nízkým úrokovým sazbám v celé Evropské unii. To vše přispívá i k nízkým hodnotám výnosů českých státních dluhopisů.

Kritérium udržitelnosti veřejných financí

Poslední kritérium udržitelnosti veřejných financí obsahuje dvě složky: saldo sektoru vládních institucí a dluh sektoru vládních institucí, přičemž musí být splněny obě zároveň.

Při plnění kritéria veřejného dluhu je u České republiky sledováno, zda poměr veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu nepřekračuje referenční hodnotu 60 %. Jelikož Česká republika měla na počátku nízký počáteční dluh, daří se jí toto kritérium plnit. S přibývajícimi roky hodnota kritéria stoupala. Výrazný vliv na plnění má především i zvýšení hrubého domácího produktu oproti dluhu.

Z tabulky č. 9 lze vidět, že v roce 2009 hodnota veřejného dluhu ČR prudce vzrostla na 34,3 %, což způsobila světová finanční krize. V porovnání s průměrem Evropské unie zůstává zadluženost České republiky stále nízká. Od roku 2004 do roku 2008 se hodnota veřejného dluhu ČR pohybovala v rozmezí 30,4 % - 29 %. Nejvyšší veřejný dluh ČR byl v roce 2013 – 44,9 %. Od roku 2014 zmiňovaný dluh ve sledované

řadě postupně klesá z důvodu rozpouštění rezervy na financování deficitu státního rozpočtu a efektivnější řízení aktiv státní pokladny. V roce 2014 byla hodnota veřejného dluhu ČR 42,2 % a v roce 2018 klesla až na 33 %. Do budoucna by měl veřejný dluh v poměru k hrubému domácímu produktu klesat díky nastavení fiskální politiky a dobrému ekonomickému růstu české ekonomiky.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Referenční hodnota	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	30,4	29,8	29,6	29,0	28,7	34,3	38,4	41,4	44,7	44,9	42,2	40,0	36,8	34,7	33,0

Tabulka 9: Vývoj plnění kritéria veřejného dluhu v ČR v letech 2004 – 2018 (hodnoty v %)

Zdroj: Zavedenieura.cz, cit. 2019-01-19; vlastní zpracování, 2019

Při hodnocení stavu veřejných financí z pohledu deficitního kritéria se sleduje, zda deficit státního rozpočtu nepřesahuje referenční hodnotu 3 % HDP. Toto kritérium Česká republika dlouhodobě neplnila.

Krátce po vstupu České republiky do EU se zahájila procedura nadměrného schodku. Hodnoty postupně klesaly, což je vidět v tabulce č. 10, a tak procedura v červnu 2008 skončila. V roce 2004 byly hodnoty veřejného deficitu v ČR $-3,0$ % a postupně klesaly, kdy v roce 2008 dosahovaly hodnot $-2,2$ %. V roce 2009, kdy byla hodnota veřejného deficitu ČR $-5,8$ %, byl podruhé zahájen „postup při nadměrném schodku“ a zahrnoval několik kroků a doporučení k nápravě vzniklé situace. Situace nastala z důvodu zpomalení ekonomického růstu a zvyšování výdajů pro boj s ekonomickou recesí a zmírňování jejího dopadu na ekonomiku. Od roku 2010 dochází k vládním konsolidačním opatřením, kdy se zvyšovala např. daň z přidané hodnoty, daň z příjmu fyzických osob, zavedení odvodů za fotovoltaické elektrárny a zdanění příjmů z loterie. Na straně výdajů došlo ke snížení mzdových prostředků pro státní zaměstnance, omezení státní sociální podpory a úsporná opatření ve zdravotnictví. Hodnota veřejného deficitu ČR v roce 2010 dosahovala $-4,8$ % a postupně do roku 2013 klesla na $-1,3$ %. V roce 2014 byl „postup při nadměrném schodku“ ukončen a došlo ke snížení deficitu pod hranici 3 % stanovenou konvergenčním kritériem. Díky pozitivnímu ekonomickému růstu a vládním opatřením klesla hodnota kritéria v roce 2015 na $-0,6$ %. Poslední údaj z roku 2018 udává hodnotu veřejného deficitu ČR 1,6 %.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Referenční hodnota	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-3,0	-3,5	-2,6	-0,7	-2,2	-5,8	-4,8	-3,2	-4,0	-1,3	-1,9	-0,6	0,7	1,5	1,6

Tabulka 10: Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu ČR v letech 2004 – 2018 (hodnoty v %)

Zdroj: Zavedenieura.cz, cit. 2019-01-18; vlastní zpracování, 2019

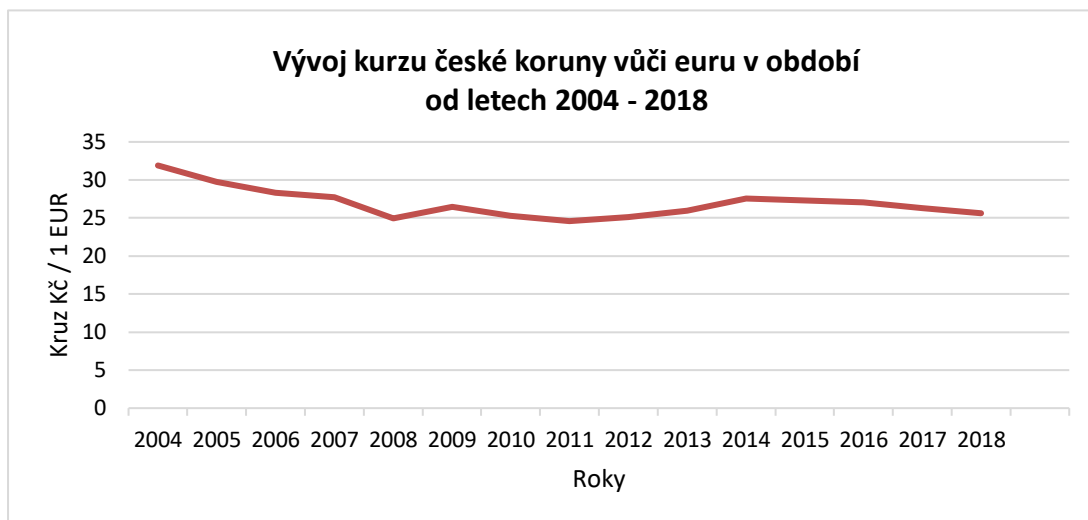
Kritérium kurzové stability

Přijetí členské země do eurozóny je podmíněno úspěšným, minimálně dvouletým setrváním národní měny v ERM II a předpokládá se pohyb kurzu v rámci flukтуаčního rozpětí $\pm 15\%$ bez devalvace centrální parity a nadměrných tlaků na kurz. Česká republika se zatím do kurzového uspořádání ERM II nezapojila, a proto nelze kurzové kritérium formálně hodnotit. Lze jej hodnotit pouze v analytické rovině za pomoci hypotetické centrální parity. Sleduje se tedy, zda by ČR toto kritérium v daném časovém horizontu splňovala. Vzhledem k trendovému posilování české koruny lze předpokládat, že by toto kritérium Česká republika splňovala.

Jak již bylo zmíněno, minimální nutná doba setrvání v kurzovém mechanismu ERM II před přijetím společné evropské měny je dva roky, přičemž Česká národní banka s vládou doporučují setrvat v tomto mechanismu jen dobu nezbytně nutnou. Do tohoto mechanismu by ČR měla vstoupit v době vysoké míry ekonomické sladění se zeměmi eurozóny. Navíc zapojení do ERM II se očekává až v okamžiku, kdy vláda předloží možný vstup do eurozóny.

Dle grafu č. 1 lze vidět v roce 2008 prudký pokles kurzu na 24,942 Kč za euro, z důvodu rychlého zdražení komodit (obzvlášť díky vysoké energetické náročnosti České republiky). V přechozích letech 2004 – 2007 se kurz pohyboval v rozmezí 31,904 Kč za euro (2004) až na nižší kurz 27,762 Kč za euro (v roce 2007). Česká ekonomika je velmi otevřená, proto je vystavena riziku šoku. Volně plovoucí kurz české koruny mírní nepříznivé vnější šoky, jelikož snížení zahraniční poptávky oslabí kurz a to zmírní pokles čistých exportů. Přijetím společné měny euro je toto však v ohrožení a musely by být kladeny vyšší nároky na fiskální politiku země. Kolem roku 2010 – 2013 se kurz pohyboval kolem 25 Kč/EUR. Proto se ČNB rozhodla uskutečnit začátkem roku 2013

intervenci koruny na její oslabení nad hranici 27 Kč za euro. V roce 2017 se kurz vyšplhal na hodnotu 27,533 Kč za euro. V roce 2018 byl průměrný roční kurz 25,643 Kč.

Graf 1: Vývoj kurzu české koruny vůči euru v letech 2004 - 2018

Zdroj: Kurzy.cz, cit. 2019-03-20, vlastní zpracování, 2018

Shrnutí

V roce 2018 Česká republika plní kritérium udržitelnosti veřejných finančních, kurzové stability a i cenové stability. Kritérium kurzové stability není dlouhodobě plněno, jelikož se ČR nezapojila do kurzového uspořádání ERM II. Toto kritérium půjde vyhodnotit až v době, kdy do tohoto mechanismu vstoupí a stanoví se centrální parita koruny k euru, vůči níž by se fluktuace měnového kurzu sledovaly. Připravenost České republiky se celkově oproti předchozí době zlepšila, i když existují stále některé nedostatky, například nedokončený proces reálné ekonomické konvergence a nadále přetrvávají významné rozdíly vůči eurozóně ve struktuře českého hospodářství. Dále vzhledem ke stárnutí populace není zcela vyřešen problém dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí. Vzhledem k okolnostem se rozhodlo Ministerstvo financí s Českou národní bankou, v souladu s Aktualizovanou strategií přistoupení ČR do eurozóny, vládě České republiky doporučit, že by prozatím neměli stanovovat datum vstupu do eurozóny. Z čehož vyplývá, že by vláda neměla usilovat o vstup České republiky do kurzového uspořádání ERM II.

7.2 Ekonomická sladěnost ČR s eurozónou

Pokud chce Česká republika vstoupit do eurozóny, je nutné nejen plnit předepsaná maastrichtská konvergenční kritéria, ale i ekonomickou sladěnost ČR s eurozónou. Je nutno si vytvořit ucelený obraz o stavu ekonomiky České republiky, pokud se přijme společná měna euro a to včetně veškerých přínosů a rizik spojené s tímto přijetím. Dle hodnocení vybraných ekonomických ukazatelů Česká národní banka s vládou ČR rozhoduje o vhodném načasování přistoupení České republiky do eurozóny. Zpracovávají analýzy ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou. Jmenované analýzy lze rozdělit na dvě části. První část „Cyklická a strukturální sladěnost“ vypovídá o velikosti rizika rozdílného ekonomického vývoje v ČR vůči eurozóně. Dále popisuje nezaměstnanost, vývoj v oblastech jako je stupeň ekonomické konvergence a vývoj kurzu. Druhá část „Přízpůsobovací mechanismy“ obsahuje schopnost české ekonomiky tlumit dopady možných vnějších a asymetrických šoků. Praktickým výstupem analýz sladěnosti je charakteristika silných a slabých stránek české ekonomiky pro trvalý pobyt v eurozóně.

Cyklická a strukturální sladěnost

Cyklická a strukturální sladěnost je důležitá, jelikož má minimalizovat náklady a rizika spojená s přijetím společné měny euro. Stupeň reálné konvergence je důležitý ukazatel, který nám říká, jak si je podobná česká ekonomika s eurozónou. ČR má celkem značný odstup ve většině klíčových ukazatelů od průměru eurozóny. Hrubý domácí produkt je jeden z nejdůležitějších ukazatelů. HDP představuje peněžní vyjádření veškerých statků a služeb vyrobených na určitém území v daném období (zpravidla za jeden kalendářní rok). V roce 2018 dosahovalo HDP na obyvatele 89 % průměru HDP 19 zemí v eurozóně (Zpravy.aktualne.cz, cit. 2019-01-22), což je mnohem vyšší údaj oproti 30 % v roce 2004, kdy Česká republika vstoupila do Evropské unie (Zavedenieura.cz, cit. 2019-01-22). Česká republika má rozdílnou strukturu české ekonomiky ve srovnání se zeměmi EU, jelikož má nadprůměrný podíl průmyslu a nižší podíl služeb na tvorbě českého HDP. Podobná struktura ekonomiky je přitom z hlediska přijetí společné měny důležitá, protože snižuje riziko vzniku asymetrického šoku.

Cenová hladina České republiky se s evropskou cenovou hladinou také neshoduje, ta zaostává v roce 2017 na hodnotě 66,3 %. Mzdová úroveň nedosahovala ve stejném roce

ani 50 % průměrné úrovně eurozóny při přepočtu pomocí měnového kurzu. Průměrná mzda v EU je 600 Kč/h a v ČR 270 Kč/h. Při přepočtu pomocí parity kupní síly by pak byla průměrná mzda v České republice na úrovni 60 % té v eurozóně (Zavedenieura.cz, cit. 2019-01-22). Jelikož se Česká republika dlouhodobě nepřibližuje k vyspělým zemím EU, odsouvá se brzký vstup do měnové unie. Důsledkem případného přijetí eura by bylo posilování reálného měnového kurzu a konvergence ve mzdové úrovni a mohlo by dojít ke zvýšení domácí inflace.

Česká republika je ovšem s eurozónou stále více provázaná v obchodní a vlastnické sféře a to je naopak jeden z důvodů, proč by ČR měla již do eurozóny vstoupit. Tato provázanost zvyšuje pravděpodobnost ve sladění hospodářského vývoje s ekonomikou měnové unie a navíc snižuje případné riziko asymetrických šoků. Znamenalo by to i snížení potencionálních nákladů se zavedením společné měnové politiky, výhodu v odstranění kurzového rizika a úsporu transakčních nákladů po zavedení eura.

Přizpůsobovací mechanismy

Fiskální politika je pro národní ekonomiku stabilizačním prvkem ekonomického vývoje a zároveň ale i zdrojem nepříznivých šoků. Nyní se české veřejné finance nachází v příznivém stavu, tudíž vytváří prostor pro stabilizační působení fiskální politiky. Tento stav podporuje přijetí zákona o pravidlech rozpočtové odpovědnosti v roce 2017. V minulých letech byla politika však velmi procyklická a používala dodateční příjmy z hospodářského růstu na další výdaje, místo aby byly využity na snížení fiskálního deficitu. Proticyklická opatření se objevila v roce 2009 v důsledku krize a přijmula se protikrizová opatření. V dalších letech 2010 – 2013 se začal díky úsporným opatřením snižovat strukturální deficit. Celkový dluh veřejných institucí je v České republice oproti jiným státům v EU na nižší úrovni. V posledních letech začal ovšem ale mírně narůstat.

Dalším z významných mechanismů je trh práce, který pomáhá vyrovnávat ekonomiku s asymetrickými šoky při absenci samostatné měnové politiky. Díky příznivé fázi hospodářského cyklu se ukazatelé trhu práce v posledních letech zlepšují a lze v nich sledovat i známky pozvolného zvyšování flexibility. Od roku 2009 se zvedla dlouhodobá nezaměstnanost na 8 % a v říjnu 2018 dokonce klesla na 2,8 %, což znamená, že bez práce bylo nejméně lidí od června 1997 (Echo24.cz, cit. 2019-01-22). Na flexibilitě trhu se

i podílí rostoucí podíl cizinců na populaci a vyšší podíl částečných úvazků. Omezuje jí do budoucna ale nízký příjem daný nastavením systému daní a sociálních dávek.

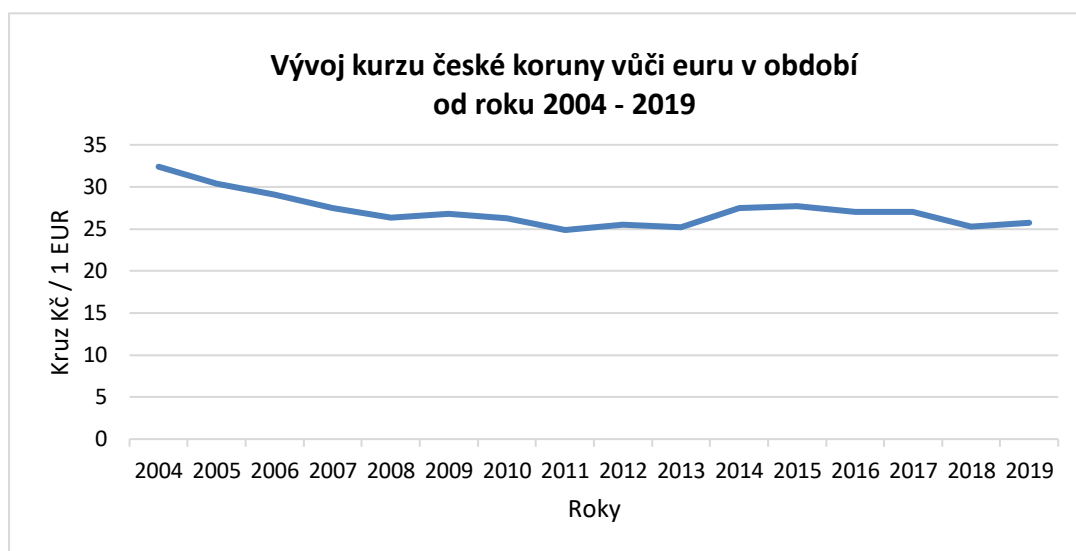
Výkonný a stabilní finanční sektor země patří mezi další stabilizační mechanismy. Podobně jako předchozí stabilizační mechanismy může tlumit dopady ekonomických šoků či naopak být zdrojem šoků. Český bankovní sektor vykazuje vysokou ziskovost, likviditu a solidní kapitálovou vybavenost, tudíž v případě přijetí společné měny by mohl plnit funkci přizpůsobovací funkci. Rizikem bankovního sektoru může být roztáčení spirály mezi cenami nemovitostí a případné úvěry na tyto nemovitosti. Mezi další riziko v případě přijetí eura, patří i možný přesun některých pravomocí na unijní úroveň bez přesunu odpovědnosti za celkovou kondici národního finančního sektoru.

7.3 Analýza vybraných měnových kurzů

Měnový kurz je cena měny vyjádřená v měně jiné. Většinou je to cena domácí měny vůči cizí měně. Více informací o měnovém kurzu je zmíněno v teoretické části v kapitole: 3.4 Měnový kurz české koruny. Měnový kurz je jednou z nejsledovanějších ekonomických veličin ať již z pozice jednotlivých občanů či národohospodářů, nebo finančních institucí a podnikatelů. Jelikož jsou měnové kurzy pohyblivé v závislosti na nabídce a poptávce po měně na mezinárodních devizových trzích, docházelo v České republice v minulosti a i nyní k devalvaci či revalvaci měny. Zatímco v dlouhém období je odrazem kondice ekonomiky, v krátkém a středně dlouhém období ji naopak výrazně ovlivňuje. Oficiální kurz koruny vyhláší Česká národní banka každý den ve 14:30 na základě toho, jak jednotlivé měny obchodovaly na devizovém trhu ve 14:15 místního času.

V tuzemsku patří mezi nejsledovanější měnový pár EUR/CZK a to nejen pro spotřebitele, ale také pro české i zahraniční společnosti. Graf č. 2 znázorňuje vývoj české koruny vůči euru v období od roku 2004, kdy Česká republika vstoupila do EU až do současného roku 2019. Od roku 2004 docházelo k posilování české koruny díky dlouhodobému vyššímu tempu růstu produktivity v ČR než v zahraničí a také díky nízké míře inflace. V roce 2004 byl kurz 31,904 Kč za euro. Od roku 2005, kdy byl kurz 29,784 Kč za euro, klesl postupně kurz do roku 2006 až na 28,343 Kč/EUR. Globální krize v roce 2007 způsobená z velké části americkou hypoteční krizí a oslabením dolaru posílila kurz koruny ještě více urychlila. Dále byl kurz podpořen navíc zvyšováním úrokových sazeb České národní banky. Zde se kurz v roce 2008 dostal na 24,94 Kč za euro. V roce 2009

nastalo oslabení koruny, kde cena za euro se pohybovala na 26,44 Kč. Od tohoto roku kurz meziročně kolísal v rozmezí 24,5 Kč - 26 Kč/EUR do roku 2013.

Graf 2: Vývoj kurzu české koruny vůči euru v období od roku 2004 - 2019

Zdroj: Kurzy.cz, cit. 2019-03-20; vlastní zpracování, 2019

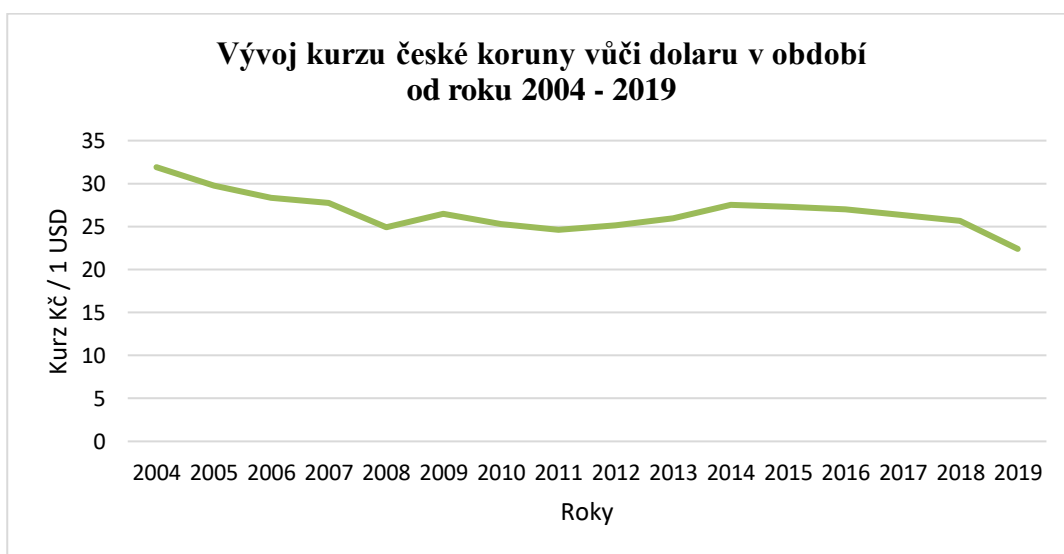
Česká ekonomika prošla v letech 2012 – 2013 obdobím hospodářského útlumu. Došlo k nepříznivému nárůstu nezaměstnanosti, k poklesu příjmů a spotřeby domácnosti a poklesu zisků a investic firem. Proto se ČNB rozhodla uskutečnit začátkem roku 2013 intervenci koruny na její oslabení nad hranici 27 Kč za euro. Prvotním důvodem tohoto oslabení bylo zabránění deflace, posílení konkurenceschopnosti exportérů, vytvoření většího počtu pracovních míst, zlepšení přírůstku mezd. Oslabení vyvolalo velkou vlnu kritiky z různých stran. V roce 2014 byla navíc deflace prohloubena silným poklesem cen ropy a dalších komodit. Intervenční režim české koruny byl ukončen v dubnu 2017, kdy kurz dosáhl hodnoty 27,045 Kč/EUR.

Podhodnocení nelze vnímat pozitivně, jelikož uměle levný kurz znamená výprodej domácí práce pod cenou. Pokud se totiž vezme v úvahu situace, že by v tomto období Česká republika přijmula euro, došlo by sice k posílení exportu, ale snížily by se reálné hodnoty mezd, důchodů, úspor a celkového bohatství domácností. Při přepočtu na euro se současným oslabeným kurzem koruny by občané České republiky vstupovali do eurozóny s nižší hodnotou svého majetku.

V roce 2018 došlo k několikanásobnému zvýšení úrokových sazeb, které měly korunu posilovat směrem k 25 korunám za euro. To se však nedělo a koruna se naopak od ceny 25 korun za euro vzdaluje a oslabuje směrem k 26 korunám. Jakmile se kurz koruny nechová podle prognóz ČNB, tak se banka snaží kurz stimulovat dalším růstem

sazeb. Na kurzu se rovněž podílí evropské dění, od italského rozpočtu až po pokračující vyjednávání kolem brexitu.

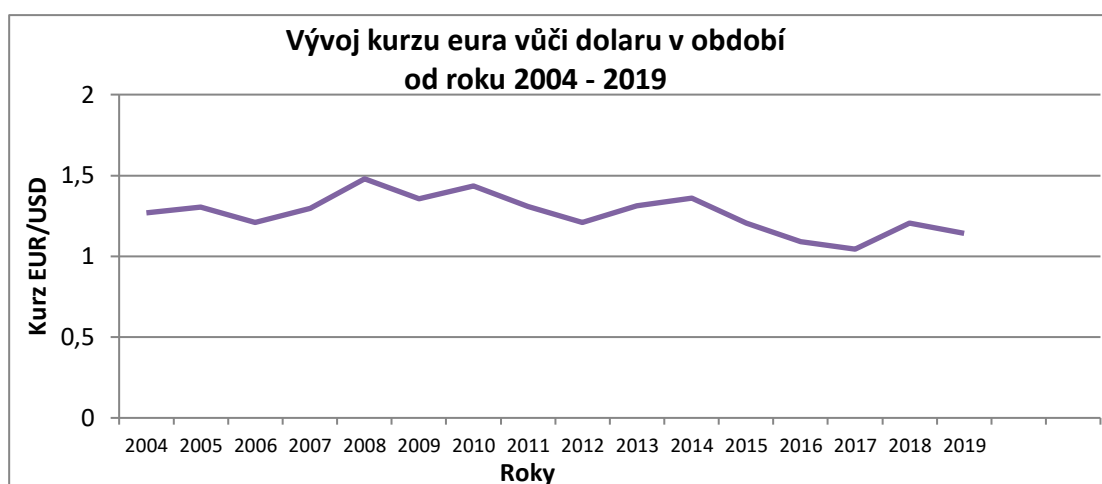
Nyní v roce 2019 byl kurz k 2.1.2019 1 EUR = 25,75 Kč. ČNB dle aktuální prognózy vidí posun kurzu koruny během roku 2019 až pod hranici 24,50 za euro (Roklen24.cz, cit. 2019-03-20). Tento pohled se při příští aktualizaci výhledu pravděpodobně změní. Česká měna je stále vnímána jako měna rizikovější, tudíž je řazena do jednoho pytle s ostatními měnami rozvojových trhů, a to nehledě na výkon a ekonomické podmínky.

Graf 3: Vývoj kurzu české koruny vůči dolaru v období od roku 2004 – 2019

Zdroj: Kurzy.cz, cit. 2019-03-21; vlastní zpracování, 2019

Pro porovnání k měnovému páru EUR/CZK byl zvolen další nejvýznamnější měnový pár a to USD/CZK. O průměrných ročních kurzech informuje graf č. 3. Nejsilnějším rokem byl pro korunu rok 2008, kdy se prodávala v průměrném kurzu 17,072 korun na dolar. Mezi lety 2012 – 2013 byl zaznamenán nejvyrovnanější kurz, kdy koruna posílila pouze o 0,007 korun za dolar. V tomto časovém rozmezí byl průměrný kurz 19,6 korun za dolar. Koruna byla vůči dolaru slabší koncem června 2017, kdy kurz dosáhl zhruba 23,11 Kč. V 1. čtvrtletí v roce 2018 byl dokonce kurz 20,669 korun na dolar. To se však do konce roku obrátilo a v posledním čtvrtletí stejného roku byl kurz již 22,66 korun na dolar. Nyní se v roce 2019 kurz pohybuje stále kolem 22,50 Kč/USD. Lze tedy konstatovat, že vývoj kurzu české koruny vůči dolaru je více kolísavý než vývoj kurzu vůči euru. Ačkoliv si dolar můžeme v roce 2019 koupit zhruba za 22,50 Kč a euro za 25,75 Kč.

Graf 4: Vývoj kurzu eura vůči dolaru v období od roku 2004 - 2019

Zdroj: Kurzy.cz, cit. 2019-03-22; vlastní zpracování, 2019

Aby se dal dostatečně analyzovat a porovnat měnový kurz, je zde zmíněn v grafu č. 4 světový kurz dvou nejvýznamnějších měn světa, a to kurz eura vůči dolaru. Měnový pár EUR/USD má globálně největší objem obchodů a je tedy nejobchodovanějším měnovým párem. Obě měny jsou součástí devizového trhu (Forex). Když se cena pohybuje nahoru nebo dolů, znamená to, že jedna měna se stává silnější nebo druhá slabší, nebo dokonce obojí. Pokud se kurz EUR/USD pohybuje výše, mohlo by to znamenat, že euro posiluje vůči americkému dolaru nebo to může znamenat, že americký dolar oslabuje nebo obojí. Když se euro dolaru zvýší, například z 1,16 na 1,18, euro se stává cennějším a USD se stává méně cenným. Od roku 2004 do roku 2007 se kurz pohyboval v rozmezí 1,209 – 1,298 EUR/USD. V roce 2008 v době krize se vyšplhal na nejvyšší hodnotu z grafu – 1,479 EUR/USD. Potom kurz v letech 2009 – 2015 postupně klesal a kolísal mezi hodnotami kolem 1,3 – 1,2 EUR/USD. V roce 2017 klesla cena eura dokonce na 1,044 EUR/USD, což bylo nejméně za sledované období. Na začátku roku 2019 byl kurz 1,14 EUR/USD. Euro by k výraznému růstu potřebovalo překonat několik překážek. Tou nejaktuálnější je italský rozpočet, jelikož italská vláda přišla s plánovaným deficitem státního rozpočtu ve výši 2,4 % HDP, to je třikrát více než plánovala vláda původní. Další otázkou je bezesporu brexit. Pokud by Velká Británie opustila EU bez dohody, euro by společně s librou inkasovalo tvrdý úder a obě měny by se ocitly pod prodejním tlakem. Pokud se ale Británie s EU dohodne, byl by efekt naopak pozitivní. Evropskou ekonomiku také zajímají obchodní sporty mezi Čínou a USA. Na straně rizik u USA je nutno podotknout, že Morgan Stanley očekává zpomalení růstu ekonomiky USA i oslabení

dolaru. To má být způsobeno regulacemi v Číně a Japonsku stejně jako zpomalením růstu poptávky v USA.

7.4 Simulace přechodu české koruny na euro

Znalost a aktuálnost měnového kurzu je potřebná k procesu příprav České republiky na přijetí eura. U země vstupující do eurozóny jde zejména o určení centrální parity při vstupu do mechanismu ERM II. Znalost rovnovážné hodnoty kurzu hraje roli i následně při samotném vstupu do eurozóny, a to při stanovení přepočítacího poměru mezi národní měnou a eurem. Přepočítací koeficient bude zadán s přesností na šest platných číslic a bude vyjadřovat ekvivalent jednoho eura v českých korunách.

Pokud by Česká republika byla již 2 roky součástí ERM II, mohla by přijmout společnou měnu euro. K 01.01.2019 by Rada ministrů hospodářství a finanční EU zvolila přepočítací koeficient. Sousední stát Slovensko přijmulo společnou evropskou měnu při přepočítávacím koeficientu 1 euro = 30,1260 slovenských korun. Během posledních 6 měsíců byl na Slovensku kurz nejvýše 30,698 SKK/EUR a nejnižší na hodnotě 30,145 SKK/EUR. Dne 31.12.2008 byl kurz 30,145 a předchozí dny se měnil jen o pár haléřů. Tudíž zvolený přepočítávací koeficient byl zvolen jako jakýsi průměr za poslední období.

Pokud by tomu tak bylo i v ČR, což se dá předpokládat podle vzoru na Slovensku, dá se eventuálně pro možné přijetí eura zvolit přepočítávací kurz k 01.01.2019 **1 euro = 25,7150 českých korun**. V České republice byl za posledních 6 měsíců kurz na nejvyšší hodnotě 26,075 Kč/EUR a nejnižší hodnota kurzu byla 25,430 Kč/EUR. K 31.12.2018 byl kurz 25,725 Kč/EUR.

Ilustrativní přepočet eurové částky na částku v českých korunách

Výchozí částka: 1500 €

Přepočítací koeficient (ilustrativní): 1 € = 25,7150 Kč

Správně: $1500 \times 25,715 = 38\,572,50$ Kč (použit byl platný přepočítací koeficient)

Chybně: $1500 \times 25,72 = 38\,580$ Kč (použit byl zaokrouhlený přepočítací koeficient)

Chybně: $1500 \times 25,7 = 38\,550$ Kč (použit byl zkrácený přepočítací koeficient)

Chybně: $1500 : 0,038888 = 38\,572,31$ Kč (použit byl invertovaný přepočítací koeficient)

Ilustrativní přepočítání korunové částky na částku v eurech

Výchozí částka: 1500 Kč

Přepočítací koeficient (ilustrativní): 1 € = 25,7150 Kč

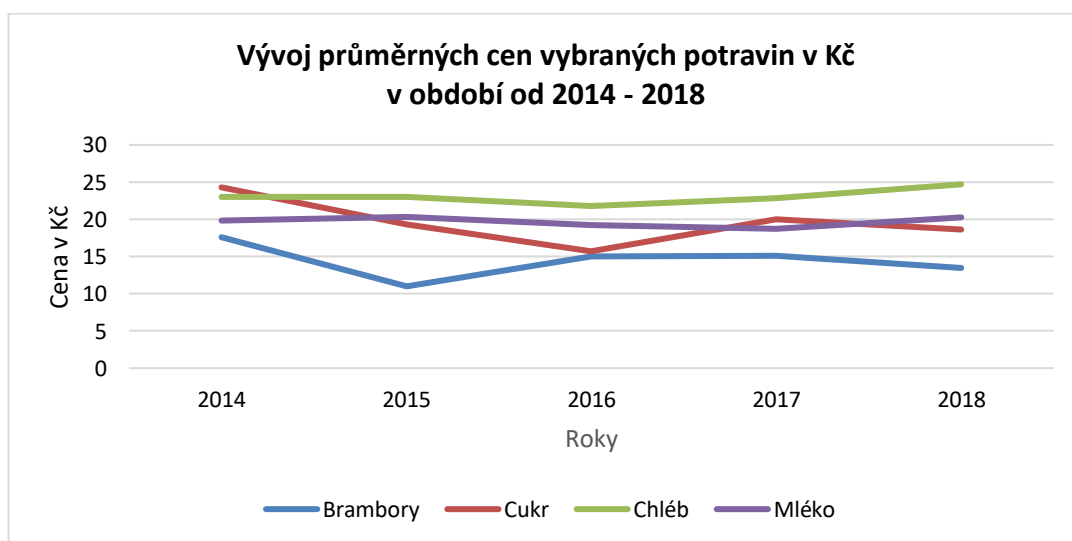
Správně: $1500 : 25,715 = 58,33$ € (použit byl platný přepočítací koeficient)

Chybně: $1500 : 25,72 = 58,32$ € (použit byl zaokrouhlený přepočítací koeficient)

Chybně: $1500 : 25,7 = 58,36$ € (použit byl zkrácený přepočítací koeficient)

Chybně: $1500 \times 0,038888 = 58,33$ € (použit byl invertovaný přepočítací koeficient)

Dále lze konstatovat, že ceny veškerého zboží a služeb, všechny příjmy a výdaje, aktiva a pasiva všech subjektů v ekonomice do té doby denominované v českých korunách budou přepočítávány na základě přepočítacího koeficientu. Obyvatelé České republiky se obávají zdražení například statků a služeb. Graf č. 5 udává cenu základních potravin, jako jsou brambory, cukr, chléb a mléko za posledních 5 let v českých korunách. V tabulce č. 11 jsou ceny zmíněných potravin k 31.12.2018 v Kč, které se k 01.01.2019 přepočítají dle ilustrativního přepočítacího koeficientu na eura. Lze tedy vidět nasimulovanou situaci, jak by vypadal přechod z jedné měny na druhou. Další graf č. 6 znázorňuje simulaci, jak by se vyvíjela cena vybraných potravin z grafu č. 5 v letech 2014 – 2018, kdyby již byly v oběhu v ČR eura. Cena vybraných potravin za jednotlivé roky se přepočítala zvoleným kurzem k určitému roku. Jediný viditelný skok je v přechodu na euro, kdy se vše přepočítá dle zmíněného přepočítacího koeficientu. Ne všem se ale může tento koeficient zdát výhodný.

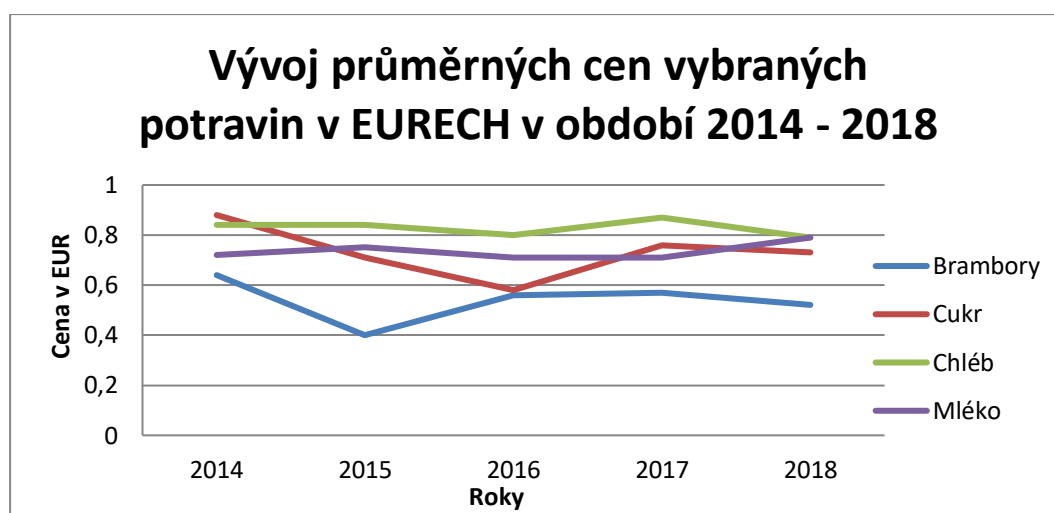
Graf 5: Vývoj průměrných cen vybraných potravin v Kč v období 2014 - 2018

Zdroj: Czso.cz, cit. 2019-03-22; vlastní zpracování, 2019

Vybrané potraviny	Cena v Kč k 31.12.2018	Přepočítací koeficient 1 € = 25,7150 Kč k 1.1.2019 (ilustrativní)	Cena v EUR k 01.01.2019 (ilustrativní)
Brambory	20,23 Kč	: 25,715	0,79 EUR
Cukr	12,26 Kč	: 25,715	0,48 EUR
Chléb	24,65 Kč	: 25,715	0,95 EUR
Mléko	19,67 Kč	: 25,715	0,76 EUR

Tabulka 11: Přepočet vybraných potravin z Kč na EUR

Zdroj: Czso.cz, cit. 2019-03-22; vlastní zpracování, 2019

Graf 6: Vývoj průměrných cen vybraných potravin v eurech v období 2014 - 2018

Zdroj: Kurzy.cz, cit. 2019-03-23; vlastní zpracování, 2019

7.5 Přínosy a náklady přijetí společné měny

Společná měna nese různé přínosy a náklady a lze je dělit na přímé a nepřímé, viz tabulka č. 12 a č. 13. Přímé dopady jsou přímo ovlivněny po zavedení eura a projevují se většinou hned, případně krátce před zavedením. Nepřímé dopady se ukáží až ve střednědobém (období do pěti let od zavedení) či dlouhodobém (období od šesti let po zavedení) horizontu po přijetí společné měny. Je možné, že se vyskytnou i jednorázové dopady, které nemají opakující se charakter. Naopak trvalé dopady mohou působit dlouhodobě, a buď se jejich dopad časem sníží či zvýší.

PŘÍMÉ DOPADY	
PŘÍNOSY	NÁKLADY
1. omezení kurzového rizika (trvalé, okamžité, po zavedení)	1. ztráta autonomní měnové a kurzové politiky (trvalé, okamžité, před i po zavedení)
2. snížení transakčních nákladů (trvalé, okamžité, po zavedení)	2. bezprostřední růst cenové hladiny (jednorázové, okamžité, po zavedení)
3. nižší náklady na obstarání kapitálu (trvalé, střednědobý/dlouhodobý horizont, po zavedení)	3. administrativní a technické náklady přechodu na euro (jednorázové, okamžité, před i po zavedení)
4. vyšší transparentnost cen (trvalé, střednědobý/dlouhodobý horizont, po zavedení)	4. specifické náklady bankovního sektoru (jednorázové i trvalé, okamžité, před i po zavedení)

Tabulka 12: Přímé dopady přijetí společné měny euro

Zdroj: vlastní zpracování, (Greger, P. a kol., 1997; Lacina L., Rozmahel P., 2010)

NEPŘÍMÉ DOPADY	
PŘÍNOSY	NÁKLADY
1. růst zahraničního obchodu (trvalé, střednědobý/dlouhodobý horizont, po zavedení)	1. dlouhodobý růst cenové hladiny (trvalé, okamžité, po zavedení)
2. příliv zahraničních investic (trvalé, střednědobý/dlouhodobý horizont, po zavedení)	
3. stabilizace veřejných financí (trvalé, střednědobý/dlouhodobý horizont, před i po zavedení)	

Tabulka 13: Nepřímé dopady přijetí společné mny euro

Zdroj: vlastní zpracování, (Greger, P. a kol., 1997; Lacina L., Rozmahel P., 2010)

Přímé přínosy zavedení eura

1. Omezení kurzového rizika

Problematika měnových kurzů dopadá na subjekty, které jsou zapojeny do finančních transakcí se zeměmi eurozóny. Konkrétně se jedná o firmy účastnící se zahraničního obchodu a firmy investující v cizích zemích a také občany cestující do zahraničí. Česká republika má vysoce proexportní otevřenou ekonomiku a více než 3/4 exportu dováží do okolních zemí EU. Konkrétně tvořily země EU v roce 2018 84,1 % celého exportu z ČR (Mpo.cz, cit. 2019-03-24). Česká republika očekává nárůst zahraničního obchodu s eurozónou asi o 60 %, což by vedlo i ke zvýšení zahraničního obchodu (Cnb.cz, cit. 2019-03-24). Z tohoto pohledu je přijetí eura vysokou výhodou. Například když domácí měna zhodnocuje, stává se zboží pro zahraniční trh dražší, což představuje ztrátu konkurenceschopnosti. Importéři dosahují totiž vyšších příjmů při stejném objemu dovozu. Toto odstranění kurzového rizika je tedy okamžitým a trvalým přínosem

pro národní ekonomiku i pro podniky, které obchodují se zeměmi, které jsou již v eurozóně a zároveň by docházelo i ke zvýšení přílivu zahraničního kapitálu. Dále lze očekávat i navýšení pracovních míst a tudíž by klesla nezaměstnanost a zvýšila se celková životní úroveň. Zmíněné důvody mají za následek, že omezení kurzového rizika je považováno za jeden z hlavních důvodů zavedení společné měny euro.

2. Snížení transakčních nákladů

Transakční náklady lze rozdělit na finanční a administrativní a měly by přispět ke zvýšení objemu zahraničních transakcí a ke zvýšení exportu. Finanční náklady jsou spojeny s přímou realizací výměny peněz. Patří sem směnárenské poplatky při konverzi měn a vedení účtů v eurové měně. Pokud by se přijala společná měna, došlo by k odstranění těchto nákladů. Nyní jsou poplatky u bank kolem 20 Kč – 200 Kč za zpracování hotovosti v cizí měně či z převáděné částky (Bankovnipoplatky.com, cit. 2019-03-25). Pod administrativní náklady patří náklady spojené s účetní správou systémů umožňující práci s daty v cizí měně a vedením devizových účtů. Veškerá evidence je tvořena duplicitně a v obou měnách a tudíž jsou náklady 2x větší. Společná měna by tedy odstranila tento problém a došlo by ke sjednocení systémů a veškerá evidence by byla vedena jednotně.

3. Nižší náklady na obstarávání kapitálu

Náklady spojené s obstaráváním kapitálů se odvíjejí od cen finančních produktů na finančních trzích. Klíčovým ukazatelem těchto cen jsou úrokové sazby. Pokud by Česká republika vstoupila do eurozóny, dostala by se do stabilního makroekonomického prostředí. Politika ECB vychází z předpokladů cenové stability a snahou udržet inflaci pod 2 procenty. Nízká inflace pak vede ECB k udržování úrokové sazby na nízké úrovni. Motivuje tím komerční banky k levnějšímu poskytování úvěrů. Nyní poskytují komerční banky úvěry podnikům za vyšší úrokové sazby než v jiných zemích eurozóny. V roce 2018 byl průměrný úrok 2,77 %, což znamená, že je ČR osmou nejdražší zemí EU v úvěrech. Pokud by ČR přijala euro, lze předpokládat snížení těchto úrokových sazeb, které usnadní cestu k získání kapitálu a také k novým produktům finančních trhů. Jedná se

o trvalý přínos pro Českou republiku a projeví se popřípadě až ve střednědobém časovém horizontu. Na Slovensku, které již euro přijalo v roce 2008, je tato úroková sazba pouze 1,48 % (Zpravy.aktualne.cz, cit. 2019-03-25).

4. Vyšší transparentnost cen

Vyšší transparentnost umožní jednodušeji srovnávat ceny produktů a služeb napříč celé eurozóny a vybrat právě tu nejvýhodnější. Přínosem je vykazování ceny zboží a služeb v jedné měně v rámci všech členských zemí, tudíž není potřeba přepočítat na národní měnu. Pokud budou spotřebitelé vybírat nejvýhodnější cenové možnosti, povede to k pozitivnímu ovlivnění konkurence a následnému sblížení cen prostřednictvím cenové arbitráže. Tento konkrétní přínos závisí na ochotě spotřebitelů vyvíjet tlak na ceny prodejců a ochotě výrobců snižovat ceny.

Přímé náklady zavedení eura

1. Ztráta autonomní měnové a kurzové politiky

Po případném vstoupení České republiky do eurozóny by země ztratila zcela kontrolu nad prováděním kurzové politiky a musela by přijmout kurzovou a měnovou politiku Evropského systému centrálních bank. K udržení stability používá centrální banka různé nástroje, například úrokové sazby (repo, lombardní, diskontní sazby), peněžní zásobu v ekonomice (PMR) a měnový kurz. Jednotná měnová politika ECB je aplikována plošně v celé eurozóně, tudíž pokud by ČR čelila vnitřním či vnějším šokům, nelze očekávat, že by ECB změnila politiku uplatňovanou pro všechny země v eurozóně. V tomto případě by se Česká republika musela spolehnout pouze na svou fiskální politiku a na automatické tržní mechanismy, kam patří mobilita práce, kapitálu, flexibilita mezd a cen. Pokud se tedy země chystá vstoupit do eurozóny, měla by splňovat určitý stupeň cyklické a strukturální sladění.

2. Bezprostřední růst cenové hladiny

Většina obyvatel má obavy, že při přechodu na jednotnou měnu euro dojde ke zvýšení cen statků a služeb. Tyto obavy společnosti pochází však ze špatné informovanosti, jelikož přímé zdražování v důsledku přijetí společné měny nemusí

být pravdivé. Pokud budou dodržena pravidla při přepočítávání cen a zaokrouhlení za pomoci přepočítávacího koeficientu, není nutné se zdražování obávat. K mírnému zdražení dochází z důvodu zaokrouhlování cen směrem nahoru a kvůli používání psychologických cen. Někteří výrobci využívají přechod euro k plánovanému zdražení svých výrobků. V dlouhodobém horizontu bude docházet k vyrovnávání cenové hladiny s eurozónou. Například na Slovensku je již euro zavedeno 10 let, kdy byl zvolen přepočítací koeficient na 30,126 slovenských korun za euro (Peníze.cz, cit. 2019-03-25). Nyní hodnotí Slováci přechod pozitivně a již nepřepočítávají na koruny, zmiňují, že došlo jen k lehkému navýšení z důvodu zaokrouhlení.

3. Administrativní a technické náklady

Přechod na společnou měnu přináší řadu nemalých nákladů v administrativní a technické oblasti u jednotlivých subjektů národního hospodářství. Podniky, finanční instituce, instituce veřejného sektoru a obyvatelé musejí přizpůsobit své softwarové a účetní programy na evidenci ve dvou měnách, a to v období půl roku před zavedením a rok po zavedení eura. Mezi další náklady se řadí školení zaměstnanců a šíření informační kampaně. Informační kampaň může představovat přímé i nepřímé náklady, neboť společnost může mít negativní postoj na přijetí eura. V porovnání se Slovenskem se dá tento náklad brát jen jako jednorázový, poté již toto nebylo nutno řešit a bylo to naopak výhodné.

Nepřímé přínosy a náklady

Česká republika se zavázala vstupem do EU přijmout společnou měnu a její zavedení bude mít rozsáhlé dopady na subjekty národního hospodářství. Není potřeba pouze vůle a souhlas politiků, ale také obecný souhlas veřejnosti a společnosti, kteří budou přijetí eura vnímat pozitivně. Informační kampaň by měla dostatečně a rozsáhle informovat společnost. Celkově se změní vnímání České republiky z pohledu zájmů investorů, kteří nebudou muset řešit otázky kurzového rizika, stability zahraničního obchodu, společné ochrany před světovými krizemi, spolurozhodování o měnové politice eurozóny a ekonomické šoky.

1. Dopady na ekonomiku ČR

Po vstupu České republiky do eurozóny ztrácí ČNB možnost provádět samostatnou měnovou politiku a vše převezme ECB. ECB bude ovlivňovat i výši úrokových sazeb. ČR také ztratí měnovou suverenitu a s tím související náklady na náročné stahování bankovek a mincí z oběhu. Musí se postarat o jejich skladování, přepravu a v neposlední řadě o ochranu staženého oběživa. Další náklady představují tisk a ražba nové měny a její distribuce a ochrana. Další velkou investicí budou také informační kampaně a reklamy, aby se obyvatelé dozvěděli dostatečné informace o přechodu na jinou měnu. Slovensko by mohlo jít příkladem pro ČR, jelikož jejich informovanost občanů díky kampaním byla na vysoké úrovni.

2. Dopady zavedení eura na inflaci v ČR

Po přijetí společné měny se bude o měnovou politiku starat ECB a Česká republika se bude moci pouze podílet na jejím konání účastí guvernéra v Radě guvernérů ECB. Inflace je popisována jako nárůst celkové cenové hladiny v čase a následné snížení kupní síly peněz v ekonomice. Inflaci ohrožuje tzv. asymetrický šok, kdyby došlo k nárůstu inflace v některé zemi eurozóny, ovšem toto zvýšení by se nijak neprojevalo ve zbytku členských zemí. Zasažená země by již tak nemohla zareagovat zvýšením úrokových sazeb, jelikož o měnovou politiku se stará ECB.

Členské země eurozóny z dlouhodobého hlediska vykazují harmonizaci míry inflace, a tudíž lze říci, že zavedení společné měny nemělo přímý vliv na inflaci dané země. Přijmutí společné měny tedy nepřináší jednoznačné zvýšení cenové hladiny. Společnost se ovšem obává, že po zavedení eura dojde ke zdražení cen. Obyvatelé vnímají sebemenší zdražení každodenních nakupovaných položek, avšak snížení cen už takovou míru nepřikládá. Nyní ale v porovnání se Slovenskem lze říci, že po 10 letech, co euro přijaly, se nejednalo až o takové zdražení. Je to spíše šok z přechodu na jinou měnu, kdy se zvolí jeden platný přepočítací koeficient, který se nemusí úplně každému občanu líbit.

Ačkoliv již nějaké země euro již přijali, nelze jednoznačně předpovědět, jak se bude vyvíjet inflace po přijetí eura v ČR. Existují však dva hlavní scénáře, kteří tento vývoj popisují. První realistický scénář říká, že po přechodu na společnou měnu se inflace zvýší, ale pouze v úrovni nutné k dohnání ekonomické úrovně členských zemí. Druhý pesimistický scénář počítá také

se zvýšením inflace, hrozbou je však inflační očekávání obyvatelstva, spojené s rizikem vnímané inflace. Tudíž lze závěrem říci, že Česká republika může po přijetí eura počítat s rostoucí mírou inflace. Ta bude způsobena buď doháněním ekonomické úrovně ostatních členských států eurozóny, nebo působením dalších vlivů, především ztráty autonomní měnové politiky.

3. Dopady zavedení eura na obyvatelstvo

Pro obyvatele dané země přináší společná měna řadu výhod. Mezi tyto výhody se řadí například jednoduchost v cestování v rámci EU, jelikož odpadají starosti s výměnou měny a náklady spojené s vývojem kurzu koruny. Další výhodou je možnost srovnání cen a cenových úrovní v ostatních zemích eurozóny. Lepší dostupnost nových a kvalitních výrobků, získat levnější půjčku a realizovat jednodušeji bezhotovostní platby. Společnost má však obavy, že dojde ke znehodnocení jejich úspor. Pokud se však při konverzi dodrží zaokrouhlovací a přepočítací pravidla, měly by být tyto obavy minimální.

Existují dva možné případy, které mohou ovlivnit kupní sílu obyvatelstva. Jeden případ by nastal, pokud bude přepočítací koeficient nastaven na úrovni, která nebude odpovídat reálnému vývoji české ekonomiky. Jestliže bude nadhodnocený, mohlo by dojít ke ztrátě konkurenceschopnosti českých výrobců, exportérů, zvýšení nezaměstnanosti a zpomalení ekonomického růstu. Naopak při podhodnocení by se stalo české zboží příliš levné a zvýšila se poptávka po českých výrobcích, narostla by zaměstnanost a následně došlo ke zvýšení cen. Například u sousedního Slovenska byl přepočítací koeficient zvolen z průměrného kurzu, který byl bezprostředně před přijetím eura. Slovensko mělo dlouho kurz 40 korun za euro, nakonec ale měna končila svojí poutí v nejlepší historické kondici, v kurzu 30,126 korun za euro (Peníze.cz, cit. 2019-03-25).

4. Dopady zavedení eura na podnikatele

Společná měna euro přináší pro podnikatele spoustu výhod a také řadu nevýhod. Výhody spočívají zejména ve zjednodušení obchodních transakcí na mezinárodní scéně. Česká ekonomika je relativně menší, ale vůči zahraničí velmi otevřená. Podíl vývozu českých podniků na HDP činí přibližně 2/3. Přínosy plynoucí pro podnikový sektor ze zavedení eura spočívají především v odstranění

kurzového rizika a snížení transakčních nákladů. Nahrazení koruny eurem by mělo eliminovat náklady platebního styku se zahraničím, odpadnutí nutnosti vést vedle korunového účtu účet eurový, zjednodušení účetnictví. Další možnou výhodou je zlepšení financování podniků a větší transparentnost cen. S přechodem na euro a zjednodušením administrace, ztrátou kurzového rizika či povinnosti souběžné evidence dvou měn lze předpokládat příliv zahraničních investorů do českých firem. Přínos by zaregistrovali hlavně firmy, jejichž vlastníci jsou zahraniční společnosti, u kterých by došlo k výraznému usnadnění v rámci kapitálových transakcí. Možné přínosy mohou vést ke snížení reálných úrokových sazeb a tedy i nákladů dluhů, což může vést k přílivu zahraničních investic, rostoucímu vývozu, HDP a celkově ke stabilnějšímu makroekonomickému prostředí.

Co se týče negativních dopadů na podnikový sektor v České republice, jedná se zejména o náklady jednorázového charakteru. Náklady zavedení jednotné evropské měny na podniky souvisejí s úpravou či nákupy nových informačních a účetních systémů, ceníků, katalogů, výdaji na informační kampaň, které budou přizpůsobené nové měně. Větší podniky budou mít samozřejmě vyšší náklady na přizpůsobení k nové měně, jelikož mají rozsáhlejší informační systémy než podniky menší. Mezi další potenciální náklady lze zařadit nepříznivé nastavení úrokových sazeb ECB, které nebudou v souladu s potřebami českých podnikatelů a nevhodné nastavení přepočítacího koeficientu.

Závěrem lze říci, že by zavedení eura mělo mít na český podnikový sektor vcelku pozitivní vliv. Studie vlivu zavedení eura v ČR (Ministerstvo financí ČR, 2007) slibuje přesah veškerých přínosů nad náklady. Náklady budou mít jednorázovou podobu před zavedením a v momentě zavedení eura. Následně by měly převažovat pouze přínosy. Charakter dopadu se bude lišit také odvětvím podnikání, kdy nejpříznivěji budou ovlivněny podniky průmyslového charakteru a naopak nejvíce nákladů ponese sektor energetiky. Dobré je srovnání se sousedním Slovenskem, kde jsou tyto přínosy a náklady po 10 letech zavedení eura k vidění. Slováci hodnotí přechod pozitivně, přínosy byly větší než náklady a většina nákladů byla hlavně jednorázového charakteru. Poté byli občané naopak příjemně překvapeni, jak se slovenská ekonomika vyvíjí a jaké přišly nové možnosti.

7.6 Zavedení eura v okolních státech České republiky

První den roku 2002 bylo euro poprvé uvedené v hotovosti ve dvanácti zemích EU. Z okolních států České republiky patřilo mezi první členské státy eurozóny Německo a Rakousko. Nyní do eurozóny patří 19 členů. Sousední stát Slovensko přijalo společnou měnu euro 1. ledna roku 2009. Polsko stále také ještě společnou měnu nepřijalo.

Například v Německu bylo přijetí eura podmíněno jeho silnou orientací na export, a že je jedním z ekonomických lídrů nejen Evropy, ale i celého světa. Německo chtělo přijetím eura odstranit hlavně měnové riziko plynoucí z výměny peněz obdržených za vývoz. Tato země ze zavedení eura neskutečně profituje. Jak již ze zmíněného důvodu – export německého zboží, tak i kvůli německým investicím v zahraničí.

Zavedení eura na Slovensku

Slovensko se stalo členskou zemí eurozóny 1. ledna 2009. Strategie přijetí eura vznikla v roce 2003 ještě před samým vstupem země do EU. Národní banka Slovenska a ministerstvo financí se rozhodlo zvolit scénář „velkého třesku“. Hlavním cílem bylo zavedení eura v co nejkratším časovém rozmezí po splnění maastrichtských kritérií. Slovenská ekonomická situace je zcela závislá na zahraniční poptávce, tudíž se přijetí eura jevílo jako zcela přirozený krok.

Kritérium		Květen 2004	Říjen 2004	Prosinec 2005	Prosinec 2006	Prosinec 2007	Květen 2008
Fiskální kritérium (% HDP)	Veř. Deficit	3,5	3,7	3,3	3,1	3,7	2,2
	Veř. Dluh	42,8	42,6	43,6	34,5	30,4	29,4
	Stav plnění	NE	NE	NE	NE	NE	ANO
Míra inflace (%)	Stav plnění	8,9	8,4	2,9	4,3	2,0	2,2
		NE	NE	NE	NE	ANO	ANO
Dlouhodobá úr.míra (%)	Stav plnění	5,1	5,1	3,6	4,3	4,5	4,5
		ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO
Stabilita výměnného kurzu	Stav plnění	Mimo ERM	Mimo ERM	Mimo ERM	Mimo ERM	Účast v ERM	Účast v ERM
		NE	NE	NE	NE	ANO	ANO

Tabulka 14: Plnění maastrichtských kritérií na Slovensku

Zdroj: vlastní zpracování, (Lacina L., Rozmahel P., 2010)

V roce 2004 Slovensko plnilo po vstupu do EU pouze kritérium dlouhodobých úrokových sazeb (5,1 %). O rok později, 28. listopadu 2005 je členem ERM II, nicméně

stabilitu plnilo až v roce 2007. Také v roce 2007 se konečně Slovensku podařilo udržet míru inflace v požadované hodnotě (2,0 %) a v roce 2008 splnilo i obě fiskální kritéria. Veřejný deficit Slovenska byl v roce 2008 2,2 % a veřejný dluh 29,4 %. Vše je detailně znázorněno v tabulce č.14.

Slovensko si vyžádalo od Evropské komise a Evropské centrální banky vypracovat konvergenční zprávy, které byly zveřejněny 7. května 2008. V červenci 2008 byly předloženy Radě EU, která rozhodla, zda se Slovensko stane členem eurozóny či nikoliv. Zmíněné konvergenční zprávy obsahovaly hodnocení plnění maastrichtských kritérií a posouzení slučitelnosti národní legislativy s legislativou ES. Upozorňovaly, že je do budoucna důležité, aby Slovensko pokračovalo v udržitelné a důvěryhodné fiskální politice. Dále bude nezbytné udržet vývoj mezd na úrovni odpovídající růstu produktivity práce v sektoru soukromém i veřejném. Klád se důraz na nutnost posílit konkurenční prostředí na trhu zboží a služeb.

Na začátku června souhlasila Rada ECOFIN, Evropský parlament s nejvyššími představiteli členských zemí EU s přijetím Slovenska do eurozóny. Ministry byl stanoven oficiální přepočítací koeficient mezi slovenskou korunou a eurem v hodnotě 30,1260 SKK/EUR (Zavedenieura.cz, cit. 2019-02-02). Koeficient má šest platných číslic a již měsíc po jeho oznámení museli slovenští obchodníci uvádět ceny ve slovenských korunách a v eurech.

Zvolený scénář tzv. „velkého třesku“ se v pořádku osvědčil. 91 % obyvatel nemělo problém s výměnou eur, kdy k přípravě pro duální oběh měn stačilo pouze 14 dní po přijetí eura. Rakouská národní banka zapůjčila celkem 188 milionů eurobankovek a 500 milionů euromincí bylo vyraženo v Kremnici (Ecb.europa.eu, cit. 2019-02-02). Národní banka Slovenska posílala eurovou hotovost do komerčních bank, které zásobovaly podnikatelské subjekty.

Existující obavy z růstu cen eliminovaly tzv. etické kodexy, činnost cenového výboru a časté kontroly Slovenské obchodní inspekce. Etického kodexu se dobrovolně účastnili obchodníci (okolo 20 tisíc prodejních míst) a museli respektovat pravidla pro přepočet cen. Slovenská obchodní inspekce dohlížela na kontrolu duálního označování cen a zkontrolovala zhruba 25 tisíc provozoven a služeb. Vznikla tzv. černá listina, kterou zveřejňovalo Sdružení slovenských spotřebitelů a kam se uváděly podniky, které nedodržely zásadu ekvivalence a neodůvodnily navýšení cen. Dále vláda zřídila cenový výbor, který sledoval určitou část trhu, zda se neobjevil spekulativní růst cen. Popřípadě

mohl přednést vládě návrh pro cenovou regulaci daného segmentu či služby. Výsledky se v čase zlepšovaly, jelikož kontroly byly opakované a důkladné a v případě nedodržení byly obchodníci sankciovány.

Po vstupu Slovenska do eurozóny rostlo HDP země v průměru o 10 – 11 % (Zavedenieura.cz, cit. 2019-02-03). Málokterý evropský stát se může pochlubit takovým nárůstem. Celkově přechod na euro nevedl k vyššímu růstu cenové hladiny. Díky výše uvedeným opatřením neměla společnost pocit, že došlo k výraznému zvýšení cen. Inlace v zemi zůstala stejná jako při slovenské koruně. Podařilo se tedy eliminovat fenomén tzv. vnímané inflace známý z jiných členských zemí eurozóny, kdy občané vnímají, že spolu s eurem se dostavil výrazný růst cen. Určitě je důležité zmínit, že se oceňuje dobrá informovanost obyvatel včetně skupin vyžadující zvláštní informovanost (např. důchodci nebo postižení). Důsledná komunikační kampaň byla jedna z hlavních důvodů hladkého zavedení eura na Slovensku. Bohužel se však nepočítalo se vzniklým problémem – přispívat zemím typu Řecka. Přijetí eura příznivě ovlivnil export ze Slovenska. Export z dané země rostl téměř po celou dobu sledování, jak lze vidět v grafu č. 7. V roce 2007 byl export Slovenska 42 mld. EUR, v roce 2008 vzrostl o 7 mld. EUR. Vychýlil se pouze v roce 2009, kdy klesl na 40 mld. EUR, což byl vrchol krize v Evropě. Od roku 2010 (49 mld. EUR) se export zvýšil až na hodnotu 79 mld. EUR (rok 2018). Při jakémkoliv hodnocení ekonomických efektů vstupu Slovenska do eurozóny se odlišuje vliv zavedení společné měny euro od dopadů světové finanční krize a ekonomické recese. Těmto dopadům by slovenská ekonomika čelila i bez vstupu do eurozóny. Nyní exportuje zhruba 10 % vysoce technologických výrobků. Před osmi lety byla tato hodnota o polovinu menší. Ve vývozu dominuje automobilový průmysl, elektrotechnický průmysl, hutnictví, petrochemický a chemický průmysl. Významná část exportu směřuje do zemí EU. Jeden z důvodů je vstup zahraničních investorů a modernizace výroby.

Graf 7: Export ze Slovenska, v mld. EUR

Zdroj: Businessinfo.cz, cit. 2019-02-27; vlastní zpracování, 2019

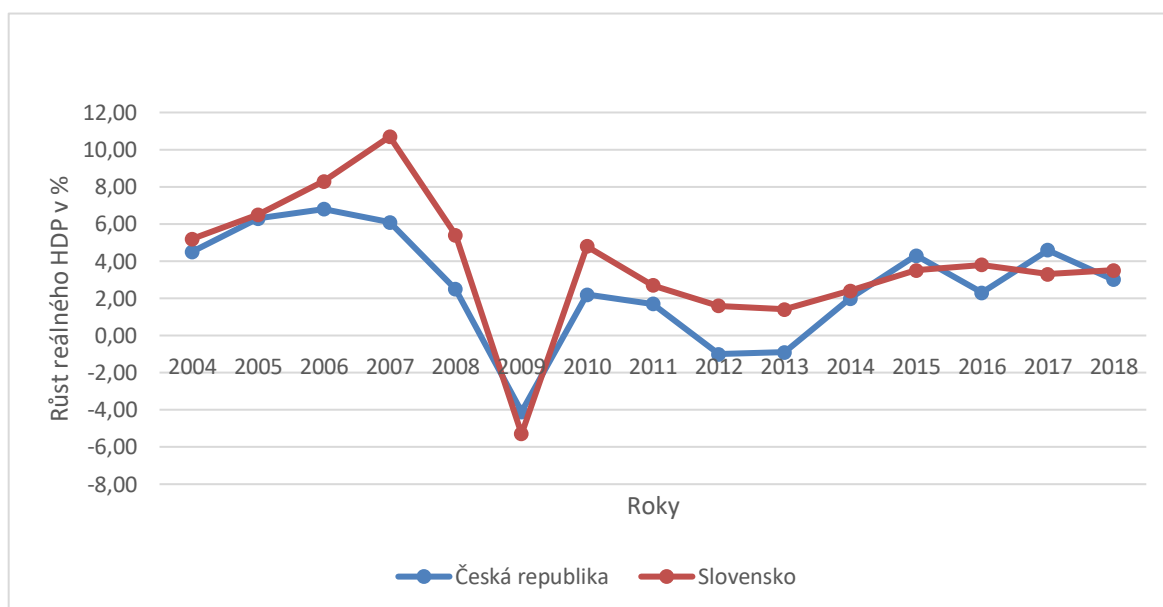
Srovnání základních makroekonomických ukazatelů Slovenska a České republiky

Kulturně se jedná o velmi podobné země, jelikož spolu tvořili od roku 1918 do roku 1993 společný stát Československo. Obě země vstoupily v roce 2004 do Evropské unie. Česko stále společnou měnu nepřijmula a dle aktuálních náznaků se zatím ani nechystá. Slovensko vstoupilo do eurozóny již v roce 2009. Obě země mají za své sousední státy Rakousko a Polsko. Česká republika je ovšem rozlohou zhruba o jednu třetinu větší, žije v ní téměř jednou tolik obyvatel a má i vyšší HDP na obyvatele než Slovensko.

- **HDP**

Hrubý domácí produkt je finální celková peněžní hodnota statků a služeb vytvořená za dané období (obvykle jeden rok) na určitém místě a používá se pro určování výkonnosti ekonomiky států. Používá se jako ukazatel bohatství – HDP na osobu, tedy přepočet na celkový počet obyvatel. Tento ukazatel znázorňuje možný růst Slovenska s eurem a růst ČR s českou korunou a napovědět, zda společná měna euro může garantovat ekonomický růst nebo mu alespoň pomoci. Tabulka č. znázorňuje srovnání data Slovenska a České republiky z období 2004 až 2018 a počítá se s růstem reálného HDP. V rámci srovnání českého a slovenského HDP ve sledovaných letech v procentuální změně je vidět,

že křivky se pohybují na relativně podobné úrovni. Za uplynulé roky zažily obě ekonomiky vedle růstu (2006 – 2007) i období stagnace (hlavně v letech 2012 – 2013) a dostaly se i do recese (například v roce 2009). V ČR se pokles HDP objevil vícekrát a propad HDP byl i výraznější než u sousedů na Slovensku. Slovensko v roce 2007 zažilo vysoký nárůst – přesně o 10,8 procenta. Česká republika zachytila nejrychlejší růst o 7,1 procenta.

Graf 8: Srovnání růstu HDP ČR a SR

Zdroj: Kurzy.cz, cit. 2019-03-01; vlastní zpracování, 2019

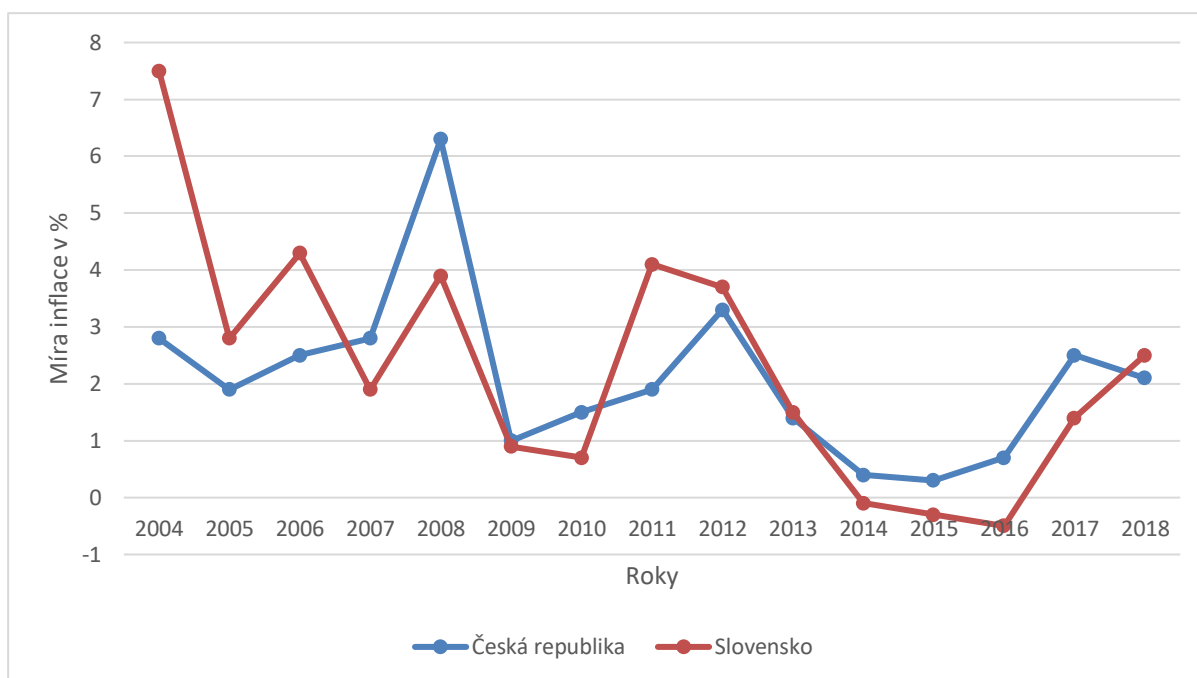
Komplexně z grafu vyplývá, že od vstupu do EU v roce 2004 obě ekonomiky rostly až do krizových let, slovenská však více. U ČR byl vývoj růstu HDP od roku 2004 s hodnotou 4,5 % až do hodnoty 2,5 % (rok 2008). Slovensko mělo hodnoty vyšší, v roce 2004 byl růst HDP 5,2 %, do roku 2007 stoupl na hodnotu 10,7 % a v roce 2008 klesl již na 5,4 %. Obě země používaly v tomto období svou národní měnu. V roce 2009 přišel rázný pokles, který byl výraznější u Slovenska (růst HDP byl -5,3 %), u kterého vzápětí přišlo rychlé oživení. U ČR došlo k poklesu na hodnotu -4,1 %. Ve stejném roce 2009 i přijalo Slovensko společnou měnu euro a již se nedostalo opět do recese. Naopak Česká republika se do recese dostala i s vlastní měnou. V letech 2012 – 2013 lze vidět propad jen u ČR (v roce 2012 růst HDP -1,0 % a 2013 -0,9 %), jelikož tehdejší ministr financí až příliš dusil ekonomiku a utahoval opasky. Údajně ale zabránil ještě vyššímu schodku státního rozpočtu. V dalších letech od roku 2009, kdy Slovensko přijalo společnou měnu euro, lze pozorovat, že právě Slovensko rostlo s výjimkou drobných odchylek lépe

než Česko. Slovenský růst HDP se od roku 2010 pohyboval v rozmezí 4,8 % až 3,5 % a v ČR v rozmezí 2,2 % - 3 %. V roce 2018 byl růst HDP na Slovensku 3,5 % a v ČR 3,0 %. Přijetí eura tedy z pohledu růstu HDP Slovensku nijak neublížilo. Jedná se ovšem o relativní vyjádření, které nemusí být vždy plně objektivní a dostačující pro plné komplexní porovnání.

- **Inflace**

Inflace je většinou ekonomů definována jako nárůst všeobecné cenové hladiny zboží a služeb v ekonomice v určitém časovém období. Lze jí také definovat jako snížení kupní síly. Spousta lidí se představí zdražení různých produktů, což v nich vyvolává obavy. V posledních letech se ve státech Evropy nestala žádná hyperinflace. Míra inflace je vyjádřena průměrným ročním indexem spotřebitelských cen. Tento index znázorňuje procentní změnu průměrné hladiny za 12 posledních měsíců proti průměru 12 předchozích měsíců.

Dle grafu č. 9 lze konstatovat, že inflace před krizí v roce 2008 byla na Slovensku a v ČR rozdílná. Na Slovensku byla průměrná roční inflace v roce 2004 7,5 % a v ČR 2,8 %. V roce 2005 na Slovensku inflace zpomalila na 2,8 %, v ČR zpomalila na 1,9 %. V roce 2009, kdy byla krize, byla na Slovensku průměrná roční inflace 0,9 % a v ČR 1,0 %. V roce 2009 přijmulo i Slovensko společnou měnu euro. Po přijetí v roce 2010 byla průměrná roční inflace 0,7 %. Od roku 2013 byla pro změnu vyšší inflace v České republice (inflace 1,4 %) a Slovensko se dostalo do deflace. V deflaci byly hodnoty v rozmezí -0,1 % (rok 2014) až -0,5 % (rok 2016). Česká republika v tomto období mohla díky autonomii v oblasti monetární politiky invertovat a tím zabránilo deflaci. Ta na rozdíl od Slovenska v letech 2014 měla průměrnou roční inflaci 0,4 %, v roce 2015 0,3 % a v roce 2016 0,7 %. Na Slovensku již tuto možnost Národní banka Slovenska neměla, protože v eurozóně je hlavní tvůrce ECB. V roce 2018 se již oběma státům daří relativně dobře, na Slovensku je průměrná roční inflace 2,5 % a v ČR 2,1 %. V závěru lze říci, že obě spojnice se relativně kopírují, přičemž Slovensko se liší tím, že od roku 2009 přijalo společnou měnu. Slovensko tedy po přijetí eura nezasáhlo žádné významné a nebezpečné zdražení, a euro Slovensku v tomto nijak neublížilo.

Graf 9: Srovnání průměrné roční inflace u ČR a SR

Zdroj: Kurzy.cz, cit. 2019-03-17); vlastní zpracování, 2019

Slovensko slaví tento rok již desetileté výročí od přijetí eura. Klady zavedení eura na Slovensku převažují nad nevýhodami. Přijetí společné měny pomohlo tamním podnikům, obyvatelstvu při cestách do zahraničí a přispělo také k ekonomickému růstu. Podnikům (zejména exportéři) přineslo euro větší stabilitu, zjednodušilo plánování a odstranilo podstatnou část nákladů na zajištění kurzového rizika. Slovensko přijalo euro při silném kurzu, a to pomohlo zvýšit aktiva slovenských obyvatel. Dopad to však mělo na exportující firmy, které v roce 2009 během krize kvůli silnému euru byly znevýhodněny oproti okolním zemím s vlastní měnou. Ty totiž oslabily svou měnu, což tamnímu exportu pomohlo. Obyvatelé pociťují klady při cestách do zemí platící eurem. Najdou se ale také Slováci, kteří eurem nadšeni nejsou. Stěžují si na zdražení zboží a služeb a především na povinnost platit dluhy jiných států jako například Řecko. Dle průzkumu veřejného mínění pro společnost TopForex v roce 2017 odpovědělo zhruba 70 % Slováků, že je s eurem spokojeno, ale více než polovina respondentů by se ráda vrátila ke slovenské koruně. Paradoxně by se ke slovenské koruně vrátili obyvatelé ve věku 18 – 28 let. Za deset let Slovensko ekonomicky téměř dotáhlo na Českou republiku, předběhlo Polsko a Maďarsko. Průměrná mzda na Slovensku překročila 1 000 eur (zhruba 26 tisíc korun českých), minimální mzda je přes 500 eur.

7.7 Analýza dotazníkového šetření - veřejné mínění o zavedení společné měny euro v ČR.

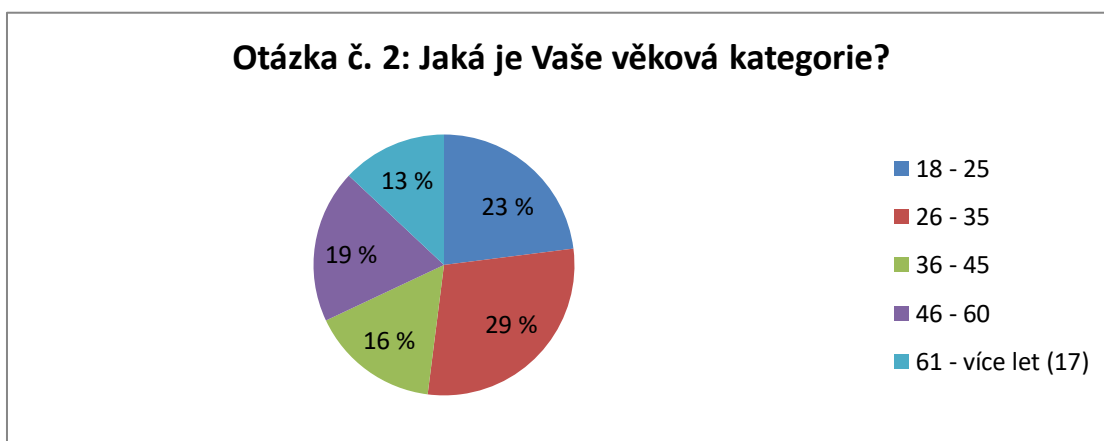
Tato část práce se zaměřuje na obyvatele České republiky a na jejich názor o možném přijetí společné měny euro. Víra občanů v euro je velmi důležitá a nelze ji přecházet. Nejde jen o to, jak se s možnou situací vypořádá ekonomika a stát, ale také obyvatelé. Vzhledem k řešenému tématu byl sestaven dotazník, který obsahuje 11 otázek. Průzkum proběhl ve dnech od 18.3.2019 do 21.3.2019 a bylo využito celkem 131 dotazníků. U 9 otázek si respondenti mohli vybrat z nabídky odpovědí a u posledních 2 otázek mohli napsat svou odpověď. Dotazník byl zcela anonymní a k vyplnění stačilo 5 minut. Vyhodnocení je zpracováno pomocí přehledných grafů, tabulek a stručných komentářů.

Otázka č. 1: Jaké je Vaše pohlaví?		
Odpověď	Počet	Procenta
Žena	69	53 %
Muž	62	47 %

Tabulka 15: Pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář: Z tabulky č. 15 je zřejmé, že poměr žen a mužů byl téměř stejný, konkrétně žen bylo 69 (53 %) a mužů 62 (47 %).

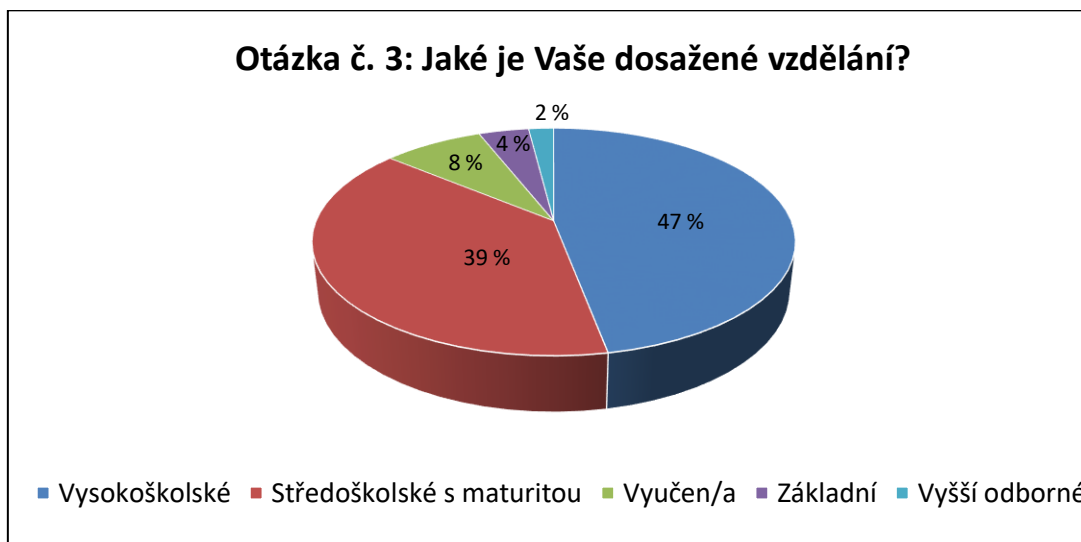

Graf 10: Věková struktura

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář: Jak lze vidět v grafu č. 10, věková kategorie respondentů s největším počtem zastoupení, necelých 30 %, jsou lidé ve věku 26 až 35 let. Přesně 23 % respondentů je ve věku 18 až 25 let. Dotazovaní starší 36 let a mladší než 45 let tvoří 16 %, 19 % a 13 %.

kategorie 46 až 60 let tvoří 19 % a poslední kategorie tvoří lidé ve věku 61 a více let a ti jsou zde zastoupeni 13 %. Věková kategorie je tedy relativně velmi dobře vyvážená.

Graf 11: Vzdělání

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář: Z grafu č. 11 lze vyčíst, že nejvíce respondentů, konkrétně 62 lidí, uvádí, že mají vysokoškolské vzdělání (47 %). Hned za nimi jsou na druhém místě s 39 % (51) respondenti se středoškolským vzděláním ukončené maturitní zkouškou. Dále pak vyučení respondenti – 8 % (10) a lidé se základní školou – 4 % (5). A pouze 3 lidi (2 %) odpověděli, že mají vyšší odborné vzdělání.

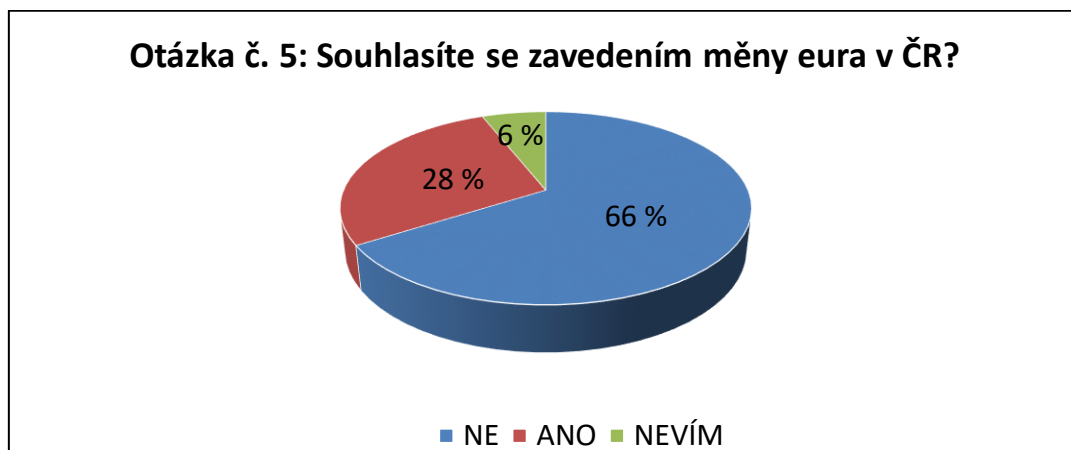
Otázka č. 4: Jak vnímáte členství České republiky v EU?		
Odpověď	Počet	Procenta
Spíše pozitivně	43	33 %
Pozitivně	42	32 %
Spíše negativně	28	21 %
Negativně	18	14 %

Tabulka 16: Vnímání členství ČR v EU

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář: V tabulce č. 16 je jednoznačně vidět, že více než polovina respondentů má pozitivní názor na členství ČR v EU. 33 %, což je 43 dotazovaných, uvádí, že toto členství vnímá spíše pozitivně a 32 % (42) dotazovaných uvádí, že jejich názor je pozitivní. Spíše negativně hodnotí členství v EU 21 % (28) respondentů a poté negativně celkem

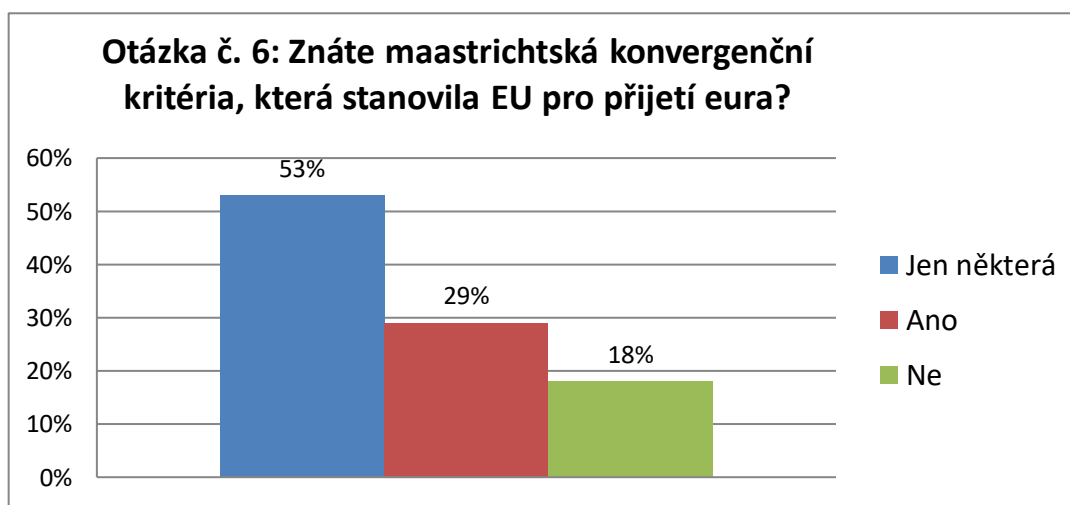
14 % lidí (18), což je zhruba jedna třetina z celkových dotázaných. Obyvatelé České republiky využívají výhody plynoucí z členství EU, jako je možnost cestování bez hraničních kontrol, právo na studium, podnikání, a práci v jiných členských zemích nebo mohli ve svém okolí vidět projekty realizované díky penězům z Evropské unie.

Graf 12: Postoj k zavedení eura v ČR

Zdroj: vlastní zpracování

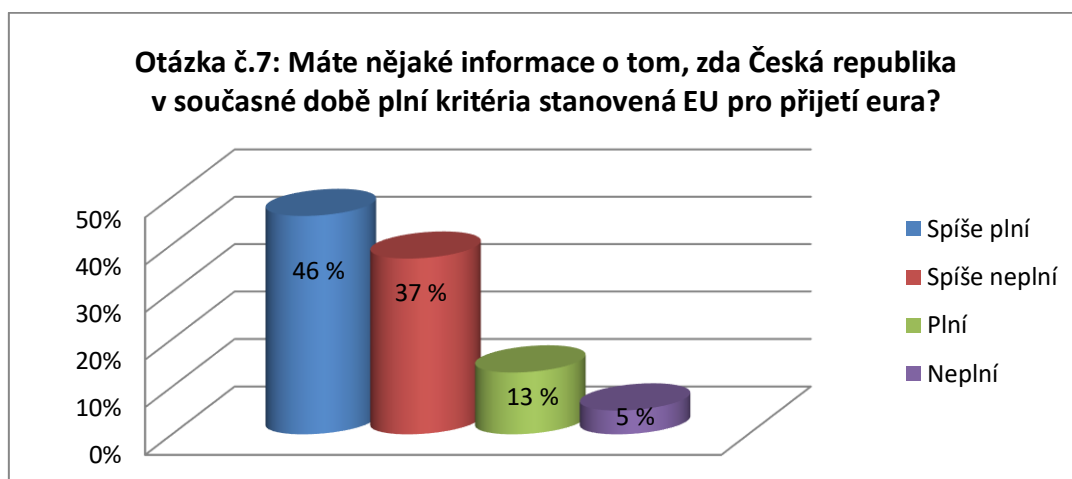
Komentář: Na hlavní otázku, zda respondenti souhlasí se zavedením eura, odpovědělo přesně 66 % (87) dotázaných, že s přijutím nesouhlasí. Dále lze z grafu č. 12 vyčíst, že zbylých 28 % (37) tázaných má na euro kladný názor a souhlasí s jeho přijetím. Pouze 6 % - celkem 7 lidí, odpovědělo na tento dotaz, že neví, zda s tím souhlasí či nikoliv. Tedy více než polovina respondentů má k euru negativní postoj a nepřeje si jeho přijetí. Toto číslo je již menší, než tomu bývalo v loňských letech, ale stále je to velký počet záporných názorů na zavedení společné evropské měny.

Graf 13: Znalost maastrichtských konvergenčních kritérií

Zdroj: vlastní zpracování

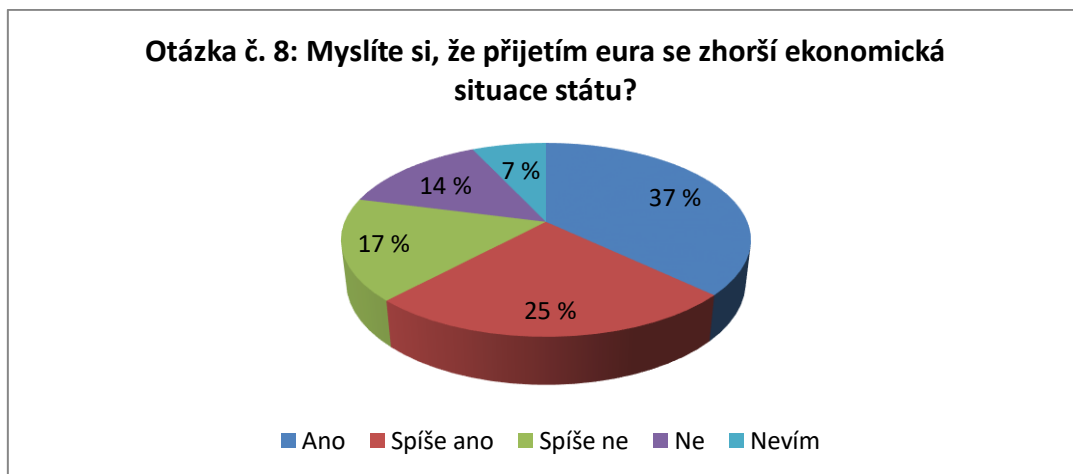
Komentář: Graf č. 13 znázorňuje, jak respondenti znají maastrichtská konvergenční kritéria, která musí ČR plnit, aby mohla přijmout společnou evropskou měnu. Více jak polovina dotazovaných zná jen některá zmíněná kritéria a 29 % respondentů zná všechna. Pouze 18 % (24) nezná žádná. Informovanost lidí o daných kritériích v ČR je tedy na horší úrovni.

Graf 14: Plnění maastrichtských kritérií Českou republikou

Zdroj: vlastní zpracování

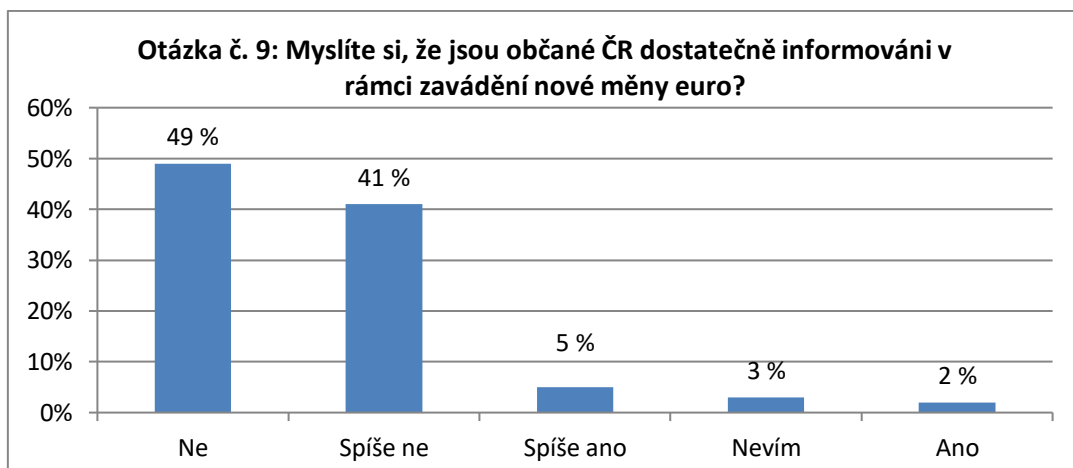
Komentář: Dle grafu č. 14 si téměř polovina (46 %) dotazovaných myslela, že Česká republika v současné době spíše plní maastrichtská konvergenční kritéria. Téměř jedna třetina (37 %) respondentů si spíše myslí, že daná kritéria ČR neplní. Pouze 13 % (17) si byla jistá, že ČR konvergenční kritéria plní a 5 % si myslelo, že naopak neplní vůbec. Dotazovaní si spíše nebyli odpovědí jistí, jejich informovanost o tomto tématu je malá. Česká republika plní všechna kritéria a tedy, pokud by chtěla, mohla by usilovat o přijetí eura. Jediné, co není fakticky plněno, je účast v ERM II, kam zatím Česká republika nechtěla vstoupit. Pokud by ale vstoupila, požadované kritérium by plnila.

Graf 15: Názor na ekonomickou situaci českého státu

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář: Z grafu č. 15 lze vyčíst, že celkem 37 % (49) respondentů odpovědělo, že se ekonomická situace v ČR po přijetí společné měny zhorší. 25 % (33) dotázaných si také myslí, že se spíše ekonomika ČR zhorší. Lze tedy konstatovat, že celkem 62 % respondentů, což je 81 lidí ze 131, se domnívá, že s přijetím eura se může ekonomická situace České republiky zhoršit. Odpověď spíše ne zvolilo 17 % respondentů a volbu, že nezhorší, dalo 14 % respondentů. Pro úplnost hodnocení je třeba dodat, že 7 % (9) dotázaných zaškrtnulo odpověď, že nemají na tuto otázku jasný názor.

Graf 16: Informovanost občanů ČR o zavedení eura

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář: Důležitá otázka se týká ohledně dostatečného informování v rámci zavedení společné evropské měny. Dle grafu č. 16 je zřejmé, že respondenti a zřejmě i celkově obyvatelé v ČR jsou nedostatečně informováni. 49 % (64) respondentů si myslí,

že Češi nejsou dostatečně informováni a spíše ne zvolilo 41 %. Celkem je to tedy 90 % dotázaných, což je velmi vysoké číslo. Pouze 5 % respondentů zvolilo odpověď, že jsou občané spíše informováni a 2 % si odpovědí ano byli jistí. A 3 % respondentů nemělo na otázku žádný názor.

Otázka č. 10: Co by podle Vás bylo největším přínosem při zavedení eura v ČR?		
Odpověď	Počet	Procenta
Snadnější cestování	16	12 %
Růst mezd	9	7 %
Jednotná měna	7	5 %
Podpora exportu	4	3 %
Zvýšení HDP	3	2 %
Nic	72	55 %
Ostatní odpovědi	20	16 %

Tabulka 17: Přínosy zavedení eura v ČR

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář: Otázka č. 10 byla otevřená, respondenti mohli svou odpověď napsat pod dotaz či otázku zcela vynechat. Dle tabulky č. 17 je vidět, že celkem 72 respondentů (55 %) na otázku o přínosech eura v ČR nenapsalo nic. Nejčastější odpovědí bylo snadnější cestování, které by bylo jednodušší v tom, že by se již nemusela měnit měna. Tuto odpověď napsalo celkem 12 % (16) respondentů. Jako další přínos vidí 9 respondentů (7 %), že se navýší mzdy občanům ČR. 5 % dotázaných vidí jako plus jednotnou měnu. 3 % lidí odpovědělo, že očekávají plus v podpoře exportu a 2 % dotázaných napsalo, že vidí přínos ve zvýšení HDP. Zbýlých 16 % respondentů vidělo přínos v jiných odvětvích.

Otázka č. 11: Z čeho máte největší obavy při zavedení eura v ČR?		
Odpověď	Počet	Procenta
Zdražení, nárůst cen	17	13 %
Snížení životní úrovně	13	10 %
Inflace	10	8 %
Zhoršení ekonomické situace	8	6 %
Ztráta měnové politiky	3	2 %
Nic	46	35 %
Ostatní odpovědi	34	26 %

Tabulka 18: Obavy z přijetí eura v ČR

Zdroj: vlastní zpracování

Komentář: Poslední otázka č. 11 se zabývala tématem, jaké obavy má společnost, pokud by se přijala společná měna euro. Jak lze vidět v tabulce č. 18, na tuto odpověď nenapsalo nic celkem 35 % dotázaných. 13 % dotázaných (17) uvedlo, že se nejvíce obávají nárůstu cen za statky a služby. Dále má 10 % respondentů strach, že by klesla životní úroveň a 8 % dotázaných se bojí negativní změny u inflace. 8 respondentů (6 %) si myslí, že by se po zavedení zhoršila ekonomická situace ČR. 2 % respondentů se zamyslelo také nad tím, že by ČR ztratila svou měnovou politiku. Zbýlých 26 % ukrývá další obavy respondentů z přijetí společné měny euro.

Shrnutí z dotazníkového šetření

Věkové složení respondentů je relativně dobře vyvážené. Největší podíl tvoří lidé v aktivním pracovním věku – konkrétně necelých 30 % ve věku 26 až 35 let. Většinu respondentů tvoří vzdělaní lidé – 47 % má vysokoškolské vzdělání, hned za ním na druhém místě 39 % ukončené středoškolské vzdělání s maturitou.

Dotazovaní odpověděli na otázku, jak vnímají členství ČR v Evropské unii, spíše pozitivně. Konkrétně zvolilo odpověď spíše pozitivně 33 % a pozitivně 32 %. Z čehož vyplývá, že Češi mají kladný vztah ke členství ČR v EU. Na hlavní otázku, zda souhlasí se zavedením eura, odpovědělo hodně respondentů negativně. Celkem 66 % hlasů dostala odpověď, že s tím nesouhlasí. Tudíž více než polovina obyvatel by společnou měnu přijmout nechtěla. Dle průzkumu veřejného mínění se ovšem toto číslo snížilo oproti předchozím rokům.

Téměř polovina dotazovaných si myslela, že Česká republika v současné době plní kritéria stanovená EU pro přijetí eura. Menší polovina (37 % respondentů) označila, že spíše neplní. Česká republika nyní plní všechna kritéria, takže pokud by chtěla, mohla by o přijetí eura usilovat. Musela by však vstoupit do systému ERM II, který by případně plnila. Další dotaz souvisel s předchozím dotazem a dotazovaní odpovídali, jestli by se přijetím eura zhoršila ekonomická situace státu. 37 % obyvatel má obavy, že by se situace zhoršila a 25 %, že spíše zhoršila. Tudíž více jak polovina obyvatel má strach z dopadů na českou ekonomiku.

Důležitou otázkou byla informovanost občanů ČR v rámci zavádění nové měny euro, na kterou takřka polovina (49 %) uvedlo, že právě občané nejsou dostatečně informováni. A odpověď, že spíše nejsou informováni, zvolilo 41 % respondentů. To v součtu dává údaj, že celkem 90 % respondentů nemá dostatečné a pravdivé informace o možném přijetí nové měny. Jedná se samozřejmě o velmi vysoké číslo, což může vést i k tomu, že občané vidí přijetí velmi neobjektivně a mají zbytečné obavy. Tento problém není pouze v ČR či Evropské unii. Problematika měnové politiky se špatně vysvětluje v jednoduchých člancích či diskuzích, jelikož je velmi složitá. Aktivně se zapojili poslanci v roce 2017, kdy vyvraceli mýty o EU, například, že by Česká republika po přijetí eura musela platit řecké dluhy. Samotný český premiér Andrej Babiš však v posledních letech euro odmítá, na druhé straně prezident ČR Miloš Zeman tvrdí, že euro přijmout chce, pouze však až odezní problémy Řecka (E15.cz, cit. 2019-03-21; Euractiv.cz, cit. 2019-03-21).

Poslední dvě otázky byly nepovinné a směřovaly na občany s dotazem, jaký největší přínos by zavedení eura v ČR přineslo a čeho se naopak nejvíce při zavedení společné měny obávají. Svou odpověď mohli napsat pod konkrétní otázku. U přínosů zmiňovali například možnost lepšího cestování, jelikož by nemuseli české koruny měnit na eura či přepočítávat cenu při nákupech. Dále zazněla podpora exportu, zvýšení HDP a přilákání zahraničních investorů. Čeští obyvatelé mají obavy ze ztráty měnové politiky, dále ze zdražení statků a služeb, poklesu životní úrovně a celkové zhoršení ekonomické situace.

8. Výsledky a závěr

Diplomová práce se zabývá aktuálním tématem, které je v dnešní době bezesporu klíčové. Význam tohoto tématu je podmíněn především tím, že Česká republika se po vstupu do EU zavázala dříve nebo později přijmout společnou evropskou měnu euro. Touto otázkou se zabírají nejenom ekonomové, ale i občané České republiky a názory na ní nejsou ani po takové době jednotné.

V analytické části je vyhodnoceno plnění příslušných maastrichtských konvergenčních kritérií Českou republikou a sladěnost české ekonomiky s ekonomikou eurozóny. Na základě zmíněných vyhodnocení jednotlivých kritérií bylo zjištěno, že Česká republika nemá s plněním v současnosti žádné problémy, až na neúčast v mechanismu směnných kurzů ERM II. V roce 2018 plnila ČR kritérium cenové stability s hodnotou inflace 2,1 %, kritérium úrokového plnění s hodnotou nominální úrokové sazby 2,1 % a průměrný roční kurz byl v roce 2018 25,643 Kč/EUR. Hodnota veřejného dluhu ČR klesla v roce 2018 až na 33 % a hodnota veřejného deficitu ČR byla 1,6 %. Do budoucna se neočekává, že by ČR nějaké z kritérií nespĺňovala. Vstup do eurozóny nyní závisí na české vládě, která rozhodne, kdy Česká republika vstoupí do mechanismu směnných kurzů ERM II, které je pro přijetí nezbytně nutné. Až do tohoto mechanismu vstoupí, nebude pro Českou republiku problém toto kritérium splňovat. Hodnocením těchto kritérií se zabývá Ministerstvo financí spolu s ČNB a každoročně vydávají zprávu „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladěnosti České republiky s eurozónou“.

V případě přijetí eura v ČR nestojí v cestě ani ekonomická sladěnost České republiky s eurozónou, která je potřebná pro snadnější splynutí české ekonomiky s ekonomikou již členských států eurozóny. Sladěnost byla posuzována dle růstu HDP. Čím vyšší úroveň HDP v ČR je, tím snadnější je následná integrace země mezi členské státy měnové unie. V České republice dochází nyní k růstu HDP a tento růst lze předpokládat i do budoucna. V roce 2018 byl hrubý domácí produkt za celý rok 3 % a meziročně se zvýšil o 2,9 %.

Dle analýzy vybraných měnových kurzů je v práci odhadnut přepočítací koeficient pro ČR k 01.01.2019 na 1 euro = 25,7150 českých korun. Ilustrativní přepočítací koeficient byl podle vzoru na Slovensku zvolen dle posledního průměrného kurzu Kč/EUR. Na základě zvoleného přepočítacího koeficientu jsou znázorněny správné přepočty měn

a ilustrativní zobrazení cen vybraných potravin v ČR v eurech. Ačkoli zatím není stanoven termín vstupu ČR do eurozóny, je již od roku 2007 vládou schválený národní plán. Česká vláda vybrala národní scénář „velkého třesku“. Je to proces velmi rychlý, kdy duální označování cen trvá pouhé 2 týdny.

Výhody a nevýhody přijetí eura lze dělit na přímé a nepřímé. Mezi hlavní výhody patří ztráta kurzového rizika a snížení transakčních nákladů. U podnikatelů obchodující se zahraničím tedy odpadnutí nutnosti vést vedle korunového účtu účet eurový a došlo by k zjednodušení účetnictví. Dále pak vyšší transparentnost cen a v delším časovém rozpětí růst zahraničního obchodu. Česká republika očekává nárůst zahraničního obchodu s eurozónou asi o 60 %, což by vedlo i k celkovému zvýšení zahraničního obchodu. Sousední Slovensko se pyšní s navýšením zahraničního exportu, kdy od přijetí eura se vývoz zvýšil v roce 2009 ze 40 mld. EUR až na hodnotu 79 mld. EUR v roce 2018. Menší podniky, které jsou zaměřené na vnitřní trh, znepokojí náklady na úpravu dosavadních softwarů, duální kotace, nutnost mít při přechodu dva typy peněz atd. Na druhou stranu je nutné uvést, že se jedná o jednorázové náklady, které je nutné vynaložit pouze jednou na počátku přijetí společné měny. Výraznou nevýhodu představuje ztráta autonomní měnové politiky ČNB. Česká republika by musela přijmout kurzovou a měnovou politiku Evropského systému centrálních bank. ČNB by již tedy k udržení stability nemohla použít různé nástroje, například úrokové sazby (repo, lombardní, diskontní sazby), peněžní zásobu v ekonomice (PMR) a měnový kurz. Z provedené analýzy dopadů zavedení eura ale vyplývá, že by nemělo dojít k příliš velkým dopadům. Pozitivní přínosy mají převýšit negativní důsledky. Aby bylo zabráněno negativním dopadům, je důležité provést správný přepočtení české koruny na euro včetně přesně definovaného pravidla zaokrouhlování. To by mělo zamezit možnému zhoršení životní úrovně českých obyvatel či obávaného znehodnocení úspor. Názorným příkladem pro ČR může být sousední Slovensko, kde bylo téměř vše (přepočítací koeficient, zaokrouhlování, informovanost občanů atd.) při přechodu na euro řádně dodrženo.

Z analýzy dotazníkového šetření lze říci, že občané sice vidí pozitivně členství v EU, ale více než polovina respondentů (přesně 66 %, což tvoří 87 respondentů z celkových 131) má negativní názor na přijetí společné evropské měny. Velký nesouhlas může ale pramenit z nedostatečné či nesprávné informovanosti občanů. Z dotazníku vyplývá, že s nedostačující a minimální informovaností souhlasí 90 % respondentů. Jak již bylo zmíněno, občané mají obavy ze znehodnocení úspor či z nárůstu cen. Výhody vidí

hlavně v pohodlném cestování, kdy by nebylo třeba měnit českou korunu za euro a v přehledném srovnání cen.

V práci se porovnává Česká republika se Slovenskem, které již euro přijalo 1. ledna 2009. Slovensko si vybralo pro přijetí eura scénář „velkého třesku“, tedy stejný plán jako ČR. Celkově lze průběh zavedení eura na Slovensku hodnotit kladně a to díky výborné připravenosti komunikační kampaně. Tuto výbornou připravenost by si měla vzít Česká republika vzorem. Ta může čerpat ze zkušeností souseda a předejít možným problémům. Vývoj některých ekonomických ukazatelů v SR měl pozitivnější průběh než vývoj odpovídajících ukazatelů v České republice, např. růst reálného HDP byl po většinu času na Slovensku vyšší. I v současnosti nabývá Slovensko vyšších hodnot, v roce 2018 byl růst HDP na Slovensku 3,5 % a v ČR 3,0 %. Na druhou stranu míra inflace byla větším problémem pro Slovensko, jelikož se dostalo v roce 2014 (průměrná roční inflace -0,1 %) až do roku 2016 (průměrná roční inflace -0,5 %) do deflace. Česká republika v tomto období mohla díky autonomii v oblasti monetární politiky invertovat a tím zabránilo deflaci. V roce 2018 se oběma státům daří již relativně dobře, na Slovensku je průměrná roční inflace 2,5 % a v ČR 2,1 %.

Česká republika je malá, otevřená a exportní ekonomika. Většina exportu mizí do zemí eurozóny, nejvíce do Německa a okolních zemí. Z tohoto úhlu pohledu by bylo euro pro Českou republiku velký přínos, protože by podnikatelům odpadly neefektivní náklady a export by se dle předpokladů navýšil až o 60 %. Dalším přínosem by byl nový příliv zahraničních investorů. Česká republika je na tom ekonomicky velmi dobře a v řadě ukazatelů patří mezi nejlepší státy Evropské unie. Růst HDP byl v roce 2018 3 % a průměrná roční inflace na hodnotě 2,1 %. Dle aktuální statistiky Eurostatu dosahuje HDP na obyvatele v poměru k eurozóně na 89 % průměru 19 zemí eurozóny. Se srovnáním s okolními státy si vede dobře, jelikož například Slovensko dosahuje jen 77 procent, Polsko 70 procent a Maďarsko 68 procent. Míra nezaměstnanosti v zemi byla v roce 2018 3,1 % a patří mezi nejnižší v EU. Debata ohledně zavedení eura se v poslední době nikam příliš neposunula. Současná vláda vedená premiérem Andrejem Babišem je v otázce přijetí eura poměrně silně skeptická a nelze příliš očekávat, že by chtěla podniknout nějaké rozhodující kroky směřující k přijetí eura. Na druhé straně prezident ČR Miloš Zeman tvrdí, že euro přijmout chce, pouze však až odezní problémy Řecka.

Závěrem lze tedy konstatovat, že v současné situaci ČR zažívá několikaletý hospodářský růst s nízkou nezaměstnaností a příznivou mírou inflace. Případné přijetí společné evropské měny by České republice vůbec tedy nemělo uškodit.

9. Seznam použité literatury

BRŮŽEK, Antonín; SMRČKOVÁ, Gabriela a ZÁKLASNÍK, Martin. *Evropská měnová integrace a Česká republika*. 1. vydání. Praha: Velryba, 2007. 196 s. Podnikání a management; sv. 4. ISBN 978-80-85860-19-1.

FERGUSON, Niall, *Vzestup peněz*. 1. vydání. Praha: Argo, 2011. 322 s. ISBN 978-80-257-0337-3.

GREGER, Petr a kol. *Co je to, když se řekne Evropská unie*. 1. vydání. Praha: Centrum pro demokracii a svobodné podnikání, 1997, 154 s.

HAMORI, Shigeyuki and Naoko HAMORI. *Introduction of the Euro and the Monetary Policy of the European Central Bank*. Singapore: World Scientific Publishing Company, 2010, ISBN 978-981-283-842-1.

HELÍSEK, Mojmír. *Euro v ČR z pohledu ekonomů*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009. 206 s. ISBN 978-80-7380-182-3

HLINKA, Bohuslav; RADOMĚRSKÝ, Pavel. *Peníze, poklady, padělky*. 2. pozměň. a dopl. vydání. Praha: Academia, 1996. 324 s. ISBN 80-200-0572-2.

JÍLEK, Josef. *Peníze a měnová politika*, Praha: Grada Publishing, 2004. ISBN 80-247-0769-1.

JUŘÍK, Pavel. *Encyklopedie platebních karet: historie, současnost a budoucnost peněz a platebních karet*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2003. ISBN 80-247-0685-7.

LACINA, Lubor; Petr ROZMAHEL. *Euro: ano-ne?*. 1. vydání. Praha: Alfa Nakladatelství, 2010. Ekonomie studium. 319 s. ISBN 978-80-87197-26-4.

MÁČE, Miroslav. *Platební styk - klasický a elektronický*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Národní plán zavedení eura v České republice*. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2007. 82 s. ISBN 978-80-85045-35-2.

ONDŘÍČEK, P., *Teorie monetární a fiskální politiky*, Masarykova univerzita Brno, 1997. 91 s. ISBN 80-210 -1510-1

OVERTURF, Stephen Frank. *Money and European Union*. 1st ed. New York: Palgrave Macmillan, 1997, ISBN 0-312-22460-5.

PAJAS, Petr a ROSSITER, Tony. *O Evropské unii*. 1. vydání. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 2000. 179 s. ISBN 80-86345-04-1.

PAVLÁT, Vladislav. *Centrální bankovníctví*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2004. 137 s. Eupress. ISBN 80-867-5429-4.

PEČINKOVÁ, Ivana. *Euro versus koruna: Rizika a přínosy jednotné evropské měny pro ČR*. 2. vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008. 215 s. ISBN 978-7325-138-3.

PLCHOVÁ, Božena a kol. *Česká republika a EU*. 1. vydání. Praha: Krigl, 2010. 206 s. ISBN 978-80-86912-39-4.

POSPÍŠIL, Richard. *Finance a bankovníctví*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. 139 s. ISBN 80-244-1712-X.

REVENDA, Zbyněk. *Centrální bankovníctví*. 3. aktualizované vydání. Praha: Management Press, 2011. 558 s. ISBN 978-80-7261-230-7.

REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5. aktualizované vydání. Praha: Management press, 2012. 576 s. ISBN 978-80-7261-240-6.

SPÁČIL, Bedřich. *Česká měna : Od dávné minulosti k dnešku*. 1. vydání. Praha: Orbis, 1974. 178 s.

STAŇEK, Jaroslav. *Peníze v českých zemích*, 1. vydání. Praha: P. A. S., 1995. 240 s. ISBN 80-901893-1-8.

VANDAS, Jiří. *Mince a platidla*. 1.vydání. Praha: Magnet-Press, 1994. 220 s. ISBN 80-85847-15-9.

VENCOVSKÝ, František; KOPECKÝ, Ladislav a kol. *Lidé a Peníze*. 3. vydání. Praha: Česká národní banka, 2013. 69 s. ISBN 978-80-87225-41-7.

VENCOVSKÝ, František; PŮLPÁN, Karel a kol. *Dějiny měnových teorií na českém území*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2005. 485 s. ISBN 80-86182-36-3.

VOREL, Petr. *Od pražského groše ke koruně české: průvodce dějinami peněz v českých zemích*. 1.vydání. Praha: Rybka Publishers, 2000. 552s. ISBN 80-86182-36-3.

10. Seznam internetových zdrojů

Bankovnipoplatky.com [online]. © 09.01.2019 [cit. 2019-03-25] Platba v eurech? Poplatky jako za domácí platby. Dostupné z www: <<https://www.bankovnipoplatky.com/platby-v-eurech-poplatky-jako-za-domaci-platby-37493>>

Businessinfo.cz [online]. © 25.02.2019 [cit. 2019-02-27]. Slovensko: Zahraniční obchod a investice. Dostupné z www: <<https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/slovensko-zahranicni-obchod-a-investice-17584.html>>

Clenskestaty.eu [online]. © od 2010 [cit. 2018-06-22]. O evropské unii. Dostupné z www: <<https://www.clenskestaty.eu/o-evropske-unii/>>

Cnb.cz [online]. © 03.01.2011 [cit. 2018-06-23]. Budoucnost eura: Možné scénáře. Dostupné z www: <https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2011/cl_11_110103.html>

Cnb.cz [online]. © 2003 - 2018 [cit. 2018-06-16]. Ochranné prvky 1000 Kč. Dostupné z www: <https://www.cnb.cz/cs/platidla/ochranné_prvky/ochranné_prvky_1000.html#06/>

Cnb.cz [online]. © 2003 - 2018 [cit. 2018-06-17]. Čím je kryta měna?. Dostupné z www: <https://www.cnb.cz/cs/faq/cim_je_kryta_mena.html/>

Cnb.cz [online]. © 2003 - 2018 [cit. 2018-06-18]. O ČNB. Dostupné z www: <http://www.cnb.cz/cs/o_cnb/>

Cnb.cz [online]. © červenec 2005 [cit. 2019-03-24]. Dostupné z www: <https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2005/2005_cervenec/boxy_a_prilohy/c_05_cervenec_b2.html>

Czso.cz [online]. © 2019 [cit. 2019-03-22]. Vývoj průměrných cen vybraných potravin. Dostupné z www: <<https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-prumernych-cen-vybranych-potravin>>

E15.cz [online]. © 22.07.2017 [cit. 2019-03-21]. Zeman se zastal eura. Strach lidí ze společné měny je iracionální, řekl prezident. Dostupné z www: <<https://www.e15.cz/domaci/zeman-se-zastal-eura-strach-lidi-ze-spolecne-meny-je-iracionalni-rekl-prezident-1334068>>

Ecb.europa.eu [online]. © 2019 [cit. 2019-02-02]. Slovensko (od 1. januára 2009) Dostupné z www: <<https://www.ecb.europa.eu/euro/changeover/slovakia/html/index.sk.html>>

Echo24.cz [online]. © 08.11.2018 [cit. 2019-01-22]. Nezaměstnanost v ČR je nejnižší za více jak 20 let. Dostupné z www: <<https://echo24.cz/a/SSHXT/nezamestnanost-v-cr-je-nejnizsi-za-vice-jak-20-let>>

Euractiv.cz [online]. © 19.12.2017 [cit. 2019-03-21]. Přijmout euro neznamená platit dluhy za Řeky, připomínají čeští europoslanci. Kritizují mýty o EU Dostupné z www: <<https://euractiv.cz/section/aktualne-v-eu/news/prijmout-euro-neznamena-platit-dluhy-za-reky-pripominaji-cesti-europoslanci-kritizuji-myty-o-eu/>>

Finance.cz [online]. © 08.06.2018 [cit. 2018-06-25]. Které země EU splňují Maastrichtská kritéria? Dostupné z www: <<https://www.finance.cz/510704-maastrichtska-kriteria-eu/>>

Infoglobe.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-06-15]. Měna v České republice. Dostupné z www: <<http://www.infoglobe.cz/ceska-republika-mena>>

Kurzy.cz [online]. © 15.02.2019 [cit. 2019-03-01]. HDP 2019, vývoj hdp v ČR – 5let. Dostupné z www: <<https://www.kurzy.cz/makroekonomika/hdp/>>

Kurzy.cz [online]. © 16.03.2019 [cit. 2019-03-17]. Inflace – 2019, míra inflace a její vývoj v ČR – 5 let. Dostupné z www: <<https://www.kurzy.cz/makroekonomika/inflace/>>

Kurzy.cz [online]. © 2019 [cit. 2019-03-20]. Graf EUR / Kč, ČNB, grafy kurzů měn. Dostupné z www: <<https://www.kurzy.cz/kurzy-men/grafy/CZK-EUR>>

Kurzy.cz [online]. © 2019 [cit. 2019-03-21]. Graf USD / Kč, ČNB, grafy kurzů měn. Dostupné z www: <<https://www.kurzy.cz/kurzy-men/grafy/CZK-USD/>>

Kurzy.cz [online]. © 2019 [cit. 2019-03-22]. Graf EUR / USD, ČNB, grafy kurzů měn. Dostupné z www: <<https://www.kurzy.cz/kurzy-men/grafy/USD-EUR/>>

Kurzy.cz [online]. © 2019 [cit. 2019-03-23]. EUR euro, historie kurzů měn. Dostupné z www: <<https://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/EUR-euro>>

Mfcr.cz [online]. © 26.10.2006 [cit. 2018-06-25]. Vláda rozhodla o scénáři zavedení eura v České republice. Dostupné z www: <<https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2006/2006-10-26-tiskova-zprava-5814-5814>>

Mpo.cz [online]. © 13.3.2019 [cit. 2019-03-24]. Statistický přehled zahraničního obchodu ČR za 1-12/2018 – zpřesněné údaje k 28.2.2019. Dostupné z www: <<https://www.mpo.cz/cz/zahranicni-obchod/statistiky-zahranicniho-obchodu/statisticky-prehled-zahranicniho-obchodu-cr-za-1-12-2018---zpresnene-udaje-k-28-2-2019--244360/>>

Penize.cz [online]. © 02.01.2019 [cit. 2019-03-25]. Deset let s eurem. Slovensko je díky němu hospodářská dvojka střední Evropy. Dostupné z www: <<https://www.penize.cz/kaleidoskop/402477-deset-let-s-eurem-slovensko-je-diky-nemu-hospodarska-dvojka-stredni-evropy>>

Roklen24.cz [online]. © 04.01.2019 [cit. 2019-03-20]. Koruna v roce 2019. Dostupné z www: <<https://roklen24.cz/a/SzT4v/koruna-vroce-2019>>

Vlada.cz [online]. © 29.11.2018 [cit. 2018-06-22]. Informace k vystoupení Velké Británie z EU a reformě EU. Dostupné z www: <<https://www.vlada.cz/cz/media-centrum/aktualne/informace-k-vystoupeni-velke-britanie-z-eu-146317>>

Zavedenieura.cz [online]. © 01.04.2014 [cit. 2018-06-24]. Procedura přijetí eura. Dostupné z www: <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/procedura-prijeti-eura>>

Zavedenieura.cz [online]. © 01.12.2013 [cit. 2019-01-22]. Analýza sladění. Dostupné z www: <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/analyzy-sladenosti>>

Zavedenieura.cz [online]. © 12.12.2018 [cit. 2019-01-15]. Kritérium cenové stability. Dostupné z www: <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-cenove-stability>>

Zavedenieura.cz [online]. © 12.12.2018 [cit. 2019-01-17]. Kritérium úrokových sazeb. Dostupné z www: <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>>

Zavedenieura.cz [online]. © 12.12.2018 [cit. 2019-01-18]. Kritérium veřejného deficitu. Dostupné z www: <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>>

Zavedenieura.cz [online]. © 12.12.2018 [cit. 2019-01-19]. Kritérium veřejného dluhu. Dostupné z www: <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-dluhu>>

Zavedenieura.cz [online]. © 14.04.2014 [cit. 2018-06-25]. Zavedení eurového oběživa. Dostupné z www: <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/zavedeni-euroveho-obeziva>>

Zavedenieura.cz [online]. © 2018 [cit. 2018-06-22]. Členské státy eurozóny. Dostupné z www: <<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/clenske-staty-eurozony/>>

Zavedenieura.cz [online]. © 21.08.2008 [cit. 2019-02-02]. Koeficient pro přepočítání slovenských korun na eura stanoven. Činí 30,1260 SKK/EUR. Dostupné z www: <<https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2008/koeficient-pro-prepocet-slovenskych-koru-2000>>

Zavedenieura.cz [online]. © 30.05.2009 [cit. 2019-02-03]. Evropská komise hodnotila zavedení eura na Slovensku. Dostupné z www: <<https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/tiskove-centrum/aktuality/2009/evropska-komise-hodnotila-zavedeni-eura-1746>>

Zavedenieura.cz [online]. © prosinec 2018 [cit. 2019-01-14]. Vyhodnocení plnění Maastrichtských kritérií a stupně ekonomické sladěnosti ČR s eurozónou. Dostupné z www: <https://www.zavedenieura.cz/assets/cs/media/Maastricht_2018-12-12_Vyhodnoceni-plneni-maastrichtskych-konvergenčních-kriterii.pdf>

Zpravy.aktualne.cz [online]. © 18.12.2018 [cit. 2019-03-25]. Češi platí na bydlení o polovinu větší úrok, než je průměr eurozóny. Má to svůj důvod. Dostupné z www: <<https://zpravy.aktualne.cz/finance/cesi-ze-svych-hypotek-plati-o-polovinu-vetsi-urok-nez-je-pru/r~48120032fe1711e8af000cc47ab5f122/?redirected=1553622296>>

Zpravy.aktualne.cz [online]. © 26.11.2018 [cit. 2019-01-22]. Česko dohání v síle ekonomiky eurozóny. V4 nechává daleko za sebou. Dostupné z www: <<https://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/mf-ekonomicka-uroven-cr-se-nadale-bude-blizit-zemim-eurozony/r~2daa00aaf15b11e8a09cac1f6b220ee8/>>

11. Seznam obrázků

Obrázek 1: Dvousetkoruna.....	22
Obrázek 2: Ochranné prvky na vzoru 1 000 Kč.....	24
Obrázek 3: Procedurální diagram zavedení eura.....	33

12. Seznam tabulek

Tabulka 1: Členské státy eurozóny.....	31
Tabulka 2: Přehled inflační situace v EU v dubnu 2018.....	38
Tabulka 3: Přehled úrokových měř v EU v dubnu 2018.....	39
Tabulka 4: Fluktuační měn kolem eura v roce 2017.....	40
Tabulka 5: Výše veřejných dluhů k HDP v EU v roce 2017.....	41
Tabulka 6: Deficity veřejných rozpočtů v EU v roce 2017.....	42
Tabulka 7: Vývoj plnění inflačního kritéria v ČR v letech 2004 – 2018 (hodnoty v %).....	44
Tabulka 8: Vývoj plnění úrokového kritéria v ČR v letech 2004 – 2018 (hodnoty v %).....	46
Tabulka 9: Vývoj plnění kritéria veřejného dluhu v ČR v letech 2004 – 2018 (hodnoty v %).....	47
Tabulka 10: Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu ČR v letech 2004 – 2018 (hodnoty v %).....	48
Tabulka 11: Přepočty vybraných potravin z Kč na EUR.....	58
Tabulka 12: Přímé dopady přijetí společné měny euro.....	59
Tabulka 13: Nepřímé dopady přijetí společné měny euro.....	59
Tabulka 14: Plnění maastrichtských kritérií na Slovensku.....	66
Tabulka 15: Pohlaví.....	73
Tabulka 16: Vnímání členství ČR v EU.....	74
Tabulka 17: Přínosy zavedení eura v ČR.....	78
Tabulka 18: Obavy z přijetí eura v ČR.....	79

13. Seznam grafů

Graf 1: Vývoj kurzu české koruny vůči euru v letech 2004 - 2018.....	49
Graf 2: Vývoj kurzu české koruny vůči euru v období od roku 2004 - 2019.....	53
Graf 3: Vývoj kurzu české koruny vůči dolaru v období od roku 2004 – 2019.....	54
Graf 4: Vývoj kurzu eura vůči dolaru v období od roku 2004 - 2019.....	55
Graf 5: Vývoj průměrných cen vybraných potravin v Kč v období 2014 - 2018 ...	57
Graf 6: Vývoj průměrných cen vybraných potravin v eurech v období 2014 - 2018.....	58
Graf 7: Export ze Slovenska, v mld. EUR.....	69
Graf 8: Srovnání růstu HDP ČR a SR.....	70
Graf 9: Srovnání průměrné roční inflace u ČR a SR.....	72
Graf 10: Věková struktura.....	73
Graf 11: Vzdělání.....	74
Graf 12: Postoj k zavedení eura v ČR.....	75
Graf 13: Znalost maastrichtských konvergenčních kritérií.....	75
Graf 14: Plnění maastrichtských kritérií Českou republikou.....	76
Graf 15: Názor na ekonomickou situaci českého státu.....	77
Graf 16: Informovanost občanů ČR o zavedení eura.....	77

14. Příloha – dotazník

1. Jaké je Vaše pohlaví?

Muž Žena

2. Jaká je Vaše věková kategorie?

18-25 26-35 36-45 46-60 61 - více let

3. Jaké je Vaše dosažené vzdělání?

Středoškolské s maturitou Vysokoškolské Vyšší odborné Vyučen/a Základní

4. Jak vnímáte členství České republiky v EU?

Negativně Pozitivně Spíše negativně Spíše pozitivně

5. Souhlasíte se zavedením měny eura v ČR?

Ano Ne Nevím

6. Znáte maastrichtská konvergenční kritéria, která stanovila EU pro přijetí eura?

Ano Jen některá Ne

7. Máte nějaké informace o tom, zda Česká republika v současné době plní kritéria stanovená EU pro přijetí eura?

Neplní Plní Spíše neplní Spíše plní

8. Myslíte si, že přijetím eura se zhorší ekonomická situace státu?

Ano Ne Nevím Spíše ano Spíše ne

9. Myslíte si, že jsou občané ČR dostatečně informováni v rámci zavádění nové měny euro?

Ano Ne Nevím Spíše ano Spíše ne

10. Co by podle Vás bylo největším přínosem při zavedení eura v ČR?

11. Z čeho máte největší obavy při zavedení eura v ČR?